

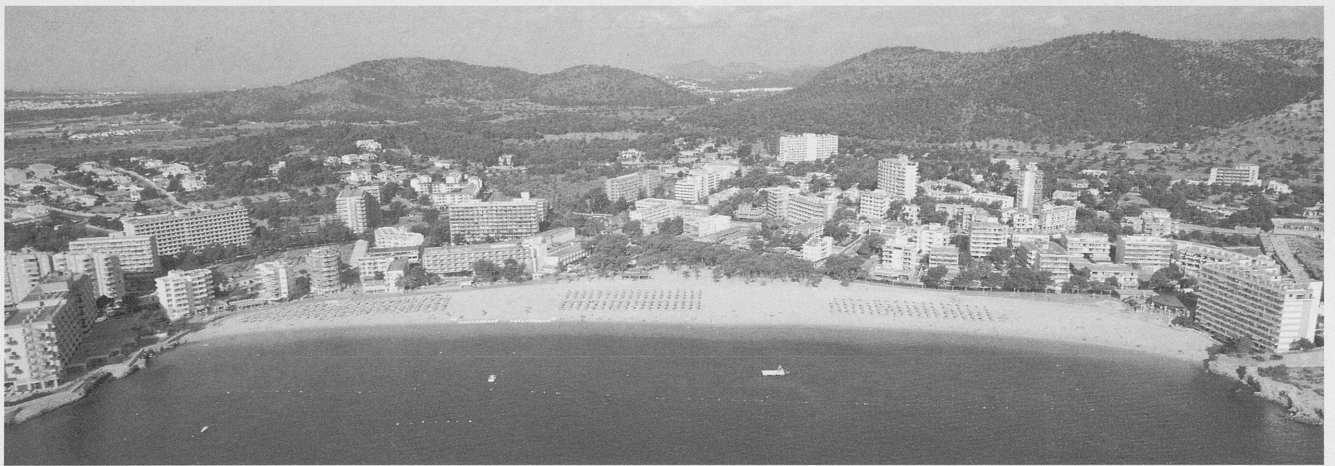
ona

Quadern de debat

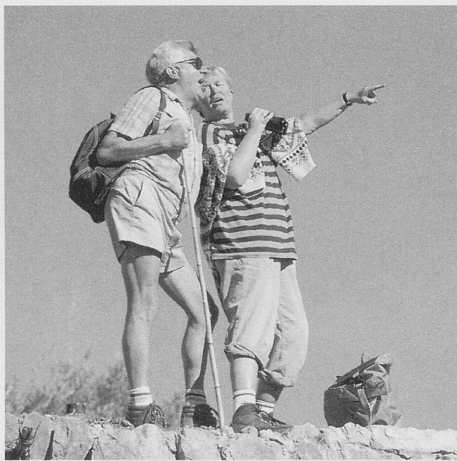
Règim especial:
les Illes són diferents

25 de desembre 1994 - 400 pàg.

ANFITEATRO, PLATEA Y PALCO

Usted es el espectador de lujo en nuestra representación más aplaudida por crítica y público: Calvià. Llevamos miles de representaciones y todavía hay fechas en que colgamos el cartel de completo.

Desde el anfiteatro experimentará la belleza, el colorido y el rumor trémulo y apacible del Mediterráneo, un mar a la vera del cual nació el teatro.

Desde la platea contemplará la primera línea de una puesta en escena fascinante: las mejores vistas, la mejor infraestructura, el esfuerzo de Calvià por la implantación de una ecología urbana donde los actores principales son nuestros visitantes. Aunque no lo aprecie los tramoyistas trabajan desde las bambalinas para que nuestra función sea un éxito a diario.

El palco suntuoso y tentador le permitirá gozar de un panorama de estreno a diario: programas activos de deporte, excursiones, demostraciones culturales, folklóricas y gastronómicas, ciclismo, hípica, y noches muy largas donde el espectáculo no tiene entre actos.

Antes de que caiga el telón recuerde el título de la obra: Calvià el invierno Europeo, y reserve sus entradas en su agencia de viajes antes de que se agoten.

PARA MAYOR INFORMACION CONTACTAR CON:
SERVICIO DE TURISMO

**AJUNTAMENT DE CALVIÀ
MALLORCA**

C/ Ca'n Vich, 29. 07184 Calvià. Mallorca. España
INT'L + 34 + 07 + 13 91 00. Fax: + 34 + 07 + 13 91 46

ona

Quadern de debat

nº 25, desembre 1994

Edita: Fundescoop - Balears.

Directora-delegada: Sinfo García Gómez.

Assessor jurídic: Juan A. González.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Pedro Calvo (administratiu).
Miquel Capellà (advocat).
Mateu Carrió (arquitecte).
Antoni Fleixes (economista).
Jaume Garau (psicòleg).
Sinfo García (directora Fundescoop).
Juan González (advocat).
Pere Mascaró (economista).
Francesc Obrador (tècnic turístic).
Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Constanza Forteza.
Gina Garcías.
Antoni Llompарт.
Miquel Massutí.
Caterina Ortega.
Joana M. Roque.

Disseny: A. Caro.

Impressió: Grafinsa. Tel. 29 32 61, Palma.

Administració i Publicitat: Fundescoop-Balears.
Sant Miquel, 68 A, 5.
Tel. 72 72 58. Fax 71 40 21.
07002-Palma de Mallorca

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 400 pessetes

Subscripció: 3.500 ptes. per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Marcant la diferència

De cop i volta la petició d'un estatut o règim fiscal especial per a les Illes Balears s'ha convertit en la gran estrella d'aquest tram final de la legislatura. El mes de maig hi haurà eleccions autonòmiques. Tothom sembla estar d'acord amb aquesta demanda, des del partits polítics fins els empresaris i els sindicats, però tots hi aporten matisos. Això no obstant, és evident que les Illes Balears necessiten instruments de política fiscal per reequilibrar el seu potencial econòmic i fer que siguin més competitives, però sense oblidar els aspectes socials o culturals que també marquen la diferència.

Í N D E X

El POOT, les directrius territorials i el lideratge social 4

Editorial

Reivindicar la diferència 6-11

Josep Oliver

Des de fora del debat polític 12-17

Joan Ramallo

Pobra comunitat rica 18-23

Jaume Matas, Josep Alfonso, Pere Sampol i César Año

Les Illes especials 24-29

Eugeni Aguiló

La riquesa mal repartida 30-35

Manuel Cámara

Els doblers il·lustrats 36-40

Isabel Corominas

La clau d'Ona 41-50

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura:

Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a FUNDESCOOP:
Sant Miquel, 68 A, 5. 07002-Palma de Mallorca, o telefonau al 72 72 58 (Fax 71 40 21)

El POOT, les directrius territorials i el lideratge social

Després d'un llarg i complicat procés d'elaboració, a la fi hi ha un projecte de POOT, l'esperat i tantes vegades ajornat Pla d'ordenació de l'oferta turística. Ara és a informació pública i previsiblement serà aprovat d'aquí a poques setmanes sense gaires variacions més. De fet, el text actual ja ha sofert molts canvis respecte de l'original, redactat en temps de l'anterior conseller de Turisme, entre els quals figura la zonificació dels problemes i de les seves solucions. El resultat és un nou POOT que no satisfà per complet ningú, perquè és excessivament pragmàtic i condescendent amb els interessos creats, però que tampoc no sembla que desperti grans oposicions. Hom diria que ha estat ben rebut però sense entusiasme. No impedeix que els planejaments urbanístics vigents compleixin el darrer "boom" dels vuitanta, que la crisi havia aletargat, amb la qual cosa resulta inevitable un nou creixement de l'oferta, però també és cert que limita els futurs desenvolupaments urbanístics. És un document al qual manquen moltes coses, però no deixa de ser un document important, amb una certa visió filosòfica de futur, a pesar que sigui segmentada i que ha de permetre la reconversió del sector turístic i, en definitiva, l'inici d'una nova etapa de la història econòmica de les nostres illes.

En qualsevol cas, el POOT, sobre el qual sembla que les dues grans patronals d'hoteleria i de construcció han arribat a un grau suficient de consens (no ens pot passar per alt el pes significatiu que aquests dos sectors empresarials han tengut en la resolució final de la batalla del POOT en detriment d'altres grups socials i polítics) és més criticable pel que no té que pel seu propi contingut. Al cap i a la fi l'èxit final dependrà més de l'ús que se'n faci com a eina de reconversió, és a dir, de la seva gestió, que no del propi Pla. En aquest sentit, sembla que l'Administració central, tot i prometre un conveni de col·laboració amb el Govern balear en matèria turística, així com els principals municipis implicats, desconfien de les possibilitats de gestió. Fins i tot els hotelers i promotors-constructors, artífers del pacte per poder presentar el POOT, no veuen gens clar el seu finançament. Però, sobretot, la gran mancança del nou Pla d'ordenació de l'oferta turística és que oblidava una gran part del territori de Mallorca, en concret prescindeix tant del Pla com de la Serra de Tramuntana, dues contrades sotmeses actualment a una gran pressió urbanística a causa de l'anomenat turisme residencial.

El POOT és un pla sectorial, però conscientment no inclou tot el territori sinó només trenta set nuclis o zones turístiques. Tal volta per això, en un moment que la reactivació econòmica pot reanimar de bell nou el desenvolupament urbanístic, el conseller d'Obres Públiques ha anunciat que les esperades directrius territorials, tantes vegades promeses pel president Cañellas, poden ser aprovades inicialment el pròxim mes d'abril, un mes abans de les eleccions autonòmiques. Les directrius hauran d'omplir els buits que tant el POOT com altres planejaments han anat deixant. Sempre hem pensat que les directrius, és a dir, una planificació integral del territori insular, és la gran assignatura pendent de l'autonomia balear. El govern conservador sempre s'ha mostrat refractari a les planificacions globals i s'ha estimat més de cor o a contracor, assumir plans sectorials, la suma dels quals dóna com a resultat - segons destacats representants del partit conservador - les famoses directrius. En aquest sentit, les mancances del POOT es poden veure compensades no només per les esmentades directrius sinó també pel futur Pla de desenvolupament del Pla de Mallorca, que s'elabora, i per la Llei

d'espais naturals que ja protegeix la Serra de Tramuntana i altres indrets d'indubtable riquesa ecològica o paisatgística.

La Mancomunitat del Pla de Mallorca i el Govern balear redacten un pla a la mesura d'aquesta contrada, la Llei d'espais naturals és una garantia (com a mínim una garantia teòrica) contra la pressió urbanística en els llocs de major valor mediambiental. D'altra banda ja fa mesos que s'aprovà el Pla de ports esportius, mentre que ara són a informació pública el Pla director de carreteres i el propi POOT, i endemés, cal esmentar els plans d'ordenació del comerç, el pla de modernització hotelera i el de l'oferta extrahotelera, el de reindustrialització i, a més a més, evidentment, els plans generals d'ordenació urbana municipals que tracten de posar-se al dia. El Govern considera que la suma de tots aquests planejaments constitueix, en realitat, les directrius territorials, amb l'avantatge de sorgir ni més ni manco que en el moment oportú, quan ho ha demanat la societat, mentre que una planificació territorial prèvia del conjunt insular hagués pogut significar, en opinió conservadora, un excés de dirigisme i, com a conseqüència, una manca de competitivitat a l'economia.

Sigui com sigui, sembla evident que tant Mallorca com les altres Illes Balears (encara que vagin més endarrerides en el tema del POOT) viuen un moment decisiu per al seu futur. Encara que amb massa retards hi ha un indubtable esforç de planificació, encara que no és cert, en la nostra opinió, que les directrius territorials hagin de ser el resultat de la suma de les planificacions ja existents, baldament totes elles arribin a cobrir la totalitat del territori insular. Ens sembla evident que amb això el Govern balear s'equivoca de dalt a baix. No n'hi ha prou a implantar sobre els mapes tot un seguit de plans descoordinats, sinó que sembla lògic que les directrius siguin les que marquin els criteris sobre els quals fonamentar la resta de planificacions, és a dir, just a l'enrevés del que s'ha fet fins ara. Les directrius són el fonament tant pel que fa a l'ús del territori com dels objectius econòmics i socials que la societat s'ha de marcar de manera lliure i democràtica. Un edifici mai no es pot començar a construir per la teulada, perquè si les estructures no s'han vist suficientment reforçades corre el risc d'esbucar-se en el moment més inesperat.

El POOT ha arribat tard, però servirà sens dubte per apuntalar l'edifici i evitar-li la ruïna, i potser per iniciar l'esperada reconversió, però: s'imaginem que hagués passat si el mateix pla s'hagués aplicat des de l'inici del "boom" turístic dels anys seixanta o setanta? És molt probable que el creixement de l'oferta turística s'hagués fet sobre bases d'una major qualitat i d'un nombre més reduït de places, la qual cosa és més a prop de l'objectiu que actualment té la societat balear que no de la realitat amb la qual es veu obligada a conviure. Tot això ens duu a pensar que la societat s'ha vist mancada no només d'una planificació adient sinó, sobretot, d'un adequat lideratge social capaç d'impulsar aquests planejaments: polítics i empresaris, almanco els que tallen el bacallà, com vulgarment es diu, s'han vist empesos a no pensar més enllà del dia a dia. Els resultats són, ens agradin o no, els que tenim a la vista: un model de desenvolupament que exigeix canvis urgents. Les directrius territorials han de complir aquest objectiu, com els plans sectorials, com el POOT. Ara manca, però, trobar un autèntic lideratge, unes idees i unes persones que visquin el futur amb imaginació i que siguin capaces de dur-les a terme.

Régim especial: les Illes són diferents

El Parlament balear va aprovar en el darrer debat sobre l'estat de l'autonomia la petició d'un règim o estatut fiscal especial per a les Illes Balears similar al que, d'una o d'altra manera, tenen tota la resta d'illes de la Unió Europea. Durant anys infinits ens havíem avesat a sentir dir que Espanya era diferent, un tòpic convertit sovint en reivindicació i no precisament pels sectors més progressistes de la societat. Ara, de cop, hem passat a sentir dir que són les Illes Balears les que, de veritat, són diferents, o sigui un reclam de la condició de ser originals en el context estatal i, fins i tot, europeu. Al capdavall, segons repeteix insistentment el Govern balear, les nostres illes són les úniques que pertanyent a la Unió Europea no tenen cap estatut fiscal especial.

El que encara no sabem és si les Balears són diferents perquè no tenen cap règim especial o si han de gaudir d'un estatus diferencial per esser justament distintes. En realitat, a la Unió Europea, com a la resta del món, no hi trobarem dues illes bessones, de la mateixa manera que hi ha infinitat de models fiscals, la intencionalitat dels quals pot ser, fins i tot, radicalment divergent en uns casos o en altres. Hi ha fiscalitats que tendeixen a corregir injustícies socials i impostos que les accentuen.

El Parlament balear ja ha decidit demanar un estatut fiscal especial, però: quin? Les illes, en la seva diversitat, tenen una característica comuna i és la seva extraordinària fragilitat. En això, les Balears no són cap excepció. La prova la tenim en el deteriorament ambiental causat pel turisme i en la facilitat amb la qual els illencs hem baratat prosperitat econòmica per greus desequilibris ecològics (cal destacar una vegada més el trencament del sistema hidrològic natural de Mallorca i d'Eivissa) i culturals.

ONA, com ja vàrem deixar ben clar a l'editorial del darrer número, vol donar suport, en la mesura de les seves possibilitats, a la campanya a favor d'un estatut fiscal diferent, perquè creu que pot ser un bon instrument de progrés, però no apostam a favor de qualsevol proposta. Per això hem volgut escoltar diversos punt de vista que el lector pot veure reproduïts en les pàgines següents.

Conselleria d'Economia.

Nota:

Les entrevistes i la *taula rodona* que inclou aquest número varen ser realitzades durant el mes d'octubre, quan el Govern balear encara no havia aprovat la seva proposta de règim especial. Això no obstant, **ONA** creu que aquest fet no desvirtua l'abast del debat.

Sense politiqueries. Així diu que vol fer política el president de la Confederació d'Associacions Empresariales de les Balears, CAEB. Josep Oliver, a diferència del seu loquaç predecessor, evita tant com pot els titulars. Procurar el efecto sin que se note el cuidado? I per ventura!

Somniem, i és clar que sí! un Ideal: fer política. Política amb majúscules: fitar objectius a llarg termini i treballar-los des de la discreció i el consens, defugir els enfrontaments a la llum dels taquígrafs, evitar les disputes que genera la mercadotècnica electoral més que no pas la discrepància real. Política per alçar l'edifici d'una Mallorca capaç de treballar, des de la seva identitat, en una Europa unida. Construir, edificar, traçar un rumb.

Necessitam un arquitecte a l'obra i un patró a la barca.

Reivindicar la diferència

Entrevista a Josep Oliver

per Antoni Llompart

-Per què necessitam una fiscalitat diferenciada a les Balears?

-Aquesta és una inquietud que ve d'enrere i que sorgeix de comparar distints territoris insulars de la Unió Europea i constatar que hi som les úniques illes amb entitat política que no tenim reconeguda fiscalment la nostra especificitat geogràfica. De moment, l'únic reconeixement que hem rebut és aquesta reducció de l'IVA al transport aeri, però necessitam un conjunt de mesures, de diferenciacions tributàries amb els territoris continentals, que pal·liï els costos d'insularitat que patim.

En segon terme, quan començarem a parlar d'aquest tema, pensarem que en el camp del turisme - d'una importància capital en l'economia balear - un estatut fiscal diferenciats ens faria més competitiu davant d'altres territoris insulars que sí tenen reconeguda la seva especificitat econòmica i, a més, ens ajudaria a pal·liar diferències amb territoris continentals, competidors nostres. Uns territoris que, si bé

avui pateixen situacions excepcionalment greus que els exclouen del mercat, qualsevol dia tornaran a concórrer amb nosaltres de manera avantatjosa.

EL PES DE LES HERÈNCIES

-I com respondrà si li diuen que aquest plantejament és discriminatori, en el sentit més negatiu del mot?

-Nosaltres no pretenem plantejar solucions discriminatòries. El fet que a les Balears tenguem una expectativa de creixement

del PIB que va més enllà de les que tenen altres comunitats no ens ha d'amagar alguns fets. Per exemple, l'IVA és un impost que va majorment a Brussel·les, a la Unió Europea (UE), i retorna després a l'Estat espanyol. Idò i bé: Espanya té un saldo de transferències fiscals amb la UE totalment positiu i, tanmateix, a les Balears, la diferència entre allò que aportam a la UE i allò que en rebem és negatiu.

Josep Oliver és el president de la Confederació d'Associacions Empresariales de les Balears (CAEB). 59 anys, casat i quatre fills. Va estudiar el batxillerat a l'Institut Ramon Llull de Palma i des de molt jove s'inicià a les tasques empresarials relacionades amb el turisme, primer dins d'una empresa familiar i després formant part d'un grup de projecció internacional. És Director Titular d'Empreses Turístiques i diplomats per l'IBEDE (Institut Balear d'Estudis Empresarials).

L'any 1977 va crear el seu propi grup empresarial relacionat amb un ample ventall d'activitats turístiques. En l'actualitat és administrador únic de sis empreses que inclouen una agència de viatges i més de mil cinc-cents places hoteleres.

A més de president de la CAEB, és president de l'Associació Hotelera de la Platja de Palma, vice-president del consell social de la Universitat de les Illes Balears i, entre altres càrrecs, membre de la junta directiva de la CEOE (Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials), periodísticament coneguda com "la gran patronal".

Amb això, no vull ignorar l'existència de compensacions interterritorials. Però la nostra economia és molt més sensible a les fluctuacions econòmiques europees: la crisi va arribar a les Balears abans que a la resta de l'Estat, i també en sortim més aviat. El fet que les coses funcionin més o menys bé no ens ha de fer pensar que no tenim dret a reclamar aquest tractament fiscal diferenciat.

No hauríem de parlar únicament en termes d'imposts indirectes, d'IVA, ni tampoc no hauríem de pensar només en els impostos que recapta el Govern espanyol: hauríem de pensar també en els impostos que podria recaptar el Govern balear. Ara pens en impostos de societats, impostos de transmissions, herències... Les illes són territoris petits, amb unes explotacions agràries que pateixen uns impostos de transmissions molt elevats que fan impossible, de vegades, fer-les passar de pares a fills. Per tant, no ens hauríem de plantejar únicament unes reduccions de l'IVA, sinó la possibilitat de tenir un estatut fiscal com el que tenen altres comunitats.

-Les Canàries?

-Pensava més aviat en el País Basc o en Navarra, que tenen uns estatuts molt especials. No es tracta, vull dir, de ser insolidaris, sinó de donar al nostre fet insular el tractament que la nostra situació requereix. I aquesta podria ser una feina de futur: les millors aconseguides serien un guany també per als nostres fills.

CONCERT ECONÒMIC? JA HO VEUREM!

-Per tant, vostès podrien plantejar en un futur la reivindicació d'un règim fiscal de concert econòmic com el que tenen a Navarra i a la Comunitat Autònoma Basca: un règim fiscal en el qual nosaltres recaptàriem els impostos i, posteriorment, concertaríem amb l'Estat la cessió d'una part d'aquesta tributació?

-Aquesta seria una situació ideal, però no crec que fos fàcil arribar-hi. No sé si això avui seria ben entès per la nostra societat... Crec que sí. I no parl només dels empresaris, sinó de tota la societat balear. Aquest seria el sistema ideal, però sense oblidar que formam part d'un estat i que tenim la responsabilitat de contribuir, de manera eficaç, al desenvolupament de tota la Nació.

La reivindicació d'un estatut especial seria, doncs, una fita important, però no ens ho plantejam, de moment, com a objectiu immediat. De moment, allò que volem és harmonitzar la nostra situació amb la de la resta de territoris insulars, i millorar la legislació sobre transmissions, herències, cercar beneficis fiscals per atreure determinat tipus d'inversions, etc. Pensem que, a les illes, obtenim beneficis d'explotar durant uns mesos unes condicions naturals que ens ha donat Déu, no l'Estat, però també podríem posar en funcionament altres forces productives si poguéssim atreure,

mitjançant incentius fiscals, inversions que ara pateixen el cost del transport de qualsevol factor necessari per a la producció. Pensem que, per a nosaltres, els transports sempre són més costosos. No té sentit gravar-los amb el mateix IVA que a les comunitats continentals. No té sentit que els articles de primera necessitat, que forçosament ens han de venir de fora, ens vinguin gravats amb càrregues fiscals que no han de patir al continent, on sempre hi ha alternatives. Posem l'exemple dels carburants: si ens els graven amb la mateixa càrrega fiscal que al continent ens perjudiquen, perquè allà tenen alternatives energètiques. Nosaltres, en canvi, no tenim ni salts d'aigua ni cap altra alternativa al consum de gas o de petroli. Això per no parlar de càrregues impositives particulars, com el cànon de depuració d'aigües.

La nostra idea, per tant, no és tant fer comparacions amb les comunitats històriques com amb les insulars, sense deixar de veure els beneficis que també podríem obtenir amb les consideracions que li he esmentat.

ATREURE CAPITALS

-Vostès no plantegen, idò, una reducció de l'IVA a tots els productes, sinó únicament en aquells...

-No hem arribat a definir quins productes haurien de tenir una descàrrega d'IVA, ni quins no. A penes hem plantejat la part general del problema, perquè això no és una qüestió que es pugui tractar amb lleugeresa. Les decisions, les definicions, tot això, ho ha de fer qui ho ha de fer.

-L'Executiu? El Legislatiu?

-A nosaltres ens pertoca només plantejar el clamor popular. Algú haurà d'estudiar-ho i a algú altre, supòs que serà al Parlament de les nostres illes, li correspondrà aprovar o rebutjar les mesures corresponents. Quan les forces polítiques, els representants del poble, facin propostes, ja n'opinarem, però no és feina nostra.

-A més de les reduccions dels tipus d'IVA i de les reduccions d'imposts directes que afavorissin la inversió...

-Sí, la instal·lació de capitals, la creació d'empreses, que també es veurà afavorida per la reducció de les càrregues al transport, un tema en el qual el temps ens ha donat la raó. I ens en felicitem, sigui de qui sigui la iniciativa...

HOMOGENEÏTZATS I PASTEURITZATS

-Què en pensen de la polèmica que hi va haver al Parlament sobre aquest tema, el dia del debat sobre l'estat de la Comunitat?

-A mi em pareix ridícul això de dir "jo som el primer que...". Estic molt content que, finalment, el sentt comú hagi imperat i ens hagin reduït l'IVA al transport i felicito tothom que hi ha tengut part. Que la meua enhorabona vagi per endavant, encara que per ventura hi hagi gent que també hi ha participat i no ho manifesta.

-Però segurament la feina dels polítics és vendre imatge.

-És l'objectiu. És normal que la gent que ha treballat vulgui veure el seu treball reconegut. És ben normal.

-I, en tercer lloc, vostès demanen que les Balears siguin excloses de l'àrea d'homogeneïtzació de l'IVA.

-Avui els estats tenen un marge molt ample d'aplicació dels tipus de l'IVA: uns estats l'apliquen més alt i uns altres més baix. També hi ha una gran varietat pel que fa als productes: a la Gran Bretanya, alguns articles de primera necessitat com el pa o la llet tenen un IVA zero. També s'apliquen consideracions de caràcter territorial: a França, fins i tot en el territori continental, hi ha àrees on l'IVA s'aplica amb un esment especial. Però quan l'any 1997, crec, l'IVA s'homogeneïtzi a Europa voldríem que les Balears ja tenguéssim reconeguda, en el marc espanyol, una fiscalitat diferenciada. Perquè ben malament lluitarem en l'àmbit

europeu si l'Estat espanyol no ens reconeix, prèviament, la nostra especificitat. Si no aconseguim que se'ns reconegui fiscalment a nivell estatal, no podrem esperar cap consideració europea envers les nostres necessitats específiques i el procés d'harmonització fiscal ens caurà a damunt amb totes les conseqüències.

"¿DE QUÉ OS QUEJAIS? ¿SI VIVÍS COMO DIOS!"

-Durant el temps que vostès han plantejat aquestes qüestions, quina ha estat l'acollida que els seus punts de vista han trobat en els seus interlocutors polítics, tant a les illes com al continent?

-Quan les qüestions s'han plantejat clarament la rebuda ha estat bona. Tothom veu que som una comunitat petita, insular, distinta, i que les nostres peticions no poden ser contagioses: no podem ser un exemple per a ningú, justament per la nostra especificitat. Si hi ha hagut reticències, en un primer moment, s'han superat amb les primeres explicacions. Mai no he trobat cap cas de rebuig frontal. Sí algun "¿De qué os quejais? ¿Si vivís como Dios!". Però poca cosa més.

-I a la CEOE què en pensen, d'això?

-Encara no hem plantejat la qüestió d'una manera formal, però quan ha sorgit, en reunions i converses, fins i tot en reunions del comitè executiu i de la junta directiva, ha estat un tema que, una vegada explicat, l'ha entès tothom.

BALEARS: LA BOTIGA D'ESPANYA?

-I el Foment del Treball Nacional, la patronal catalana, què en diu? Perquè de vegades alguns mitjans han destacat molt la concurrència que hi ha entre sectors de l'economia de les Balears i la del Principat.

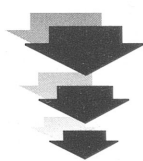
-Amb el Foment del Treball ens uneix una relació molt estreta: per proximitat geogràfica, per raons de llengua i, també, per qüestions de coneixença personal. Amb el senyor Molins i altres directius de Foment del Treball sempre hem tengut una relació molt bona. En la qüestió que ens ocupa hi ha hagut sintonia, al marge d'emperons que sempre pugui posar algú, individualment. Tot això que s'ha dit, de la competència entre economies... miri: nosaltres no feim la competència a ningú. No som contagiosos. Fins i tot podria dir que una fiscalitat diferenciada a les Balears podria ser un bon trampolí per a l'exportació indirecta de molts de productes fabricats al continent perquè els atorgaria uns preus més competitius. Moltes de persones de tot Europa visiten cada any les Balears, hi coneixen coses i hi fan compres. És a dir que som una plataforma per a l'exportació indirecta. I per això pens que moltes d'empreses de la península hi poden obtenir un benefici addicional, amb el nostre estatut fiscal diferenciat.

-Som, idò, la botiga d'Espanya?

-Podríem ésser-ho. Els estatuts fiscals diferenciats tenen, a més dels seus efectes reals sobre els preus de venda al públic dels productes, un gran efecte psicològic. Pensem, si no, en la moda

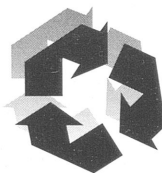
AMB EL TEU ESFORÇ POTS AJUDAR A PROTEGIR EL MEDI AMBIENT

Tractament integral dels residus

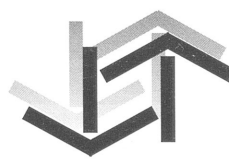
Reduir

Els residus generats avui dia per les activitats domèstiques els constitueixen en un 40% envasos i embalatges. Entre un 10 i un 20% dels doblers que pagam per les nostres compres els invertim per pagar-ne l'envàs. Hem de consumir els productes que generen més pocs residus, per tal de reduir també el volum de fems.

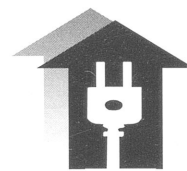
Reutilitzar

No entrar en el cercle viciós d' "usar i tirar" és emprar objectes cercant el màxim rendiment, d'aquesta forma com més objectes reutilitzem més contribuïrem a reduir el volum de fems i més pocs recursos exhauribles "robarem" a la natura. Podem reparar, canviar d'utilitat, reemplaçar, restaurar, etc.

Reciclar

Consisteix a convertir allò que es tira en noves matèries primeres per fabricar productes nous, evitant la destrucció dels espais i recursos naturals, suprimir els abocadors i estalviar energia. A ca nostra podem ajudar a reciclar abocant els residus de manera selectiva, i separant uns elements dels altres: vidre, paper i cartó, piles botó, metalls i resta de residus. Una vegada classificats, s'han de depositar en els contenidors corresponents: paper, dins els blaus. Vidre, dins els verds. Resta de fems dins els verds o els metàl·lics. Piles botó-A les mateixes tendes on en venen.

Recuperar

Energia mitjançant incineració de tot allò que no pugui ser reduït, reciclat o reutilitzat. Els fems no reciclables s'eliminen amb la recuperació de l'energia tèrmica corresponent.

**Consell Insular
de Mallorca**

Vidre-Verd

Paper-Blau

Resta de fems-Verd o metàl·lic

Piles botó-A les tendes on en venen

d'anar a comprar a Canàries: al final no sempre tot sortia tan barat com pareixia, però l'efecte psicològic era determinant. Si la gent pensava que les sabates mallorquines, o les peces de formatge, tenen una fiscalitat inferior a la del continent, per ventura en venir de viatge se n'enduria un parell. I això ens aniria molt bé.

REFORÇAR LA IDENTITAT

-Ha dit que no acabava de veure clar que la nostra societat estigués preparada per reclamar un règim de concert econòmic com el que tenen al País Basc. Aleshores, que se n'ha fet d'aquella Plataforma Cívica per a l'Autogovern?

-Jo m'ho deman: què se n'ha fet? Sovint em sap greu no poder contestar amb precisió preguntes que afecten qüestions que succeïren quan jo no era encara el president de CAEB. Però avui el nostre interès no rau a allunyar-nos de res sinó a treballar en les millors condicions sense renunciar mai a la nostra identitat. I aquesta és una qüestió, la identitat, que la tenim bastant clara, i més en les nostres illes on hi ha unes identitats insulars molt definides i arrelades, molt respectables, molt més fortes i arrelades que una identitat balear més difusa. Unificar esforços en aquesta qüestió ja és una feina important.

-Creu que és bo fer polítiques encaminades a reforçar aquest sentit d'identitat.

-Jo crec que és molt bo reforçar el sentit d'identitat de les nostres tres illes, i que és un patrimoni que mai no podem deixar a part. Això ens hauria de quedar clar: no podem deixar perdre mai aquest patrimoni. Però tampoc no hem de passar l'arada davant el bou i hem de llaurar bé. I si, per un costat, aquesta importància ha de quedar ben definida, també hem de tenir present, avui, a Europa, que hem de pensar com serà el futur. Quina serà la importància d'aquestes comunitats a Europa? Què passarà amb l'Europa de les regions? Quin serà el mapa polític d'Europa? Què passarà amb la unió monetària? Pensem en la importància de la unió monetària, en l'impacte que això tindrà. Comparem-nos a nosaltres, amb la nostra pesseta, amb uns Estats Units que tenen una moneda unificada en un espai vastíssim. Aquesta és la diferència.

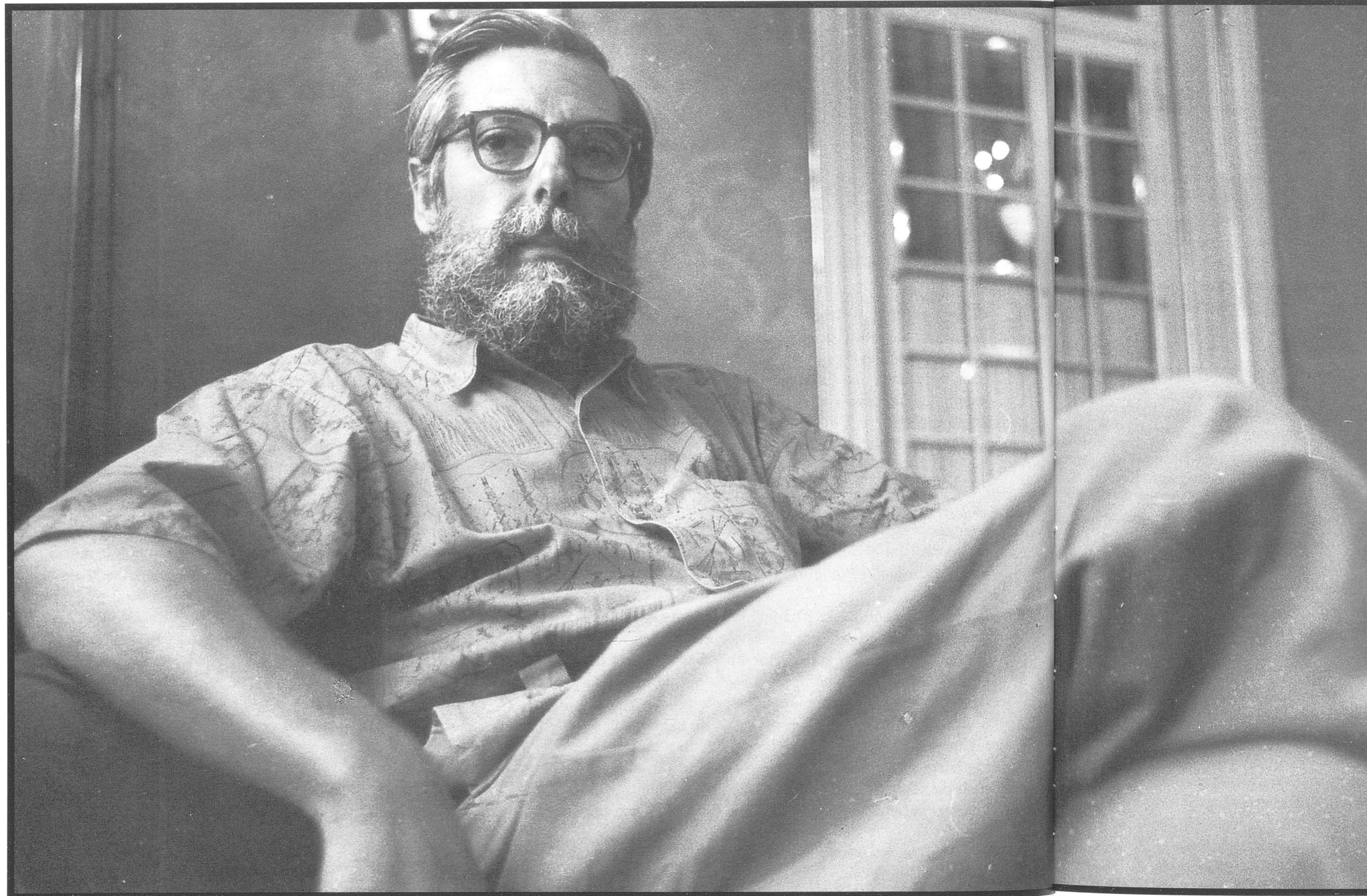
-I cap on creu que hauria d'anar Europa? Hem de reforçar els estats o hem de construir aquesta Europa de les regions?

-No tenc coneixements prou profunds per parlar d'aquest tema. Però, viatjant pel món, sempre he vist que on hi ha territoris amb comunitats diferenciades és bo que caminin juntes en algunes coses sense perdre les seves identitats.

Des de fora del debat polític

Entrevista a Joan Ramallo

per Sebastià Verd

Joan Ramallo observa el debat polític entorn del règim fiscal especial de les Balears des de la barrera, a una càtedra de dret financer i tributari. Fa anys va ser diputat independent dins del grup socialista durant dues legislatures, però aquest catedràtic mallorquí deixà el Congrés el 1989 i canvià la Universitat de les Illes Balears, de la qual gairebé fou un dels seus fundadors, per traslladar-se a l'Autònoma de Madrid. Aquest és el seu actual observatori des del qual creu tenir una visió objectiva, o si més no més tècnica, dels problemes que suscita el finançament de l'autonomia balear i, més enllà d'aquesta qüestió, de la realitat econòmica i social del nostre arxipèlag.

En definitiva, la seva és una opinió amb coneixement de causa. La seva especialitat jurídica és, justament, el finançament de les hisendes locals i autonòmiques. Parla, per tant, en funció d'expert, encara que deixi entreveure el seu posicionament ideològic. No de bades, tot home té un pensament polític i la interpretació del dret mai no és matemàtica. El dret s'ha d'ajustar a la realitat social i, per tant, res no és inamobible, tal com ens dirà l'entrevistat, però s'ha d'anar amb compte.

-Fa més o manco un any que el president Cañellas esmentà per primera vegada la reivindicació d'un règim fiscal especial. Des de llavors n'hem sentit parlar molt. El Govern balear i les patronals n'han fet bandera i, fins i tot, en el darrer debat sobre l'estat de l'autonomia, el Parlament es va pronunciar a favor, però: què creu vostè que hem d'entendre quan parlem de règim o estatut fiscal?

-Que què entenem per règim fiscal especial?, Bé, la primera cosa que li he de dir és que m'és molt difícil parlar d'allò que pensen els altres. M'és molt difícil opinar sobre un estatut fiscal sense que ningú no n'hagi especificat el contingut. Almanco fins ara, que jo sàpiga ningú no ho ha fet, encara que esper que ho facin aviat. De moment, se'm fa costa amunt parlar del que jo puc creure o no sense conèixer primer quina és la proposta. Més encara, pens que és molt probable que en aquest debat tots els que hi participen, és a dir totes les forces polítiques, econòmiques i socials, cadascuna d'elles, entengui una cosa diferent i que, realment, vulguin una cosa distinta. Pentura passa això: que s'ha organitzat un debat en el qual els agents que hi intervenen tenen objectius que, fins i tot, poden ser contradictoris uns amb els altres.

LA CONSTITUCIÓ NO PREVEU EL RÈGIM ESPECIAL PER A LES BALEARS

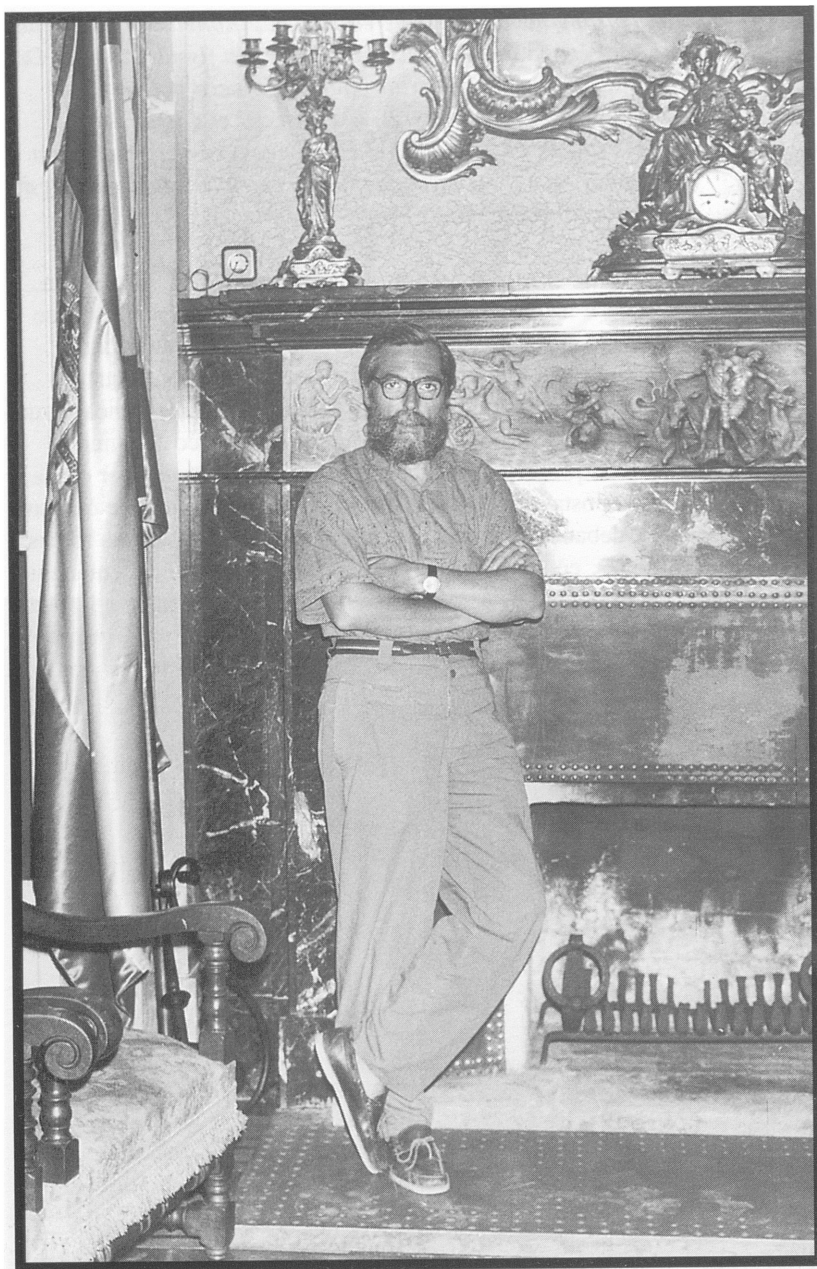
-Però vostè tendrà una idea sobre el que majoritàriament es pot demanar.

-El que jo li puc dir és allò que ja digué Carlos V del rei de França: "el meu cosí Francesc i jo estam totalment d'acord, tots dos volem Milà". Vull dir que és ben possible que la gent vulgui coses que són contradictòries. Per tant, si em demana què entenc jo per règim fiscal especial, bé, particularment només m'és possible parlar d'estatut fiscal des de les previsions constitucionals. I a la Constitució hi trob la disposició addicional primera que preveu i empara els règims forals del País Basc i de Navarra, i la disposició addicional tercera que fa un emparament específic del regim econòmic i fiscal de les Canàries. Més enllà, dins de la Constitució no hi veig cap altre article o precepte que em dugui a pensar que el text constitucional hagi previst cap altre règim o estatut fiscal diferent per a altres zones, encara que és ver que a l'article 138 es fa esment del fet insular...

-Justament aquest és l'article amb el qual la conselleria d'Economia fonamenta els estudis preliminars que s'han fet...

Joan Ramallo va néixer a Palma el 1943. Llicenciat en dret es va doctorar per la Universitat Complutense de Madrid. Expert en matèria de finançament d'hisendes locals-ha estudiat sobretot els casos d'Espanya i d'Alemanya-és avui catedràtic de dret financer i tributari de la Universitat Autònoma de Madrid. Abans ocupà la mateixa càtedra a Valladolid i a la universitat de les Illes Balears.

A la Universitat de les Illes Balears exercí des de 1977 a 1989, un període que va coincidir amb la seva elecció (durant les dues legislatures que van de 1982 a 1989) per representar les Illes Balears en el Congrés de Diputats formant part, com a independent, de les llistes del PSOE.

-Ja....però cal tenir en compte que aquesta referència al fet insular també afecta a les illes Canàries i no només a l'arxipèlag balear i, en canvi, el règim econòmic de les Canàries queda específicament recollit a la disposició addicional tercera, com ja li he dit abans. Què vol dir això? Segons el meu parer no és correcte pensar que de l'article 138 es pugui desprendre l'aplicació d'un règim especial per a les Balears quan evidentment no ho fa per a les Canàries, ja que aquestes illes es veuen amparades per una altra disposició. De totes maneres puc recordar que aquesta referència a la insularitat de l'article 138 no figurava originalment en el projecte de constitució i que va ser la UCD qui la va introduir. Tal volta hi ha persones aquí, a les Balears, que llavors eren diputats i que ens sabrien dir el perquè d'aquesta introducció.

REFORMAR LA LLEI DE FINANÇAMENT DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES

-Tal volta és pot deduir una intencionalitat dirigida, precisament, cap a un règim especial?

-No, no ho crec, perquè de l'article 138 no cal preveure cap estatut fiscal. Però, per paga, el fet insular que recull aquest article sí que té avui un reflex dins del finançament autonòmic. L'article 13 de la LOFCA, la Llei orgànica de finançament de les comunitats autònomes, que defineix la participació de les autonomies en els ingressos generals de l'Estat, així ho estableix, tal com ho va considerar l'any 1986 el Consell de Política Fiscal i Financera quan aplicà una variable de distribució d'acord amb la insularitat. D'aquesta variable només se'n beneficien, com és lògic, les illes Canàries i les Illes Balears, però endemès, com que cadascun dels arxipèlags pertany a un diferent grup d'autonomies d'acord amb el seu àmbit competencial, aquesta variable s'aplica en cada cas en el cent per cent dins del propi grup, és a dir que no és cap variable compartida. Per tant, des d'aquest punt de vista, el fet insular està reconegut i s'aplica dins de la LOFCA, i ja se sap que la principal font de finançament de les comunitats autònomes és, malgrat tot, els ingressos generals de l'Estat.

-Sí, però sembla que vol defugir de la pregunta que li he fet...

-No s'ho pensi..., vostè m'ha demanat: què hem d'entendre per règim o estatut fiscal? Home, en primer lloc podem entendre el règim del País Basc o el de Navarra i en segon lloc el de Canàries, un estatut aquest darrer que depèn de les lleis de l'Estat mentre que els dos primers depenen de les seves pròpies lleis. I amb la Constitució a la mà no tenim més exemples. Per tant, abans de parlar de si volem o no un règim especial, abans de demanar més exempcions fiscals o més rebaixes tributàries ens haurien d'aclarir en primer lloc sobre el grau de decisió que voldríem que tengués la Comunitat Autònoma balear. És a dir que no es tracta d'un problema de major o menor càrrega fiscal sinó de l'àmbit d'exercici competencial, o sigui de qui pren les decisions, perquè, és clar, si ens comparem amb el País Basc, el País Basc pren les seves decisions, mentre que a Canàries les decisions sobre el seu règim fiscal les pren l'Estat.

NO N'HI HA PROU AMB LA INSULARITAT

-Però creu que es pot justificar la demanda d'un règim especial per a les Balears? En els casos que ha esmentat hi ha raons històriques o forals, però també geogràfiques, com a les Canàries. En aquest sentit, és suficient la insularitat?

-Home! Potser sigui evident que el nostre cas no és comparable al del País Basc o al de Navarra, però que sí ho pot ser amb les Canàries, perquè hi ha un mateix fet geogràfic, però també s'ha de tenir en compte que les illes Canàries tenen el seu règim especial des de mitjans del segle passat. Quan a mitjans del segle XIX es va fer el sistema fiscal per a tota Espanya, Canàries ja no hi va entrar, en canvi nosaltres sí. És a dir que no podem fer una simple comparança geogràfica sinó que hi ha elements històrics que qualifiquen el fet canari com diferent del balear.

-Segons el seu raonament gairebé sembla impossible la consecució del règim especial, a no ser que es reformi la Constitució.

-Tal volta sigui així, però en aquest món tot és modificable, des de la Constitució fins a la darrera llei. Personalment no m'espanta parlar de reformes constitucionals. Ara bé, sempre hem de calcular els costos que pot dur i si, encara que només sigui com una hipòtesi, plantejam modificar la Constitució per aconseguir uns beneficis fiscals, francament, pens que el remei pot ser pitjor que la malaltia.

-Però s'ha dit que les Balears són les úniques illes d'Europa que no tenen estatut fiscal. Pot ser aquest un argument?

-No acab de creure que la insularitat en si mateixa sigui un justificant, però vaja... És cert que quasi totes les illes europees tenen un règim més o manco diferenciats, però també és cert que no hi ha dos casos iguals i que segurament cap no té els condicionaments constitucionals de les Balears. També la situació geogràfica, social i econòmica és molt diferent entre unes illes i altres. Les Balears tenen una situació més avantatjosa econòmicament que, per exemple, les illes de Portugal o, per exemple, que Còrsega que sempre ha estat una illa molt conflictiva per a França. I les Balears no són conflictives, tot el contrari. Aquí hi pot haver qualche problema causat pel monocultiu econòmic que patim que, en aquest cas, tal volta si que pot fer preveure determinades especificitats fiscals.

-Però sempre hi ha un principi per a les coses, encara que les Balears no tinguin antecedents històrics ni siguin conflictives. Tal volta aquest sigui el moment per començar una nova etapa.

-No dic que no, però s'haurien de cercar altres arguments a part de la insularitat. Jo no acab de veure que la insularitat tenguí constitucionalment un pes suficient. Hi pot haver uns costos d'insularitat que es poden corregir, però també hi ha costos d'aïllament a zones que no són insulars. Hi ha territoris a la Península que sofreixen aquest aïllament i la mateixa Constitució espanyola, a l'article 130, preveu la protecció de les zones de muntanya. I això mai no ha justificat un règim o estatut fiscal per a les comunitats autònomes que tenen més muntanyes. I d'altra banda, segons record, els estudis sobre costos de la insularitat que s'han fet a les nostres illes, com el que va fer Alenyar, tampoc no arriben a cap conclusió dramàtica, en absolut.

EL REEQUILIBRI ECONÒMIC COM A ARGUMENT

-Vostè mateix ha dit que a les Balears hi ha un model econòmic que pel seu monocultiu pot haver creat problemes. De fet hi ha un sentiment creixent que aquest model ha tocat sostre i que s'ha de reequilibrar, que s'ha de millorar la qualitat mediambiental, que s'han de potenciar serveis alternatius o complementaris al turisme, alguns d'ells fonamentats en les telecomunicacions o que, per exemple, s'ha d'incentivar l'agricultura perquè sigui competitiva. Creu que un sistema fiscal que afavoreixi un canvi de rumb de l'economia pot ser allò que justifiqui el règim especial?

-Si em permet jo plantejaria la qüestió al revés. Es a dir: és cert que les Balears necessiten un reequilibri econòmic per afrontar el futur amb una mica de seguretat, però tenc dubtes sobre si un règim fiscal pot afavorir això, perquè, en definitiva, tot depèn del seu contingut, de com s'aprofita. No pel fet de gaudir d'un estatut fiscal que, per posar un exemple hipotètic, desgravi absolutament qualsevol inversió en agricultura o en telecomunicacions aquest reequilibri econòmic es realitzarà. És a dir, no hem de mitificar les mesures fiscals, baldament es diguin estatut fiscal o qualsevol altra cosa, perquè per elles totes soles no poden garantir que es produeixi un fenomen econòmic com el que hem esmentat, passar d'un monocultiu a una economia més diversificada. Per això resulta essencial assegurar prèviament que les mesures fiscals vagin acompanyades d'una política d'aprofitament i d'una planificació per fer realitat aquestes noves activitats econòmiques o les correccions del monocultiu turístic que facin falta. En aquests termes no em pareix exagerat plantejar la conveniència d'un estatut fiscal. No podem oblidar que les Illes Balears eren una terra d'emigrants i que ara, després de quaranta anys durant els quals s'han assolit fites de prosperitat prou importants no és cosa que tornem enrera. Continuar omplir les Illes de ciment ja no té cap sentit, però s'ha de fer qualche cosa. Per tant, si que es podria incidir fiscalment per dur a terme polítiques de reequilibri, però s'ha d'assegurar el bon aprofitament d'aquests recursos.

LA COMUNITAT AUTÒNOMA BALEAR I L'ESFORÇ FISCAL

-Fins ara semblava que només hi trobava emperons... però hem arribat a un argument que sí el convenç.

-Perquè és un argument polític i jo fins ara no li havia fet més que observacions de caràcter tècnic jurídic, dins del marc constitucional espanyol, que és allà on ens hem de moure. De totes maneres, hi altres mesures que poden assolir tant bé o més els objectius que suposadament desitgen els promotors del règim especial. Hi ha la reforma de la Llei de finançament de les comunitats autònomes, cap a la qual jo crec que s'hi ha d'anar i que pot incidir sobre el cas que plantegen les Balears que, d'altra banda, són la comunitat fiscal que ha fet un major esforç fiscal...

-Aquest sí que pot ser un bon argument, no creu?

-Bé, quan dic esforç fiscal no em refereix tant a la participació de les Balears a l'Hisenda pública, és a dir a la recaptació que es fa aquí, com a l'esforç fiscal de decisió que ha fet la Comunitat Autònoma creant més impostos propis o recàrrecs que qualsevol altra comunitat. Ara es parla molt de corresponsabilitat fiscal. Doncs bé, les Illes Balears poden estar relativament satisfetes d'haver exercit aquesta corresponsabilitat a base de mesures fiscals pròpies, la qual cosa les legitima per demanar que l'esforç que elles fan dins de l'àmbit de les competències es vegi compensat per l'esforç dels altres, és a dir de l'altre ens competencial que és l'Estat. En definitiva el que jo recoman és plantejar les coses en positiu i no en negatiu com quasi sempre s'ha fet fins ara.

CREDIBILITAT I ACCIÓ DE GOVERN

-Això que vostè diu sobre l'esforç i la legitimitat no sembla que sigui compartit pels partits de l'oposició, en el Parlament Balear, especialment per part del PSOE, però no només dels socialistes perquè no fa gaire el portaveu del grup nacionalista contestà els arguments de "nacionalisme econòmic" que feia Cañellas dient-li que ells, els nacionalistes, hi podien estar d'acord però que no es fiaven de la política que feia el Govern balear.

-Ah! bé, jo amb això no m'hi fic. Des que vaig deixar de ser diputat, l'any 89, visc al marge del debat polític que es produeix a les Illes, la qual cosa segurament em permet un suficient distanciament com per plantejar-me les qüestions amb més objectivitat. I allò que jo veig són les lleis que apareixen en el Butlletí Oficial, les xifres de recaptació i l'esforç propi de cada comunitat. I en aquest sentit l'esforç fiscal que fa la Comunitat Autònoma de les Illes Balears és cert. Altra cosa és, evidentment, el destí que es donen als ingressos o com es planifiquen les accions de govern. Aquest és, evidentment, un altre problema. Per això li he dit abans que tots els esforços cap a un reequilibri econòmic no es poden fer descansar exclusivament sobre l'existència d'uns beneficis fiscals inclosos dins d'un estatut o règim especial, perquè si no hi ha planificació d'aquest reequilibri econòmic ja n'hi pot haver de beneficis fiscals perquè, en aquest cas, la única cosa que aconseguirien seria que se'n beneficiassin uns pocs i exclusivament per a interessos privats.

-Supòs que a vostè també, però a molts ens preocupa que el màxim impulsor d'aquesta demanda de règim fiscal, apart del govern, sigui el sector empresarial que ha estat el que, en definitiva, ha aplicat l'actual model de desenvolupament econòmic. Creu suficients els actes de contricció que ha fet darrerament per pensar que els beneficis fiscals s'aprofitaran en una causa més noble que el simple guany personal? Perquè podem pensar que, al capdavant, l'única cosa que demanen són descomptes per pagar manco i obtenir més beneficis.

-Evident, evident...per això la meua postura és aquesta: jo mai no em fiaria de beneficis fiscals per aconseguir no sé quin reequilibri econòmic, perquè el que han fet amb l'economia balear ho hem vist tots. I llavors, tornam al mateix: els beneficis fiscals no faran que els empresaris modifiquin els seus comportaments, sinó que és necessari una planificació del govern.

UN CANVI DESITJABLE PER GARANTIR EL FUTUR

-M'ha dit que s'ha allunyat de la política des que va deixar de ser diputat, però vostè manté una estreta relació amb les Illes a pesar de viure habitualment a Madrid. Coneix molt bé la societat balear. En aquest sentit, com a ciutadà, creu que és possible un canvi de rumb de la nostra economia?

-Crec que és possible o si no que és desitjable. Em fa la impressió que la societat ha detectat que el turisme, tal com el coneixem, no serà etern, perquè els mateixos hàbits turístics van canviant. Ara s'exigeix una major qualitat. El "boom"

turístic de les Balears va ser possible en els seus inicis gràcies a la democratització d'Europa després de la segona guerra mundial i a l'assoliment de drets socials que varen permetre a una gran massa de persones disposar de temps lliure i de possibilitats econòmiques per anar de vacances a altres països. Però el model de relació laboral sofreix un procés de canvi, com la societat mateixa. Els costums, els gusts i fins i tot les prestacions socials aniran variant. No serà de la nit al dia, ni desapareixerà el turisme, però sí pot ser qualche tipus de turisme determinat. Per això es fa necessari trobar alternatives, potser sigui convenient avançar en el tema de les telecomunicacions per atreure noves inversions i gent que faci feina des de les Illes, perquè deixin de ser un simple lloc de vacances.

VIURE ENMIG DE LA CONTRADICCIÓ

-Les seves darreres paraules em recorden una altra polèmica, que pot ser no tenguí res a veure amb el fons d'aquesta entrevista, però sí amb possibles mesures de tipus fiscal. Es la polèmica sobre la venda de propietats rurals a estrangers, que sembla ser s'han disparat de bell nou. Per una part això és el que es desitja, turisme residencial, però per l'altra preocupa pel que pot suposar de pèrdua d'identitat i fins i tot de decisió. L'illa de Man, per exemple, posa límits a l'adquisició de terres.

-Sí, però aquesta és una contradicció amb la qual hem de viure. No es pot tenir tot. D'altra banda, el cas de l'illa de Man no és aplicable a les Balears perquè té un estatus especial dins de la Unió Europea i nosaltres no. No podem posar traves a l'adquisició de béns per europeus. Un italià o un francès té tant de dret a comprar una possessió de Mallorca com qualsevol persona de Sant Llorenç, per posar un exemple. Però endemès, com diu, seria incongruent. Escolti, si volem que vengui gent a fer feina aquí, desenvolupant les telecomunicacions, si volem que les possessions no caiguin, que moltes estan abandonades... fins i tot és bo per a la societat que es recuperi un patrimoni que s'esbuca. I, en qualsevol cas, crec que ja estam ben avesats a veure com es venen les propietats als estrangers, no sé per què ara hi ha qui es retgira. Per mantenir l'actual grau de benestar cal sacrificar qualche cosa, encara que suposi una certa pèrdua d'identitat que, d'altra banda, té altres camins de potenciació. Fa cent anys la identitat era absoluta, la gent encara anava amb calçons amb bufes, però hi havia fam i emigració. S'ha de trobar el punt d'equilibri, no creu?

-El règim especial, per exemple, no podria incentivar la conservació del patrimoni, del medi natural...la preservació de tot allò que signifiqui una identitat cultural per a les Illes Balears, tant si ho fan els nadius com els estrangers?

-Això sí, però és el mateix que ja dèiem abans. Ara bé, de cap manera no podem prendre mesures en funció de la nacionalitat dels afectats.

-Fins ara hem parlat de les dificultats constitucionals per assolir un règim especial, així com de la seva utilitat amb determinats condicionaments, però...si la societat balear, mitjançant el seu Parlament, és capaç de consensuar una proposta concreta, quina viabilitat tendria?

-Aquesta pregunta va molt unida a la primera, sense conèixer el contingut m'és molt difícil respondre si és viable o no.

SOLIDARITAT VERSUS NACIONALISME ECONÒMIC

-Com especialista en aquest temes, quina proposta de reforma fiscal creu que seria viable?

-Bé, en primer lloc cal dir que el mateix Govern balear i el Parlament tenen un marge d'actuació dins de les seves competències, un petit marge que, de totes maneres, s'ha d'aprofitar. En segon lloc li repeteix que qualsevol reforma ha d'entrar dins de la Llei de finançament de les comunitats autònomes. El règim especial de les Balears s'hauria de contemplar dins de la reforma d'aquesta llei. No hi veig cap altre marc d'actuació possible en aquests moments. Dins del sistema de finançament esmentat si que es pot reivindicar un major pes del fet balear.

-I la participació en els fons europeus?

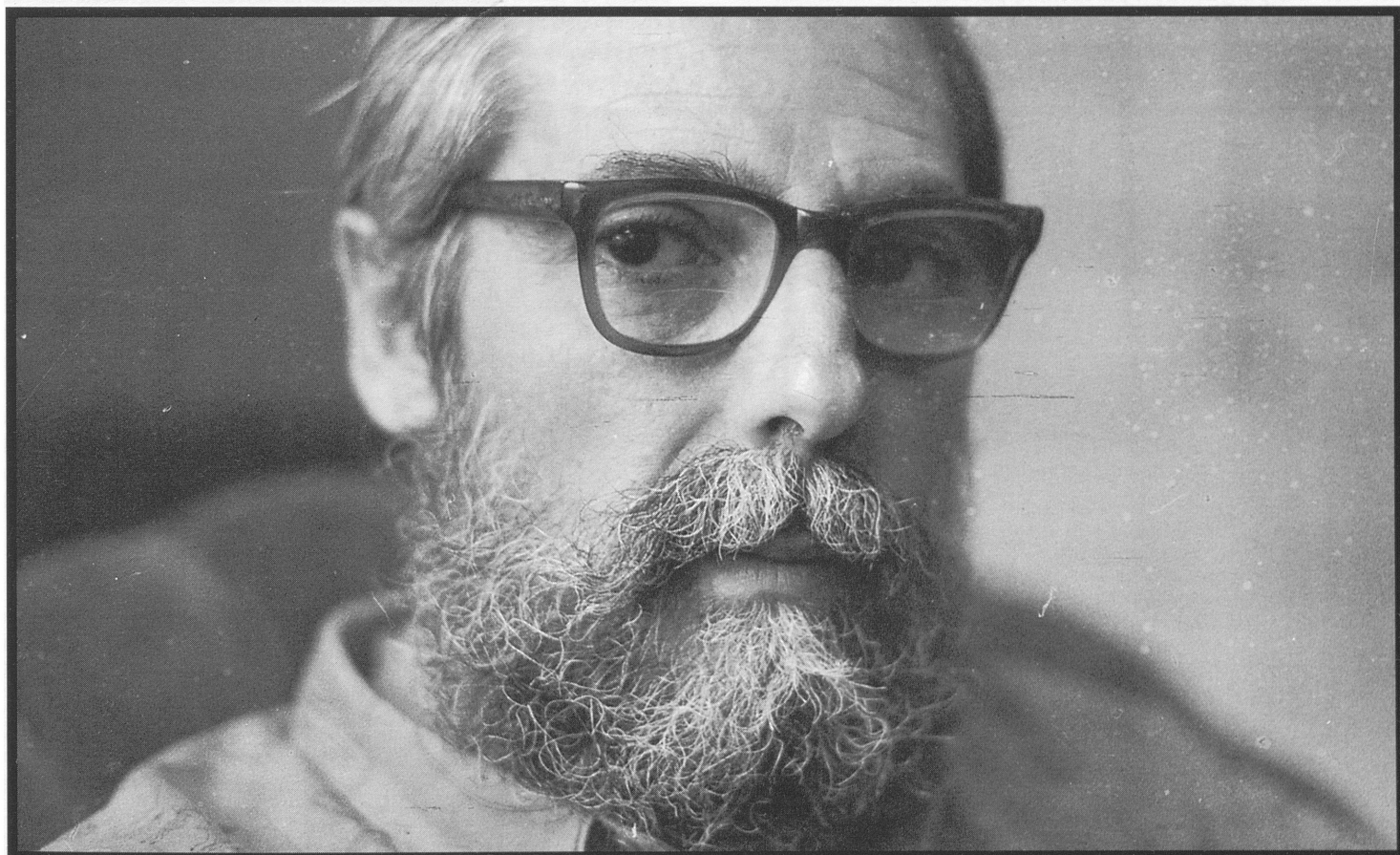
-Aquesta és la gran discussió!, decidir de quina manera participen les comunitats autònomes amb els fons europeus. Particularment no em pareix malament que les autonomies en decideixin la destinació, però allò que preveu l'article 15 de la Llei orgànica de finançament de les comunitats sobre subvencions d'anivellació també s'hauria d'aplicar. Que les comunitats autònomes passin a disposar dels fons europeus no ha d'impedir que aquesta decisió d'anivellament es posi en marxa.

-Tal volta algú pensi, i d'aquí l'argument del "nacionalisme econòmic", que davant totes aquestes dificultats les Balears mai no aconseguiran un tractament fiscal específic perquè, tal com vostè ha recordat, no són conflictives.

-Sí, però no crec que això ens hagi de dur a crear o justificar un nacionalisme "conflictiu", que mai no ha existit. Seria un greu error. No va existir ni quan les Balears eren unes terres pobres, ni quan s'enriquiren a costa d'urbanitzar i fer malbé els seus recursos naturals. En canvi, algú pot pensar de ver que aquest tipus de nacionalisme pot sorgir quan del que es tracta és de canviar aquest model? No és creïble, no tendria ni legitimitat ni fonament. No es pot instrumentalitzar un fals nacionalisme amb l'única missió d'aconseguir beneficis fiscals.

-Creu que si malgrat tot s'aconsegueix el consens per un a projecte de règim especial aquest tindrà acollida o, si més no, comprensió per part de l'Estat o se'ns acusarà d'insolidaritat?

-Miri, el Govern balear fonamenta la demanda d'un règim fiscal especial en l'article 138 de la Constitució, on es fa esment del fet insular. Doncs bé, és a aquest mateix article on es garanteix la solidaritat entre les diferents comunitats. Per tant el reconeixement del fet insular no pot afectar en cap cas la solidaritat, no pot suposar un tractament discriminatori que pugui accentuar, encara que sigui teòricament, les diferències entre les comunitats. L'article 138 no pot admetre cap tipus de privilegis. Per això, insisteix: el millor camí és a través de la Llei de finançament de les comunitats autònomes per no suscitar greuges comparatius i perquè, justament, no es pugui acusar la Comunitat Autònoma balear de ser insolidària.

Taula Rodona entre **Jaume Matas**, conseller d'Economia i Hisenda de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, **Josep Alfonso**, portaveu del PSOE al Parlament balear, **Pere Sampol**, portaveu parlamentari del PSM i **César Año**, responsable d'economia i hisenda d'UM.

Pobra comunitat rica

per Magdalena F. Mulet

Volem esser diferents o vèncer la diferència?, aquest règim especial tan escainat ens farà esser equilibradament rics, o habitants rics d'una comunitat cada vegada més pobra? En tot cas no resoldrà la pobresa d'infraestructura, de recursos naturals o d'equilibri entre els diferents sectors de la producció, que ens ve determinada, en alguns casos, pel fet d'esser illes, si no va acompanyat d'una política econòmica encaminada a reequilibrar aquesta pobra comunitat de rics que endemés té l'imperatiu d'ajudar a altres comunitats pobres amb pocs rics. Emperò l'ordre de prioritats depèn d'una o altra ideologia i en aquest punt radica el debat.

ONA: Règim fiscal especial, basat en què si som la comunitat més rica d'Espanya? Se'n parla molt, però encara no sabem ben bé en què consistirà. Poden establir-se comparacions amb altres règims especials de la resta de l'Estat?

Matas: Jo crec que els règims especials existents a l'Estat espanyol, tenen raó d'esser per fets històrics o geogràfics, en aquest cas la petició vendria vinculada per una situació geogràfica reconeguda a la mateixa Constitució.

Els fonaments conceptuals-legals són des del nostre punt de vista l'article 138 de la Constitució, amb el reconeixement específic i diferencial del fet insular, la Llei orgànica de finançament de les CC.AA, l'Estatut d'Autonomia a l'article 61 i fins i tot, probablement, la Llei reguladora de les hisendes locals. En base a aquest fet insular, als greuges comparatius i a l'esquema de reposicionament de la competitivitat que ens hem plantejat a partir de l'elaboració d'un pla estratègic de competitivitat, sorgeix la necessitat d'aquest règim especial.

EL SANT BENET DE
LA RIQUESA

Sampol: Evidentment des de les Illes Balears no podem plantejar la demanda d'un règim fiscal i econòmic diferencial amb els mateixos criteris que altres regions europees, encara que siguin insulars i és perquè ens trobarem sempre amb l'entrebanc que suposa el fet d'esser una regió rica, amb un producte interior brut elevat. És un sant Benet que fa que la nostra demanda hagi d'anar encaminada a corregir uns dèficits que provoca precisament la nostra insularitat: primer, la possibilitat de mantenir uns sectors productius que difícilment podran sobreviure si no tenim unes compensacions que ens facin competitiu amb els mateixos sectors del continent i en segona instància, un dèficit de recursos naturals que no ens permeten créixer com una regió continental. Per tant, si no plantejam les qüestions en aquest sentit, no ho enfocam bé i no tindrem legitimitat perquè des del Govern central i des de l'Estat es puguin atendre les nostres reivindicacions.

"LA INSULARITAT NO ÉS UN FACTOR DETERMINAT A UNA ECONOMIA DE SERVEIS"

Alfonso: Jo crec que el tema està molt suau a aquest moment i que hem d'entrar en debat.

El règim especial evidentment s'ha de fonamentar jurídicament, però no és l'excusa.

La justificació única que pot fer caminar aquest projecte de règim fiscal diferenciat és la insularitat i no només en un sentit perquè el problema que tenen les Illes no és només que estan relativament a prop del territori peninsular sinó que endemés són un territori pluriinsular i això són dos aspectes que hem de considerar seriosament.

La insularitat no és un factor determinant de la competitivitat de l'economia avui, una altra cosa és que costin un poc més cares les coses, perquè la nostra economia camina d'una forma absolutament decidida cap a una economia de serveis.

Que això s'ha d'equilibrar amb altres sectors?, jo crec que per molt que actuem no es podrà equilibrar. Tendrem indústries que seran de serveis, d'alta tecnologia (si aconseguim dur-les), i tendrem una agricultura que estarà en funció d'aquesta economia de serveis, que no vol dir només serveis turístics, vol dir de serveis de molts de tipus i el factor insularitat en els serveis no influeix molt en la competitivitat.

Només podem conservar una agricultura verda, de jardí necessària i per a això sí que faran falta uns certs avantatges diferencials amb altres territoris.

Endemés d'insularitat i consolidació d'economia de serveis també hi ha un problema molt greu a la nostra comunitat del qual ningú no en parla, es tracta del fet que les dues illes Menorca i Eivissa cada vegada econòmicament se separen més de Mallorca. Menorca estableix relacions amb Barcelona i Eivissa amb València i això és un problema greu per a la consolidació de la Comunitat Autònoma i també l'hauríem de tenir en compte.

MATEIXES CONDICIONS QUE CANÀRIES?

Añó: Vull reprendre la pregunta inicial i intentar explicar què entenem per règim fiscal especial. I recull les paraules del Sr. Matas, és veritat que un règim fiscal especial pot tenir raons històriques, històriques forals, per esser més concrets o raons geogràfiques, ens trobam amb Ceuta, Melilla i Canàries i en aquests casos el respecte a l'estructura especial del seu règim fiscal s'ha fet fonamentalment per raons històriques.

Aquí emperò s'inicia ara un debat, la qual cosa és bona i tal volta vengui motivat per la confusió que introdueix el propi

legislador quan en parla.

Quan es reestructura el reordenament tributari de l'arxipèlag canari en l'exposició de motius s'estableix els arguments que generen el manteniment i la reestructuració d'aquesta especial ordenació tributària: la insularitat, la llunyania, les especials circumstàncies geogràfiques, geològiques i climàtiques i l'escassetat de recursos naturals. Si això ho planteja el legislador per a l'arxipèlag canari també ha de valer per a nosaltres.

Alfonso: El règim de Canàries no el volem, nosaltres almanco no el volem.

TRIBUTS

Añó: Jo consider que un dels elements que poden influir per obtenir un grau de competitivitat a aquestes illes són evidentment els tributs.

Alfonso: No estic d'acord, no podem esser com Canàries, apartats de la UE.

Añó: En el Pla de reindustrialització que elaborà el Govern hi havia un cens d'empreses amb una sèrie d'enquestes i tots els empresaris remarcaven el pes que els tributs estableixen sobre els seus productes i que entre altres coses no els permeten esser competitiu.

Alfonso: Això és evident, qualsevol empresari i qualsevol ciutadà dirà sempre el mateix.

Añó: Però també hi ha endemés d'opinions, estadístiques i estudis.

Alfonso: Però a quina competitivitat ens referim?, parlem-ne seriosament. Amb qui competim?

ONA: *Després d'una argumentació formal que justifica aquesta petició. Podríem parlar de com serà; en què es traduirà aquesta especificitat de règim que demanam?, el ciutadà no sap en què el pot beneficiar, pagarà manco impost?*

Alfonso: Jo vull dir una cosa, no hi ha cap dubte que qualsevol mesura que suposi una reducció d'imposts, bé sia als empresaris bé sia als ciutadans, és una proposta que té un ressò popular magnífic i és obligació del governant i en general dels polítics, explicar la necessitat d'aquesta mesura, la viabilitat d'aquesta mesura i què significarà perquè si es tracta de fer propostes en pla " anem a llevar impostos" no és seriós.

OBJECTIUS DEL RÈGIM ESPECIAL

Matas: Jo no estic d'acord en absolut, i si em permet vull dir un parell de coses. En primer lloc coincideix amb Añó, però encara afegiria a l'exposició de motius, si no vaig errat, l'especialització de l'economia, com un altre tret que també es comú a les Canàries.

Insisteix que l'anàlisi parteix d'un Pla de competitivitat que defineix com els dos grans trets d'aquesta estratègia la millora de la competitivitat del teixit econòmic existent i en segon lloc la incorporació de nous sectors d'activitat amb perspectives de futur.

Per això, es dissenya un règim fiscal especial que té com a objectius: primer, preservar el medi ambient a ultrança. Segon, assegurar el reequilibri de les activitats productives intrínseques de les Illes, sector agrícola i sector industrial.

Tercer, actuar sobre els recursos naturals com a un bé extraordinàriament conflictiu de cara al desenvolupament de qualsevol territori insular. Quart, actuar sobre el turisme, tot procurant dos reposicionaments que són oferir un producte de major qualitat i rompre amb l'estacionalitat del producte. I en darrer lloc, atreure noves activitats econòmiques emergents que no estiguin lligades al camp de les manufactures i sí a l'activitat intel·lectual: noves tecnologies, investigació, etc...per poder reequilibrar aquest actiu productiu.

Com a fonament conceptual d'aquest règim, sense passar avui a detallar les mesures, hauríem de tenir clar que a les Illes Balears tot aquest plantejament s'ha de fer per guanyar una possibilitat d'assegurar-se el futur, però en cap moment no volem renunciar a la solidaritat i per això creiem que aquestes mesures no han d'abordar l'Impost sobre les Persones Físiques perquè és l'impost bàsicament progressiu, redistributiu, i en canvi les mesures fiscals hauran d'anar al camp de la imposició directa, a tots els impostos que afecten bàsicament la competitivitat de les empreses, societats bàsicament i en el camp dels indirectes en l'Impost de Valor Afegit. Amb una sèrie de mesures tècniques que haurien de reconduir al reposicionament del qual parlava. Però jo no puc estar en absolut d'acord amb Pep Alfonso, per variar, quan diu que la insularitat no afecta la competitivitat. A Mallorca només hi ha turisme, i la agricultura i la indústria no són competitives.

ONA: S'ha referit el conseller a mesures tècniques. Quines serien, rebaixar l'IVA?

Matas: Aquest no és el lloc d'entrar en detalls. El projecte es discutirà al seu moment.

Alfonso: I em vols explicar com una reforma fiscal farà l'agricultura competitiva?

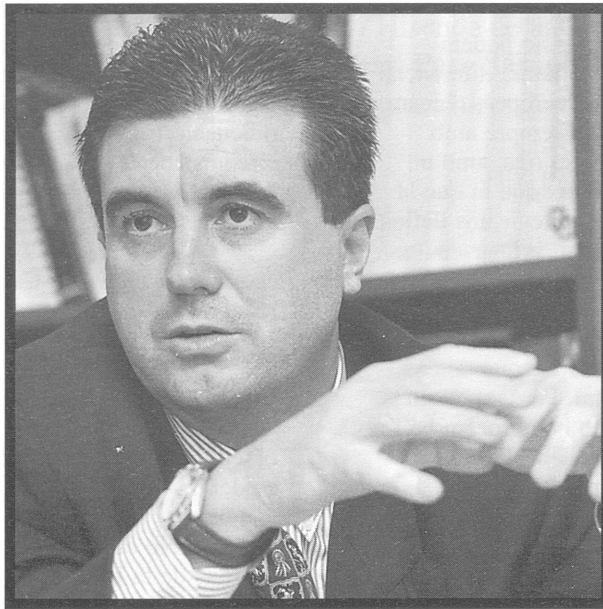
Añó: Amb una reforma fiscal, de mil maneres.

Alfonso: L'agricultura, que viu de subvencions, serà competitiva a partir d'una reforma fiscal? Ca home! Hauríem de parlar seriosament.

"EL RÈGIM FISCAL HA DE SERVIR PER REEQUILIBRAR EL TERRITORI"

Sampol: Jo deia abans que la nostra proposta ha de generar credibilitat i parlava d'un entrebanc que tenim pel fet que se'ns considera rics. Per tant hauríem de fer més incidència en un règim econòmic, que no fiscal, a pesar que la fiscalitat s'ha de tenir molt en compte.

Evidentment mesures fiscals seran necessàries en tot allò que sigui transport, cosa fàcilment justificable, perquè tenim un dèficit de comunicacions i per tant necessitem mesures que tendeixin a reduir la fiscalitat en el transport de viatgers i mercaderies i intentar reduir tarifes encara que sigui

Jaume Matas

selectivament.

La fiscalitat també hauria d'afectar les telecomunicacions i hauríem d'aconseguir que les tarifes entre les Illes mai no superin la distància màxima d'una tarifa de telecomunicacions a la Península. Però llavors, hi ha dues actuacions bàsiques, una és quant a recursos naturals deficitaris, aigua i energia, en les quals més que mesures fiscals fa falta un finançament d'infraestructures necessàries. I en tema d'energia, concretament, crec que també necessitem un desenvolupament energètic mediambiental i el foment d'energies alternatives i de l'ecogeneració d'energia, d'un pla d'estalvi d'energia. Mesures que a Canàries tenen i són extrapolables a Balears.

L'altra actuació és quant a necessitat de promocionar, més que uns sectors

productius o subsectors: la indústria agroalimentària, el subsector artesanal i d'indústries tradicionals i llavors un altre subsector que aquí és vital per poder presentar aquest projecte d'una manera creïble i és el foment de la indústria del reciclatge i de la reutilització dels recursos.

ONA: Però una vegada analitzada la diferència, la necessitat de dur a terme unes mesures correctores per poder esser més competitius, vèncer la insularitat i reequilibrar els sectors, com es farà tot això, com s'articularà tècnicament?

Matas: Jo ho he dit molt clarament, i de totes maneres no crec que estiguem en aquest moment en disposició d'haver de fer una anàlisi detallada de mesura a mesura.

Añó: Aquest és un debat d'idees.

QUÈ COSTA LA INSULARITAT?

Alfonso: Jo crec que desenfocam bastant el tema, si parlem de costos i en el tema de la competitivitat hi ha dos factors: localització i cost, endemés d'altres al voltant, com són mà d'obra, etc... Els estudiosos més inclinats a defensar un cost alt d'insularitat el situen en l'1 per cent, Bardolet, per exemple.

Matas: Això són judicis de valor, no és així.

Alfonso: El cost de la insularitat no és decisiu per a la nostra competitivitat, sobretot si tenim en compte el nostre tipus d'economia i d'això n'hem d'esser conscients i no jugar amb aquest argument perquè allò més important és aconseguir coses per millorar la situació de les nostres illes i això ho hem de vendre no només a la resta d'Espanya sinó també a Europa. Parlar de competitivitat a una comunitat que des dels anys 60 fins avui ha passat a esser una de les darreres d'Espanya a esser la primera és mal de vendre, necessitem arguments molt més forts i molt més raonats.

I jo crec que sí que hem d'entrar a analitzar mesures concretes i què és el que ens proposa el Govern a aquests moments? Idò un eslògan i no volen entrar en mesures concretes. Que hi ha un diferencial perjudicial en el tema de transports?, absolutament d'acord, això s'ha de millorar. Hem d'anar a un

IVA reduït, i superreduït en aquells casos de comunicacions interinsulars perquè en això tenim un argument importantíssim: consolidar la Comunitat Autònoma, cosa en la qual el Govern ni hi pensa, ni hi està interessat.

Matas: Què és això que no hi pensa ni hi ha pensat mai.

Alfonso: Mai no ho heu dit.

Matas: Però bé, deixi'm contestar i discutir les coses amb coherència.

Alfonso: No n'heu parlat mai, igual que no ho heu fet de la protecció de la nostra cultura via fiscalitat. O n'heu parlat?

I podem dir més coses: protecció de les taxes portuàries com a única via de comunicació que tenim. També hem de parlar de tarifes, no només és fiscalitat. I d'aspectes socials, n'heu parlat?, dels efectes de la insularitat i de l'estacionalitat. Concretem!

Añó: Bé, concretem. La fiscalitat no només inclou els impostos sinó també les taxes i els preus especials, i vull plantejar algunes coses: crec que Sampol té raó quan diu que més que mesures fiscals s'haurien d'adoptar mesures econòmiques. Endemés jo no estic d'acord que perquè som una comunitat rica tot això sia mal de vendre, sinó ben al contrari, perquè aquesta comunitat rica està potencialment encotillada per mor de les seves especials circumstàncies de l'esquema productiu i pel monocultiu que tot i ésser beneficiós, pot arribar a ésser perjudicial.

Alfonso: Com tot

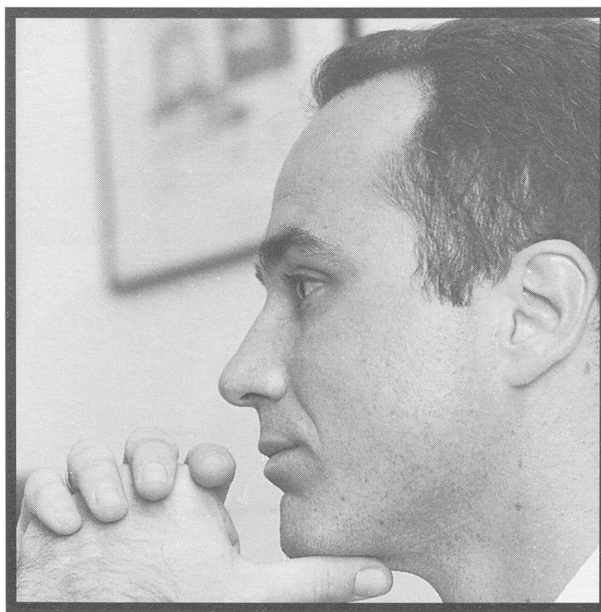
"EL CIUTADÀ SEMPRES PAGA"

Añó: Com tot, però ens trobam que de la mateixa manera que tenen un tracte diferencial altres illes perquè se'ls reconeix el cost d'insularitat, nosaltres també el volem. Per exemple, la reducció en l'IVA aeri, es recull a la llei i la qüestió és que som a finals del 94; el 31 de desembre del 96 és a la cantonada i el compliment de la disposició transitòria vendrà per llei.

Alfonso: És que no es pot fer altra cosa més que arribar al final del 96.

Añó: Endemés això que un impost no repercuteix sobre la competitivitat o la productivitat ho hauria de comentar als empresaris quan la imposició indirecta l'han de repercutir via impositcions al client. No es pot dir que no li repercuteixen els impostos... és clar que li repercuteixen, però no a ell perquè els trasllada, repercuteix al ciutadà que sempre paga, per suposat! Per això el règim fiscal especial va destinat fonamentalment al ciutadà.

El conseller ha parlat de no tocar l'IRPF pel seu caràcter progressiu i té finalitat redistributiva. Estic d'acord en els dos darrers elements, però en la primera part no, clar que hi hem de posar mà. L'IRPF no ha d'ésser considerat un tabú. A l'IRPF, veiem l'Estatut de les Illes Balears, en el sentit que té potestat

César Añó

per establir recàrrecs sobre impostos, però qui ho fa?, qui incrementa l'IRPF que ja és elevat i que té unes bases imposables que incentiven el frau. Si es rebaixassin les bases imposables i s'establissin recàrrecs en funció de les necessitats pressupostàries d'una comunitat, seria un altre món, podríem plantejar un debat.

El senyor Matas ha dit que no volia entrar en mesures, però jo vull matisar. En el tema d'Impost sobre societats, per suposat es poden establir millores. Els canaris tenen millores en les deduccions per inversions; per què aquestes millores no les ha de tenir l'empresari balear?, la seva insularitat, en temes molts abstractes, no és distinta de la nostra. Aquest sí que repercuteix sobre les empreses perquè és específic en el sentit que tenen millores en la

deducció per inversions. I posteriorment les millores es traslladen als ciutadans perquè la lògica de mercat ho marca. El que demanam és ésser iguals que els canaris. Per què a Canàries no paguen IVA els medicaments?, el transport i la premsa hi tributen el tipus 0... Tot això és traslladable als ciutadans que ho gaudeixen i valoren.

Alfonso: Ells són molt més enfora.

FACTORS DESCOMPETITIVUS

Sampol: Totes aquestes reduccions haurien d'ésser selectives, i torn a dir la paraula perquè seria una incongruència que determinades societats tenguessin beneficis fiscals. Per exemple les que fan activitats econòmiques que signifiquen més consum de territori. Llavors aquest règim diferenciat aconseguiria precisament efectes contraris.

Matas: No som competitius, no ho som. I a una persona que diu que els costos de la insularitat no afecten la nostra competitivitat se li pot demanar i només fent una anàlisi per damunt si no té en compte: primer: cost del transport (valor diferencial del trajecte, una reduïda oferta de línies, necessitat del transport combinat, uns costos de stock, retards i desplaçaments afegits). Segon: per necessitats laborals (Balears té un cost afegit per a les empreses que necessitin un personal especialitzat, facilitat de desplaçaments, canvis de residència, formació al continent que han de repercutir damunt les necessitats laborals com a costos d'una empresa). Tercer: costos superiors de comercialització (si comercialitza fora és més car perquè té un transport aeri i si ho fa a Balears es troba amb un territori pluriinsular). Quart: costos de manteniment (qualsevol estructura sofisticada té costos afegits per mor dels desplaçaments, els manteniments de qualitat estan fora de les Illes i els costos monetaris per haver de treure aquest manteniment són productes normalment cars). I cinquè: les economies d'escala a un territori insular són molt menors que al continent. Si aquests cinc factors no afecten la competitivitat, ja podem plegar!

Añó: Hi ha molts més factors.

L'AGRICULTURA

ONA: *S'han referit a l'agricultura. Però a aquest sector els costos de la insularitat els poden ésser beneficiosos i eliminar-los encara podria perjudicar-los...*

Alfonso: Però el consum interior és molt baix no arriba ni al 15% del total del que es consumeix a Balears.

Matas: També és una qüestió de competitivitat, si l'agricultura balear és competitiva els hotelers podran comprar les patates aquí.

Sampol: Jo en el que no estic d'acord és en el concepte que s'ha introduït aquí d'agricultura de jardí, això és utòpic i significa condemnar l'agricultura a la subvenció eterna. El que hem de fer és que la nostra agricultura sigui competitiva tot introduint-hi factors econòmics i incentivant la creació d'empreses que signifiquen valor afegit per als productes de fora vila. Per això parlava de "vestir" molt el projecte de règim fiscal. És a dir, si ho plantejam com una demanda de nous rics que volen pagar menys impostos o equiparar-se a les Illes Canàries ni es discutirà al Congrés de Diputats.

Alfonso: No en parlarem més, perquè no podem comparar-nos a Canàries que és un país africà, s'hi mescla la geopolítica.

Sampol: En política funciona així, aquí es podria aconseguir si hi hagués una amenaça real de disgregació, aquest seria un criteri polític.

Añó: Però al marge de la política, tenim les mateixes condicions que Canàries.

Sampol: El que interessa és què podrem aconseguir de les institucions que tenen la capacitat d'"atorgar-nos-el".

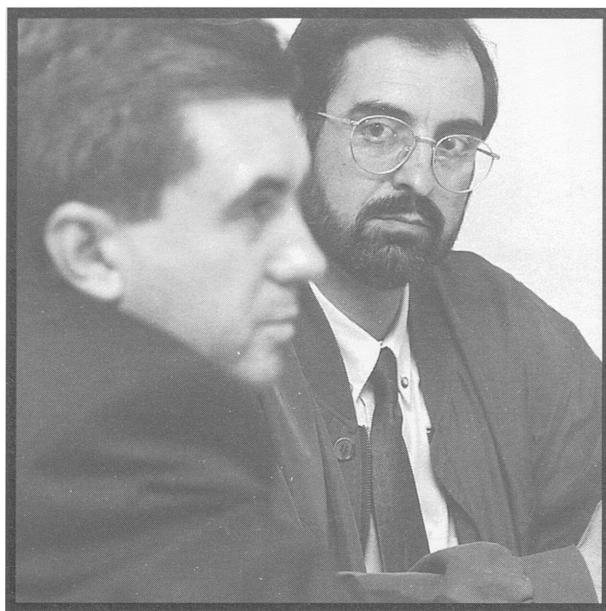
Añó: Però si no hem aconseguit ni la rebaixa en l'IVA del transport a finals del 94. L'encotillament legislatiu que té la Comunitat Autònoma tampoc no permet anar molt més enllà, altra cosa seria que tenguessin llibertat.

PROJECTE DE PAÍS

Sampol: Només argumentant la necessitat d'un equilibri territorial, entre recursos naturals limitats... ens pot fer aconseguir un règim especial, però difícilment ens creuran si aquí feim una política territorial totalment contrària a aqueixos plantejaments. Si no parlem, al marge de demandes únicament economicistes, d'un projecte polític per construir un país, i amb això no vull introduir el debat de si o no separat de l'Estat, sinó un país amb una cultura pròpia, tradicions, etc.. no tindrem credibilitat, però aquest projecte ha d'anar d'acord amb unes actuacions. En cas contrari la resta dels espanyols pensaran que estam massa bé, que ja som ben rics dedicant-nos al turisme.

ONA: *Un règim fiscal, sempre vol dir descomptes en impostos, pot voler dir recàrrecs?*

Añó: Recàrrecs ja els tenim i no hem de parlar per això de règim

Pere Sampol

fiscal, sinó de reduccions fiscals.

Matas: Jo tenc ben clar que hi ha raons objectives per a aquesta petició i aquí s'oblida quelcom d'essencial: que aquesta petició neix de la societat. És tota la societat que reclama poder competir amb igualtat de condicions amb els altres i per a això necessitam mesures específiques.

Alfonso: Això és demagògia.

Matas: Vostè no coneix encara el projecte i ja es posa esquena paret. El projecte es presentarà al Parlament i s'hi debatrà, i és allà precisament on s'ha de debatre.

Alfonso: El projecte, és un projecte, encara el tenen dins del cap.

Matas: Als socialistes no els ha preocupat mai aquest tema i en aquest moment no vendrà d'un dia veure'l. Ara s'elabora i abans de finals d'any serà al Parlament de les Illes on s'ha de discutir.

Alfonso: Finalment discutirem qualche cosa al Parlament.

Matas: S'hi discuteixen totes les lleis. D'altra banda vull dir que ha sortit molt la comparació amb Canàries i no es tracta en cap moment de fer mimetisme amb les Canàries.

ONA: *Els empresaris, tant PIMEN com CAEB són els sectors que més suport han donat a la idea des del punt de vista de pagar menys impostos. Aquests altres aspectes que avui han centrat el debat, equilibri dels sectors industrials, etc.. els coneixen, n'estan informats?*

Añó: Ho han fet els empresaris com a sector informat, però els ciutadans com a sector informat també donaran suport al projecte.

Matas: Els empresaris saben que consumir territori avui és carregar-se les Illes. Si no ho tenen clar, malament!

Sampol: Però si no ho tenen clar ni les administracions que fins i tot toleren vulnerar la legalitat per carregar-se el territori.

Matas: Jo crec que als empresaris quan se'ls consulta per elaborar aquesta proposta, i amb ells fa molt de temps que hi feim feina, i amb els sindicats i amb les associacions, se'ls crida com a especialistes en les activitats professionals que tenen qualche cosa a dir i després és el polític que ha de fer la proposta global i general. Els empresaris no tenen més responsabilitat que fer les aportacions que els polítics els demanin.

Alfonso: Aquí cadascú fa la seva propaganda. Però estic content del que ha dit el conseller que no es tracte de fer mimetisme amb Canàries, és una passa important.

Matas: Ho hem dit des del primer dia.

Añó: Però Canàries, vulguem o no, és una referència obligada.

Alfonso: No l'hem de fer, és un error. També abans d'acabar vull puntualitzar i dir que l'agricultura no pot esser competitiva. Que ha d'esser subvencionada?, i quina agricultura no ho és avui a Europa?

Añó: Però anem a veure, es perjudicaria l'agricultura amb un règim fiscal especial?

ECONOMIA DE SERVEIS

Alfonso: Però és que la mateixa economia de Balears haurà de subvencionar l'agricultura, perquè és fonamental per a la nostra economia. La qüestió territorial també és absolutament decisiva per a l'economia. Per tant ho hem de pagar, nosaltres, Europa o qui sigui.

Añó: Però per parlar de règim fiscal primer ens haurem de posar d'acord en el cost de la insularitat, perquè si és com ha dit vostè, sr. Alfonso, de l'1%, no importa ni parlar-ne, sols no entrarem en debat a Brussel·les.

Matas: No és així, hauria d'estudiar-se en profunditat, perquè aquest 1% deu esser una informació treta de context.

Alfonso: Jo no ho dic, ho diu Bardolet. Buades, a la inauguració de la nova fàbrica precisament en parlà i xifrava el costos de la insularitat en un 2%, i ho sabia!

Sampol: Jo crec que és evident el cost de la insularitat però jo vull insistir que aquest és un règim fiscal i econòmic, i accentu econòmic.

Alfonso: ... i social, accentueu també.

UNA POSSIBILITAT HISTÒRICA

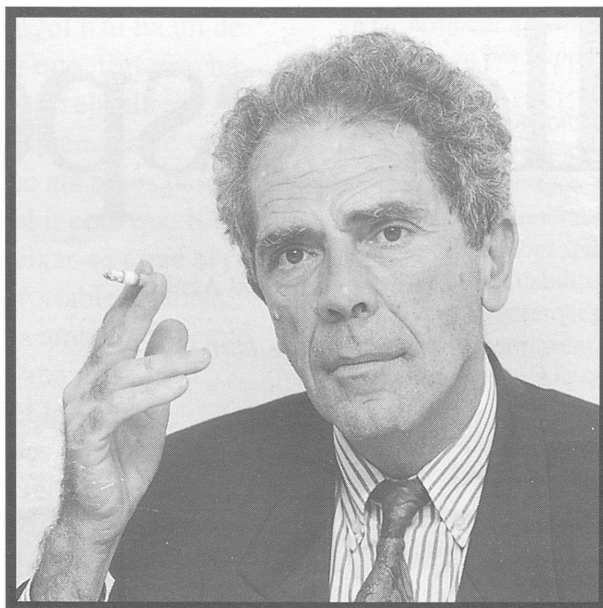
Sampol: Sí, però això també és indirectament. Aquest règim, ja ho he dit, ha d'anar encaminat a potenciar sectors i per tant crec que hi ha d'haver una selecció de les mesures que s'han de prendre perquè no poden esser generals cosa que fomentaria determinades activitats que són les que ens han perdut. I això és molt complicat i com a mínim és difícil de fer entendre. D'aquí que és bàsica la congruència de les reivindicacions amb les accions polítiques que prenen el govern i els ajuntaments.

Añó: Però giram en torn a les mesures "ex ante" i no ens aficam en la política econòmica.

Sampol: Això és un error.

Añó: No, no, perquè és introduir el debat de la política econòmica quan hem de parlar de règim fiscal que és recaptació de tributs.

Sampol: No, és un règim fiscal i econòmic i si miram el règim

Josep Alfonso

de les Canàries hi ha moltes mesures de caire econòmic, i jo n'he apuntades un parell: energia renovable, inversions en aigua, potenciació de determinats sectors productius. Els empresaris evidentment faran més incidència en les qüestions fiscals que s'han de plantejar. Però hauríem d'aprofitar l'acord d'aquesta proposta, que serà, jo ho crec, consensuada, per anar més enllà i que no només es tracti d'una reivindicació fiscal perquè serà una possibilitat històrica que possiblement no es torni a produir.

FISCALITAT/POLÍTICA ECONÒMICA

Añó: Jo vull matisar una cosa. El règim fiscal especial per la via evident de la reducció dels tipus impositius de determinats tributs i

per la via evident de la pèrdua de recaptació en establir-se millores com pot esser el millor tractament a la deducció per inversions, genera una menor aflluència de fons als pressuposts de la comunitat que s'ha de traslladar en organitzar les polítiques econòmiques. Les mesures econòmiques incideixen en l'empresari per la via externa, però parlem de la via interna. Que després l'Administració central o autonòmica és eficient?, perfecte. Amb menors recursos és eficient. Però partim de la base que hi hagi menys exaccions sobre els ciutadans, que s'organitzin amb manco carrega tributària i després entrariem en el debat de com s'organitza aquesta reducció d'ingressos per part de l'Administració. Com és natural les mesures econòmiques aniran amb les fiscals, perquè sinó es tractaria d'una administració únicament i exclusiva recaptatòria.

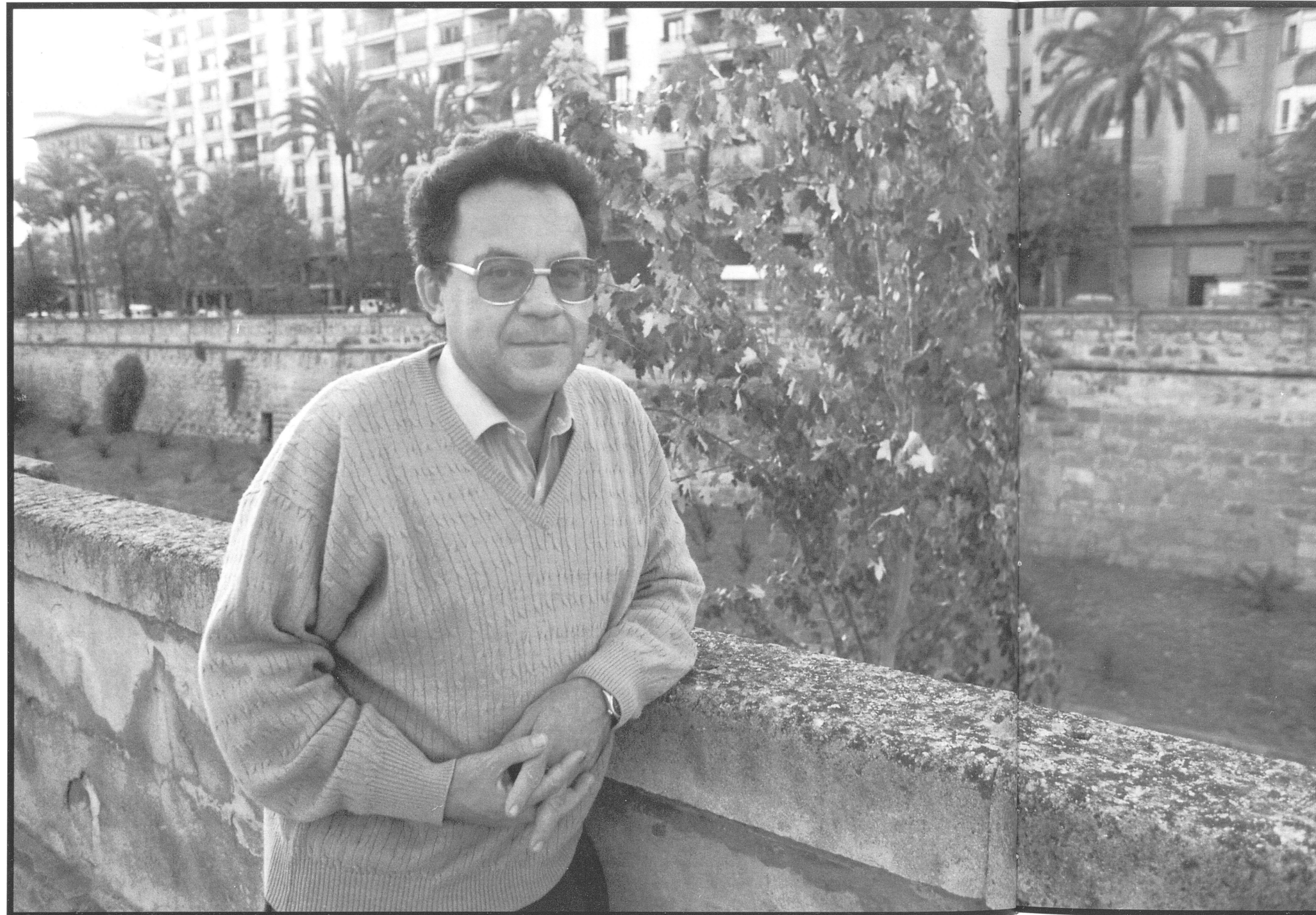
Matas: Per acabar vull dir que en aquest moment és imprescindible debatre i arribar a un consens en aquest tema. El Govern presentarà al Parlament el projecte, però he d'insistir que per tenir qualsevol possibilitat d'èxit, no es poden fer plantejaments desqualificadors a priori.

Jo deman la possibilitat de poder discutir les coses objectivament, que el projecte que presentem no vagi en contra de ningú sinó ben al contrari i crec que ha de garantir fins i tot que les arques de l'Estat puguin mantenir la ingent recaptació que la balança fiscal que aquestes illes donen a la resta de l'Estat, que no és poc, i també mantenir la repercussió fiscal que aquesta captació de noves activitats productives pot tenir en benefici de l'Estat central. Crec que és el moment de parlar el màxim possible perquè necessitam la màxima unanimitat per dur endavant tot això. Ara només hem de fer un règim especial basant-nos en uns criteris que no són discutibles, són absolutament objectius.

Les Illes especials

Entrevista a Eugeni Aguiló

per Constanza Forteza

Dels desset fills que té l'Estat espanyol n'hi ha un de petit i amb complexos d'inferioritat que, fins ara, ha rebut menys de l'herència familiar que els altres germans. Aquest fill paga les conseqüències de viure enfora i aïllat, però sol demanar poc als pares perquè s'ha acostumat a fer les coses tot sol i, com que li han sortit bastant bé, li fa vergonya queixar-se i que els altres vegin que té la casa més confortable de totes. Mentre, el pares, com sempre passa amb els fills que no donen problemes, s'han oblidat una mica d'ell. Ara, de sobte, aquest fill sent que el tracten injustament i vol que li facin més cas. Però no sap

com fer-ho ni tampoc té l'astúcia que tenen els altres germans per aprofitar-se i, a més a més, sospita que ja és un poc tard per plorar.

Traduïda sense permís a aquests termes, aquesta és la història que narra un economista com Eugeni Aguiló a l'hora de valorar la situació de Les Balears i la petició d'un règim fiscal especial per a les Illes. Tenim dret a aquest règim especial? Eugeni Aguiló diu que sí: pel fet de ser unes illes Les Balears tenen desavantatges clars que no desapareixen per molt que presentin la renda més alta d'Espanya. Obtindrà aquest fill oblidat allò que vol? Aquí, Eugeni Aguiló dubta i es mostra més aviat pessimista: aquesta societat tal vegada ni tan sols té força política, ni esperit col·lectiu per aconseguir pagar menys impostos.

-Està justificat que la comunitat autònoma espanyola amb la major renda per càpita demani un règim fiscal especial?

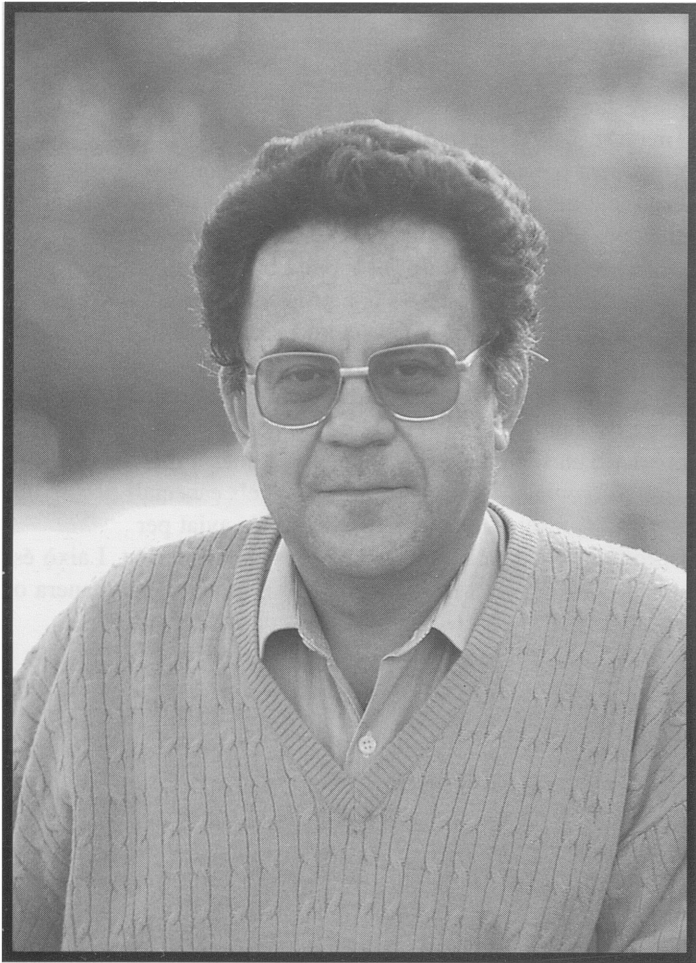
-Bé, s'estan comparant dues coses que, en certa manera, s'han de matisar. Una que podem considerar, potser sí o potser no, un fenomen passatger, és a dir, el fet que s'hagi viscut recentment un gran creixement econòmic. No sabem si, en un futur i per les raons que siguin, aquest creixement s'aturarà, tal vegada per una debilitat de l'economia balear que només depèn d'un sector. L'altra qüestió és una proposta més de fons, més estructural i permanent, la del règim fiscal especial. Aparentment, sembla que tenir un règim fiscal especial és una característica de les zones més deprimides però també és cert que parlar d'un gran creixement en els darrers cinc o deu anys és parlar d'un fenomen econòmic curt. A més a més, hem de tenir en compte el fet que els règims fiscals especials no s'atorguen per qüestions de renda sinó més aviat per l'especificitat d'una economia o per la seva insularitat. I això és evident, totes les illes de la Mediterrània tenen, d'una manera o l'altra, un règim especial. Des d'aquest punt de vista, es justifica tenir una fiscalitat pròpia diferent de la del continent. Crec que si ens comparam amb altres illes, per exemple les Canàries, el desequilibri de rendes no és tan gran com per justificar diferències impositives tan importants. Per tant, sense que jo vulgui dir que haguem de tenir un règim fiscal com el de Canàries -perquè té un règim amb uns impostos molt rebaixats- pot ser que sigui de justícia que ens donin un tracte especial.

-La proposta de la conselleria d'Economia i Hisenda lliga la demanda d'un règim fiscal especial al Pla de competitivitat i, dins aquest pla, a la superació de la insularitat i del monocultiu turístic, a la millora de les infraestructures i, fins it tot, a les possibilitats de donar serveis a una gran població estacional. No és excessiu, no és voler donar solució a tots els problemes que tenim través d'aquest règim especial?

-Probablement parlar de cercar una diversificació no és un argument massa fort ja que, de fet, si no la tenim és culpa nostra, som els responsables del model que tenim, hem invertit clarament d'una manera desequilibrada. I clar, cercar el suport d'un règim fiscal especial per aconseguir superar els nostres errors pot ser fins a cert punt no massa justificable. Jo crec que la insularitat ja és un argument suficient com per demanar certs avantatges fiscals que, encara que no siguin com els de les altres illes, ens puguin posar en situació d'igualtat relativa. Cercar l'argument en la necessitat de ser competitus?, i bé, si

Eugeni Aguiló Pérez, casat i amb tres fills, és catedràtic d'Economia Aplicada a la Universitat de les Illes Balears. Va estudiar Ciències Econòmiques i Empresariales a la Universitat de Barcelona i s'especialitzà en economia industrial per la London School of Economics.

A la UIB ocupa la direcció del departament d'Economia i Empresa des d'on ha impulsat la investigació acadèmica d'economia, sobretot pel que fa a estudis relatius a turisme. Des de la Universitat ha col·laborat amb múltiples treballs per encàrrec de les conselleries d'Economia i de Turisme.

és en relació a altres illes de la Mediterrània, sembla correcte; ara, en relació a altres factors, no sé si té massa sentit. Tenim l'estructura econòmica que ens hem cercat.

INSOLIDARIS?

-Pot ser que es vulgui cercar una projecció més ampla per tal que la demanda d'un règim fiscal especial no sembli insolidària, per no semblar ser unes illes riques que, a més a més, demanen exempcions fiscals.

-Ha, clar. Però no crec que facin falta artificis ni donar aquesta volta. Simplement, som a unes illes que, pel fet de ser-ho, tenen una sèrie de desavantatges, a pesar que aquests puguin ser menors pel fet que som més rics. Pens que s'han de compensar aquests desavantatges sense voler anar més lluny a l'hora de justificar-nos. No podem justificar-nos parlant de desequilibri sectorial perquè això no té el seu origen en els desavantatges fiscals.

-I per què creu que la demanda d'aquest règim especial s'ha impulsat ara i no abans?

-Home, probablement ara és un bon moment polític per demanar-lo, per una sèrie de circumstàncies lligades a una posició política en majúscules. Segurament, el grau de consciència de determinats grups sigui ara més gran o pot ser que els agents socials hagin vist ara l'interès de la proposta i per aquesta raó li han donat suport. I si això s'uneix a una sèrie

d'avantages polítics en minúscules, diguem de posició dins el moment actual, pot ser per això que s'ha impulsat precisament en aquests moments.

-I no li sembla que demanar un règim fiscal especial entra dins aquesta espècie de nacionalisme econòmic que ara sustenta el Govern?

-Sí, el que passa és que hi ha arguments històrics recents que no sé si justificarien un tractament fiscal especial o un tractament especial d'altre tipus. Per exemple, en relació als costos d'insularitat, jo veig molt pitjor que, per ser unes illes i per ser petites, haguem patit totes les conseqüències dels monopolis del transport, els d'Iberia, de la Trasmediterranea, de la Junta de Ports, d'aeroports nacionals..., i aquests monopolis han generat els costos d'insularitat, més que les diferències de preus a l'hora de dur aquí un quilo de ciment o d'un altre producte. I a això, més que destruir-ho un règim fiscal especial o d'altre tipus, ho destruirà la legislació comunitària. Són aquests monopolis públics els que ens han perjudicat; no crec que un monopoli privat mai hagués fixat preus més alts que, per exemple, els establerts per Iberia. I bé, sempre em poden dir que això s'arregla amb mesures que no són exactament les d'un règim fiscal especial, però consider que és en aquesta qüestió on s'ha d'incidir. I si, d'altra banda, volem tocar el tema de la solidaritat, el primer que s'ha de dir és que aquesta és una qüestió complicada, tant per utilitzar-la a favor com en contra. Els desequilibris entre elements són molt relatius, hi ha desequilibris entre estats de la Unió Europea, entre regions dins cada estat, entre persones dins les regions...; per exemple, una regió rica com les Balears segurament té desequilibris personals inferiors als d'Andalusia, que no només és més pobra sinó que també presenta més diferències. Fins i tot, no sabem si essent solidaris amb Andalusia contribuïm que hi hagi més desequilibris personals; no sabem si les transferències de renda que hi ha cap a Andalusia beneficien les capes més pobres d'aquesta regió, tal vegada augmenten les diferències. A més, és de suposar que el que interessa a nivell nacional és augmentar l'equilibri a través de l'eficiència i realment no sé si el més eficient possible és finançar, i em sap greu pel tòpic, el PER d'Andalusia. Tal vegada és més eficaç finançar programes tecnològics o d'innovació. No sé si ha estat eficaç, i torn a demanar perdó pel que pugui haver de demagogia, finançar un aeroport a Sevilla que s'utilitza en un 10%. Ens estan demanant un esforç per formar part d'una Europa integrada i potser que, en funció d'una solidaritat mal entesa, no ens enriqueixim tots sinó que tots ens empobrim. El que és clar és que s'han aplicat uns mecanismes de solidaritat que no han contribuït a igualar les rendes entre comunitats. I a mi això és el que em preocupa.

-I què pensa quan el Govern diu: volem un règim fiscal especial sense disminuir una pesseta la contribució que feim a l'Estat i a l'estructura de compensació regional. Creu que això és cert o que no pot ser mai real?

-Home, teòricament és cert. Clar, pots dir, pagam menys però ningú no ens diu que hem de rebre més. Pagam deu i volem pagar vuit i ningú no ens garanteix que, si ara rebem vint, a partir d'ara en rebrem quinze i aquestes cinc se n'aniran a uns

altres. Nosaltres parlem dels ingressos però no deim res de les despeses. Ara bé, imagin que en el fons parlem de pagar menys i rebre el mateix que fins ara. Perquè ningú tampoc no ha dit mai que volem rebre menys. A més a més, hi ha una altra qüestió, és a dir, pel fet que els tipus siguin rebuixats això no vol dir que recaptarem menys. Pot ser que amb un IVA aeri més baix el que s'obtingui sigui més gent que ve cap aquí i, per tant, més ingressos i, per tant, que l'Estat recapti més IVA. Deduir que pagarem menys perquè els tipus seran més baixos no és del tot raonable i, en relació a la despesa, tampoc no vol dir que l'Estat hagi de gastar més aquí pel fet de tenir un règim fiscal especial.

ELS TURISTES PAGARAN

-Què opina de l'alternativa que plantegen alguns entre obtenir el règim fiscal especial o, davant la impossibilitat de donar tots els serveis que demana una població estacional enorme, implantar un impost als turistes?

-Jo no estic gens d'acord amb aquesta relació, crec que aquestes dues coses no s'haurien de mesclar. En definitiva, pens que si s'arriba a la conclusió que per part dels turistes hi ha un ús de serveis i aquest ús l'han de pagar tant els habitants d'aquí com els turistes, tal vegada, independentment d'obtenir el règim fiscal especial, s'ha de mantenir la idea de l'impost turístic, sobretot si es demostra que és necessari. No crec que sigui una qüestió alternativa. A més a més, si l'Estat recapta menys a les Balears pel fet de tenir un règim fiscal especial, probablement es justificaria el contrari, és a dir, la necessitat de gravar amb un impost als turistes. No veig la relació entre aquests dos conceptes, és més, probablement sigui convenient establir un impost turístic per compensar una baixa dels impostos generals.

-Creu que, més aviat o més tard, aquest impost arribarà?

-Sí, jo crec que sí. Els turistes, sobretot els alemanys, demanen qualitat del medi ambient i, clar, algú ha de pagar això. I si en un futur paguen menys IVA l'hauran de compensar d'alguna manera. A mi el que em preocupa més és la qüestió de la despesa pública, una qüestió que solem abandonar, possiblement perquè és difícil d'aconseguir. L'Estat ha invertit poc aquí, sense anar més lluny l'altre dia sortia a "La Vanguardia" que els que tenim menys quilòmetres d'autopista per habitant som nosaltres. És cert que l'Estat ha fet inversions importants encara que n'hi ha algunes que, una vegada analitzades, no semblen molt racionals. Al meu entendre no té cap sentit invertir 40.000 milions en un aeroport. Pots arribar a la conclusió aquella que "a caballo regalado...", però clar, quina racionalitat té això? Una cosa és que necessitem un aeroport i una altra que el necessitem de 40.000 milions. Ho trob una animalada, no ho puc entendre des de la perspectiva d'una assignació de recursos escassos i més si amb un aeroport de 20.000 milions pot ser més que suficient. Tal vegada podríem entrar dins el Pla de Carreteres i renunciar a tenir un aeroport tan extraordinàriament fantàstic. El que no es pensa és que en el futur el problema serà el del manteniment i, si l'aeroport es transfereix, el dia a dia l'hauem de pagar nosaltres.

LES UTOPIES

-Dins el Pla de Competitivitat es parla del règim fiscal especial i també de diversificar l'economia a través d'un sector quaternari on s'haurien d'integrar les activitats innovadores lligades a les noves tecnologies. Quina viabilitat li atorga a aquest plantejament?

-En primer lloc, jo entenc que la diversificació s'ha de fer dins el sector terciari. Però també crec que, fins ara, s'han donat passos importants, en aquest sentit no som gens pessimista. Amb la diversificació del producte turístic i amb la millora de la seva qualitat, oferint més serveis, etc., hem fet bastant més que els altres. Fa set o vuit anys parlar d'esbucar hotels com s'ha fet a Calvià era una utopia, els que ho deien eren considerats uns boigs. I avui en dia som la comunitat pionera, o, si vols, tenim un municipi pioner que ho fa. I realment el que més costa és cercar la fórmula administrativa, resoldre els problemes legals per poder dur-ho a terme ja que la idea i els doblers hi són. Per tant, no crec que anem tan a poc a poc i, si avui hi ha propostes de diversificació que semblen utòpiques, potser que d'aquí a deu anys tinguin possibilitats de ser reals. Els arguments per situar-nos com una comunitat on es pot desenvolupar un sector quaternari són molt forts, el que passa és que de vegades semblen tan simplistes que, en fi, et dius que allò que és tan simple per força ha de ser difícil de fer. Però si vivim amb la millor qualitat de vida, si hi ha una certa preservació del medi ambient, si les fronteres de tot tipus ja no existeixen i si la nostra ubicació geogràfica és molt favorable, no es pot dir que els nostres arguments no siguin bons. On es dóna tot això?, idè si es dóna aquí més que a altres indrets, no sé per què les Illes no poden convertir-se en un lloc preparat per al treball del futur. Pot semblar que parlar ara de "tele-working" és una mica aventurat, no tant per nosaltres com per la demanda que hi pugui haver. Les Illes estan preparades, el que no sabem és quan es podrà desenvolupar aquest fenomen laboral, imagin que quan es donin les condicions tecnològiques i quan les empreses canviïn la seva mentalitat en relació al capital humà. Aquí pot ser que la idea del parc tecnològic s'hagi complicat molt però a un lloc que funciona, al menys en relació al petit plantejament original, a Màlaga, tot va començar com una idea d'oferir uns terrenys i res més.

-Entre els economistes i en relació a la proposta del règim fiscal especial, quines opinions s'escolten?

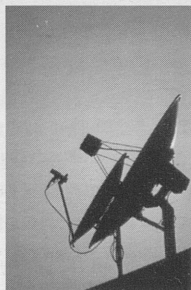
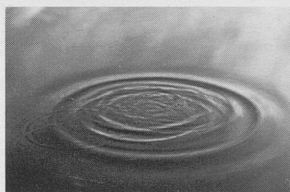
-En principi diria que és un tema que no es comenta massa, no existeix massa consciència. En general, tampoc no ens hem d'enganyar, no són massa favorables. Vull ser objectiu, jo tenc arguments a favor però que pensen els meus companys? Idè, en molts de casos, no es manifesten a favor; per una banda, mostren indiferència i, per l'altra, n'hi ha molts que simplement no el justifiquen. No veig que hi hagi una pressió d'opinió qualificada cap a això. Al meu entendre existeixen, amb matisos i a diferents nivells, arguments a favor, però no crec que els que els mantenim formem una majoria.

NO SABEM PLORAR

-La proposta de règim fiscal especial compta de moment amb

COLABORAMOS CON TODOS LOS MEDIOS PARA MANTENER EN SINTONIA NATURALEZA Y ECOLOGIA

LIMPIEZA VIARIA
LIMPIEZA DE PLAYAS
RECOGIDA DE TRASTOS
RECOGIDA DE BASURAS
Tel. 69 44 90

AGUA POTABLE
Tel. 69 36 52
ALCANTARILLADO
DEPURACION DE AGUAS
Tel. 69 01 16

TELEVISION POR CABLE:
24 CANALES de televisión
más 7 emisoras de FM.
17 CANALES VIA SATELITE,
en alemán, inglés,
francés, holandés y
español. 6 CANALES
NACIONALES.
Tel. 69 36 52

EMERGENCIA PARA TODOS LOS SERVICIOS
Tel. 69 01 16

CALVIÀ 2000
EMPRESA MUNICIPAL DE SERVEIS

un cert consens polític però quin futur li augura davant l'Administració central?

-Amb això sí que som bastant pessimista. La veritat és que pens que tot el que demanem des d'aquestes illes té poc futur. És mal de dir això en uns moments en què sembla haver-hi un enteniment o un consens més arrelat que fa un temps, però pens que hi ha uns elements negatius clars. En primer lloc, hi ha el tema de la nostra renda. Però també el fet de ser políticament poc importants, en resum, tenim sis diputats entre més de tres-cents. També està la qüestió de la situació geo-estratègica, que la tenen altres illes d'Europa i de la Mediterrània, no parlem de les Canàries, i que nosaltres no tenim. I, que he de dir, aquí la consciència de poble és mínima tant per garantir que les iniciatives dels agents socials tinguin la força suficient com per crear una pressió social que duguï a l'èxit. Tot això, tots aquests factors junts, juguen en contra. A aquestes illes som molt autocrítics i, això pot ser bo en termes relatius, però pot no ser-ho en termes absoluts. I clar, quan es tracta de plorar per aconseguir alguna cosa, quan hem de ser reivindicatius como ho són a Catalunya o al País Vasc, no jugam.

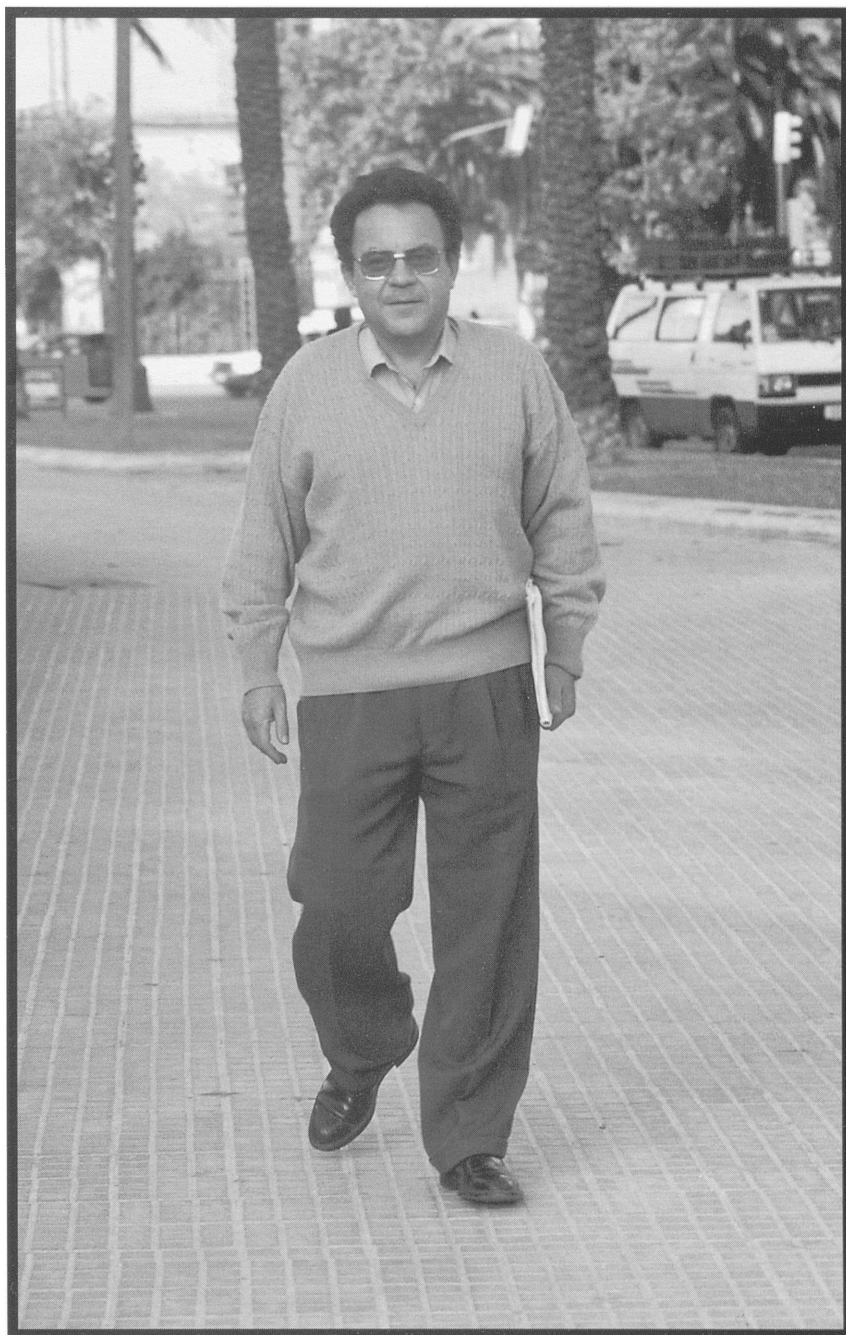
-Per a alguns que l'Estat ens hagi oblidat sempre és molt negatiu però també és cert que altres consideren que, a la llarga, ha estat millor.

-Aquí tenim una mentalitat, almenys durant els darrers trenta anys, que no valora massa l'actuació de l'Administració en cap sentit. És més, ara ja no es diu però en els anys 70 era molt comú, entre els agents del sector turístic, estar orgullosos d'haver fet les coses sense cap intervenció pública i de considerar que això era un mèrit, sense adonar-se dels perjudicis que ha significat per a tots l'oblit de l'administració estatal. Crec que això ens ha dut a incidir en l'aspecte més fàcil, en la qüestió dels impostos, que en el més difícil, és a dir, en el fet que per dur a terme una estratègia de desenvolupament, i en especial si parlem del món turístic, és necessari un capital públic suficient. El turisme necessita, més que la indústria o altres sectors, unes infraestructures, uns serveis, unes obres públiques. I per aconseguir aquest capital públic hem mostrat menys voluntat que, ara, per aconseguir pagar menys. Anam cap a l'avantatge més fàcil, que ens rebaixin els impostos, en això sí que estam d'acord. Aquest complex d'inferioritat que tenim, aquest individualisme fruit del creixement ràpid no ha creat una classe empresarial cohesionada i forta, capaç de donar suport a objectius estratègics comuns.

-És curiós, però dir que ens falta un sentit de col·lectivitat no és una queixa que s'adreça només al món empresarial. Els que coneixen el món de la cultura diuen el mateix. És part del nostre caràcter o és només fruit de les circumstàncies?

-Jo ara form part d'un equip que estudia l'art llatí en

les regions de tres països europeus, França, Itàlia i Espanya, i un dels temes centrals és el de les empreses. I a les reunions que tenim, sobre les regions espanyoles, analitzam les característiques dels empresaris. I bé, per suposat que entre els empresaris d'aquí, de València o de Catalunya hi ha moltes característiques semblants; perquè hi ha moltes empreses familiars, perquè el capital és autòcton..., pertot el que vulguis; ara, quan ja surten les diferències és quan es detecta que, sobretot a Catalunya, hi ha una xarxa empresarial molt estructurada, amb un poder decisor molt rellevant. I aquí, llevat d'excepcions, no el trobes. En aquesta actitud hi pot haver elements propis de la nostra cultura però el que jo veig són les conseqüències d'una època de creixement extraordinàriament ràpida, amb una generació molt forta d'excedents que són reinvertits gràcies a decisions individuals i sense analitzar alternatives suggerides per una xarxa empresarial estructurada.

La riqueza mal repartida

Entrevista a Manuel Cámara

per Joana Maria Roque

Manuel Cámara no és un vell, però és un personatge "de sempre". Representa CCOO des d'abans de l'aprovació de la Constitució. Fa més anys que és secretari general de CCOO que Felipe González president del Govern espanyol o Gabriel Cañellas d'aquesta comunitat autònoma. Ell es considera coherent amb un passat, uns plantejaments, una classe treballadora i tota una història. Li trob una certa semblança amb Groucho Marx per mor del seu bigotis i un cert aire de no haver aclarit mai del tot com és això de "la part contractant i la part contractada", encara que ell cerca sempre que els més perjudicats en treguin el major profit possible. Ha sabut superar l'època del "pelotazo". Mai no ha intentat convertir-se en un "yuppie" de la gestió i la imatge i crec que continua essent més o menys comunista, però sense camises velles.

CCOO té la seu al mateix edifici on abans hi havia els sindicats verticals. Normal. S'havia de recuperar el patrimoni històric dels treballadors, però hi posa una nota de color i modernitat un ordinador instal·lat a l'entrada a través del qual es pot saber el camí

per trobar una federació, el contingut d'un conveni o els descomptes a certes empreses, per exemple un dentista i una "boutique".

Abans Cámara s'enfadava més. Ara sols quan li deman si són un sindicat de gestió o de serveis i on perden els papers en el llarg camí cap a la marginació, però jo li havia de fer aquestes preguntes.

-Per situar-nos, ja sabem que vostè és una persona amb un passat de lluita obrera o sindicalista, però, a qui representa? I ja sé que els sindicats solen fer unes distincions una mica estranyes entre simpatitzants, cotitzants...

-Està ben clar. Tenim 21.000 cotitzants i això no és gens estrany. Són els que han renovat el carnet durant el darrer any.

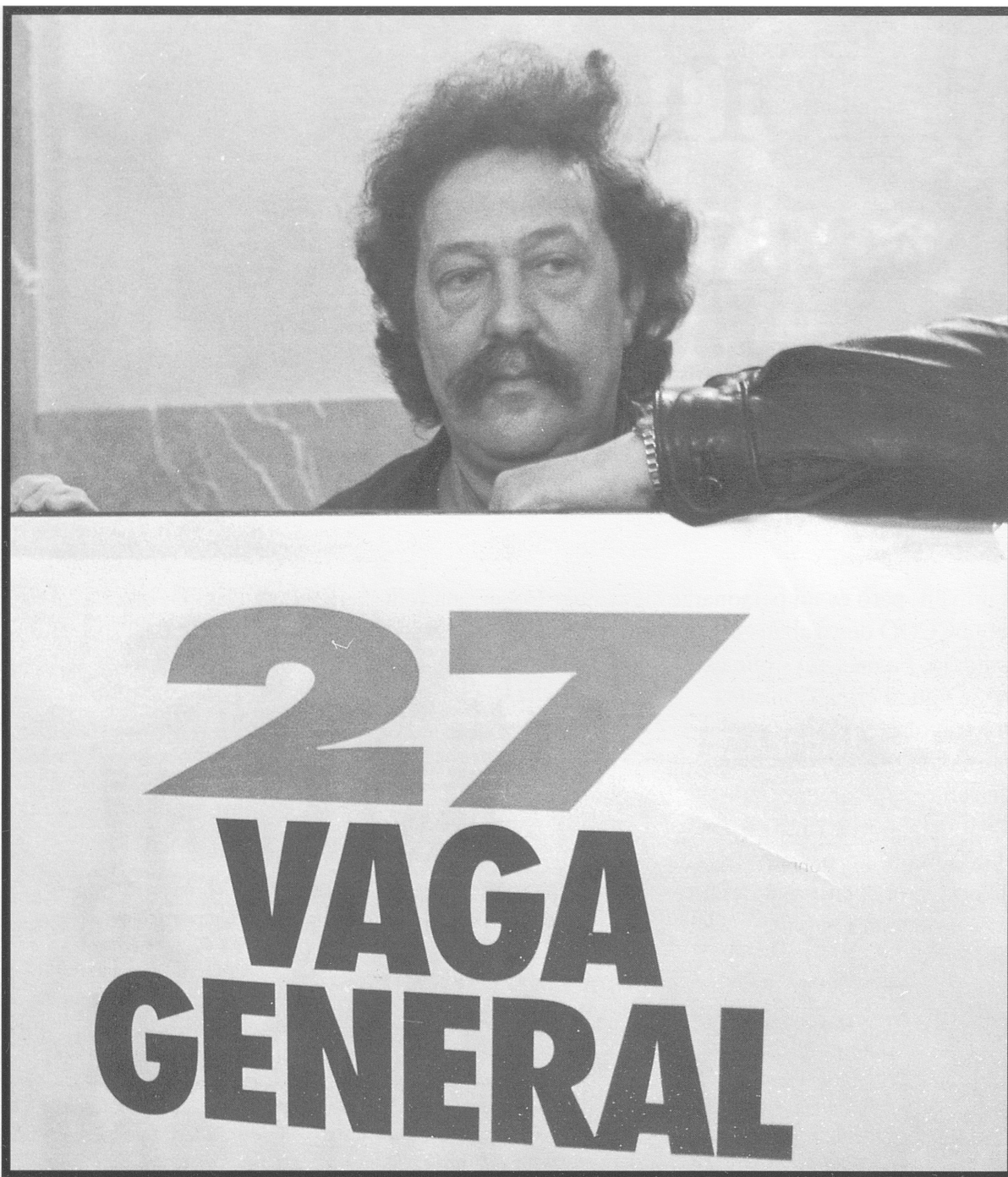
-Tots treballadors en actiu?

-O en altres situacions.: contractes temporals, en precari. La situació d'aquesta comunitat autònoma és molt especial.

SALARI SOCIAL

-Podem començar pel que comunament es coneix com a "salari social" i que el Govern balear ha decidit dur endavant amb el nom de "Soporte Transitorio Comunitario". Quina opinió en té?

Manuel Cámara va néixer a 1947 en el poble de Pastrana (Guadalajara). Va passar els primers anys de la seva infància a Madrid, de poble en poble i amb itineràncies nòmades. El seu pare havia estat a la presó per motius polítics i fins que va tenir 12 anys la seva família no es va establir a Madrid capital. Va començar a treballar als 14 anys i molt jove va entrar al Partit Comunista. Segons diu ell mateix als 25 anys va tenir una "caída" per la qual li demanaven devers 10 anys de presó i per això va trobar oportú venir a viure a Mallorca. La seva companya estava embarassada i "pel que pogué passar" tots dos es varen exilar a França. Després va tornar a Mallorca. "Me fui con el nombre de Emilio y volví con el de Andrés". I una vegada reinstal·lat a Mallorca -a la segona meitat dels anys setanta-, Manolo (ni Emilio ni Andrés) va organitzar reivindicacions, vagues i nous plantejaments de relacions laborals a l'empresa de Astilleros de Mallorca. A 1978 va ser elegit secretari general de CCOO i ho és des de llavors ençà. Ha procurat modernitzar el sindicat i modernitzar-se ell mateix. Diu que no té por al futur. Li manca un any per a acabar l'actual mandat. Segurament es tornarà a presentar i seran els afiliats que hauran de decidir.

-Fa devers un any i mig els dos sindicats majoritaris vàrem presentar una proposta a la Comunitat Autònoma de "Salario Social de Inserción Laboral y Social" que havia de ser un salari garantit com a dret individual i amb contraprestacions formatives i de treball social per evitar l'exclusió social i laboral. Llavors semblava haver-hi una gran resistència política que es va anar vencent en diverses entrevistes i gestions. Vàrem parlar, per exemple, amb Cáritas i aquesta entitat va trobar que la mesura podia ser positiva si s'integrava en un projecte d'assistència social més global. Bé, a la fi, diferents grups polítics varen decidir fer seva la proposta i la varen presentar en diferents ocasions al Parlament que la va rebutjar per mor dels vots del PP. Finalment per mor de la insistència dels sindicats, de les pressions d'entitats com Cáritas o el Bisbat i pels mateixos canvis polítics del Consell Insular de

Mallorca, el Govern del PP va llançar la proposta de l'ajut transitori comunitari, que no era la mateixa que havíem llançat CCOO i UGT, però que tampoc no vàrem voler jutjar en profunditat o en tota la seva dimensió ja que ens pareixia més important que es creàs la figura que començar a discutir, per exemple, les quantitats.

-Bé, però supòs que els sindicats no volien que sols es posàs un nom com aquest de "Soporte Transitorio Comunitario" a una cosa que no se sabia molt bé què era.

-No. Nosaltres vàrem proposar al conseller Matas la creació d'una taula a la qual hi hauria els dos sindicats, el Govern balear, els tres Consells insulars i Cáritas per fer una proposta consensuada. Després ens varen convocar a algunes reunions i crec que varen ser positives, ja que es varen recollir algunes de

les propostes que havíem fet. I ara sabem que hi ha una proposta per posar en els Pressupots de la C.A. 80 milions de pesetes per el S.T.C., més devers 40 milions d'Ajut Familiar.

-O sigui, en conjunt vostès saben que el Govern balear té previst destinar 120 milions al S.T.C i a l'altre concepte, el d'Ajut Familiar supòs que a l'any 1995.

-Bé. Sí. Ara és pendent dels pressuposts i d'un projecte de Decret que va ser més o menys consensuat a una reunió a la qual hi érem tots i més endavant, com que la responsabilitat correspon als Consells Insulars des de cada un d'ells es faran els reglaments i les previsible Comissions de Control i Seguiment.

-I segons tenc entès, el Consell Insular de Mallorca ha aprovat un altre "salari social" per a enguany de devers 25 milions.

-Així és. El Consell Insular de Mallorca no ha participat a aquestes reunions i ara ens trobam amb dues propostes distintes, però que voldríem que fossin complementàries i m'explic: si cada una de les institucions aplica un pressupost diferent i també criteris distints no hi haurà coordinació. I nosaltres proposaríem que el projecte del Govern que ha de ser d'inserció laboral i social i que ha d'estat subjecte a concursos públics als quals s'hi han de poder presentar sindicats, ajuntaments i altres entitats socials podria ésser complementat pel Consell Insular de Mallorca amb aportacions directes als més necessitats que tinguin edat per fer feina i no rebin cap tipus d'ajut ni estiguin malalts. En definitiva, s'ha de procurar donar solucions diferents per a cada una de les situacions. El salari social no ha de servir com es diu en castellà *"tanto para un cosido como para un bordado"*. Crec que parlam de gent amb cara i ulls que es troben a diferents situacions socials.

MARGINACIÓ

-Segons ha dit vostè i també es recull al projecte del Govern, aquest salari social o "Soporte Transitorio Comunitario" ha de ser per a gent que no cobri subsidi d'atur i a la vegada estiguin en condicions de realitzar cursos o activitats socials, però, qui les organitzarà?, amb quins criteris? On han d'anar a apuntar-se? Podria ser que CCOO fes uns cursos per a cent, UGT per a uns altres i així...?

-Ja veig per on va i crec que aquest no seria el millor sistema. En la nostra opinió el salari social ha de ser, sobretot, el dret a tenir un salari mínim garantit i, a partir d'aquí s'ha de fer la resta de plantejaments. Per tant a partir d'aquest dret s'ha de plantejar a quin programa s'inserta aquest treballador. Hi ha d'haver en primer lloc una porta d'entrada com a dret i després veure com s'organitza. Si la idea del Govern balear és plantejar programes segons les limitacions de cada entitat pública o privada i no existeix el dret de les entitats a presentar les seves pròpies propostes i a captar les persones...

-Perdoni que l'interrompi, però no ho acab d'entendre, segons vostè el dret inicial o principal, és de les persones individuals o d'aquestes institucions que han de presentar propostes?

-Per tant, i acab el que deia, CCOO el que diu és que les dues iniciatives: la del Govern balear i la del CIM s'han de complementar per tal que hi hagi una sola concepció del salari social que passa pel reconeixement del dret individual i la reinserció a programes de reciclatge, formació social, etcètera.

LA FUNCIO DELS SINDICATS

-Bé, però la funció dels sindicats, quina és? S'han de preocupar dels marginats en general o sols dels que entren a les exigències que es consideren lògiques per poder cobrar un salari social?

-També reivindicam majors partides per a l'assistència social. El que passa és que el salari social sols és una part del que ha

d'ésser el conjunt dels ajuts socials, però, per entendre'ns, com a sindicats estam plantejant un element de caràcter preventiu. I després també hi ha d'haver programes per a les persones malaltes o que necessiten altres programes.

-On creu vostè que acaba el paper o la intervenció dels sindicats en aquest llarg camí cap a la marginació? Quan arriben a dir: "això ja no ens correspon"?

-Nosaltres no ens aturam: arribam o no arribam. I com a gestors de problemes de caràcter social, per ventura no arribam a certs col·lectius de marginació social, però el que feim és proposar mesures de caràcter social i pressupostar per tal que hi arribin els que hi han d'arribar, però crec que tenen tractaments distints. I també crec que els sindicats no ens hem de dedicar a netejar les males consciències. Si hi ha exclusió laboral i si acaba en un problema social i de marginació, això és un problema polític. I ho hem de dir clar. Així que ja hauríem de començar a parlar del mal repartiment de la riquesa d'aquesta comunitat. Crec que una de les funcions més importants dels poders públics és evitar que hi hagi marginació o exclusió social, m'explic?, però sembla que la feina de les institucions és insuficient. Repetesc que la nostra funció no és netejar males consciències i que el sindicat no s'atira enlloc, però sols podem treballar en funció de les nostres possibilitats i responsabilitats com a sindicats.

COMISSIONS OBRERES

-Bé, idò, qui defensa Comissions Obreres? Ja sé que em dirà els treballadors. També els aturats? Tots els aturats?

-Tots. No hi posam límits. Nosaltres som una organització socio-política que es preocupa de col·lectius amples.

-M'agradaria que explicàs una mica més això que un sindicat és una organització socio-política.

-Hi ha organitzacions que són corporatives i que defensen fonamentalment el concepte dels seus associats o del seu "mercadet", però nosaltres també ens preocupam d'altres problemes com salut laboral, habitatge, cultura, temps lliure. I ara per ara, sobretot, ens hem de preocupar d'aquest 50 per cent de treballadors de les Balears que no tenen salaris ni llocs de treball fixos, sinó en unes condicions molt precàries. I ara li donaré unes dades.

-Aquest és un altre tema, com ho és el del repartiment de la riquesa a aquestes illes, però abans de parlar-ne vostè em podria acabar d'explicar quina és la funció dels sindicats a l'actual societat de les Illes. Hi ha qui contraposa el model de sindicats reivindicatius i conflictius amb el de sindicats gestors. Vostès es poden decantar cap a una definició o altra o ja pensen de bon principi que la mateixa distinció és absurda?

-Crec que això que diu vostè és un missatge interessat. Els sindicats no hem de ser sols reivindicatius o cridaners, també hem de poder oferir serveis. Som entitats dels treballadors i per als treballadors que també oferim uns serveis. Mentre hi hagi diferències social, injustícies laborals i empreses organitzades

sobretot amb criteris de rendibilitat, continuarà essent necessari que hi hagi sindicats.

LA COMUNITAT MÉS RICA D'ESPANYA

-M'expliqui ara, si vol, el tema del repartiment de la riquesa a aquestes illes.

-Quan es varen presentar els pressupots de la CAIB, el senyor Cañellas va repetir que vivim a la comunitat més rica d'Espanya i va fer servir dades com la renda per càpita, el PIB o o la taxa d'ocupació, però jo pens que aquests paràmetres no garanteixen el benestar social general i, per això mateix Balears és una comunitat de contrastos dramàtics. És la vella història de mig pollastre per habitant quan n'hi ha molts que sols no tenen dret a l'ala. Per parlar de riquesa s'han de tenir en compte factors com la protecció social o el nivell d'activitat.

-Però la major part dels empresaris, economistes i polítics

diuen que a 1994 hi va haver un creixement econòmic espectacular a les Illes Balears.

-Sí, però jo em deman què té a veure això amb el benestar social de la major part de la població. El beneficis empresarials han estat aproximadament d'un 33 per cent. No conec el percentatge de Balears, però segur que ha estat de molts milers de milions de pessetes.

-I els salaris?

-El mercat de treball de les Balears està totalment condicionat per l'estacionalitat de l'activitat productiva. Durant el darrer any, la meitat dels contractes realitzats han estat eventuals, un 12 per cent per obra i servei i la contractació indefinida a temps complet sols ha estat d'un 1 per cent. Per altra part, un 78 per cent dels contractes ordinaris tenen una duració inferior a 6 mesos i és especialment preocupant que un 99 per cent dels contractes eventuals per necessitats de la producció tenguin

una duració inferior. A més a més, segons dades del Butl·letí d'Estadístiques Laborals del ministeri de Treball i Seguretat Social, els treballadors de la CAIB tenen salaris inferiors a la mitjana nacional, amb una diferència de 7.200 pesetes. Les causes poden anar del major pes del sector de serveis on els salaris són més baixos a una major ocultació dels ingressos reals dels treballadors, amb tot el que això significa per a les seves futures pensions, que també estan per davall de la mitjana nacional.

EL TREBALL PRECARI

-Però, per altra part, també es diu que l'atur baixa.

-Haurem d'esperar a veure les dades d'octubre, però, de totes maneres, segons les dades de la Direcció Provincial de l'INEM, la quantitat mitjana de les ajudes per l'atur han baixat de 81.852 a 1991 a 61.946 ptes. En general aquest descens es deu que s'ha estès la cobertura i ha passat d'un 34'37 per cent sobre el total de demandants a un 50'83%, tot erosionant les quanties.

-O sigui que, segons vostè a aquesta comunitat no som rics.

-Jo no ho som, però deixant de banda les bromes, la major part de la població tampoc no ho és. Li puc donar una altra dada i és que a 1991 a Balears un 12 per cent de les famílies tenien una renda mitjana inferior a 456.032 pesetes, el que representa el 50 per cent de la renda mitjana de la comunitat autònoma. Hi ha un mal repartiment de la riquesa, un dèficit en negatiu d'excessiva rotació, salaris baixos, manca de Serveis Socials.

RÈGIM FISCAL ESPECIAL

-I creu que un règim fiscal especial per a les Balears pot ajudar a posar-hi remei. Podria esser bo per a la major part de la població?

-La proposta del senyor Cañellas és sobretot de caràcter polític, però, a la vegada, conté elements amb els quals estic d'acord, però no crec que el punt de referència o comparació hagin de ser les Illes Canàries, sinó

altres illes del Mediterrani. I m'explicaré, no és que les Canàries hagin obtingut el tractament fiscal diferenciat recentment, ja existia abans de la incorporació a la CEE o a la actual UE i no té sentit posar-se a comparar els dos arxipèlags que formen part de l'Estat espanyol. Hem de partir de la nostra realitat europea i no té cap sentit cercar enfrontaments entre les Canàries i les Balears.

-Bé, llavors, quins han de ser els punts de referència?

-Pens que s'ha de parlar de "tractament fiscal diferenciat" més que de "règim fiscal". El nostre territori és discontinu, vivim a un arxipèlag al qual els costos de les importacions i de les exportacions són majors, hi ha poques matèries primeres i fins ara es donaven tota una altra sèrie de circumstàncies negatives com el 15 per cent a l'IVA aeri i també per hotels i restaurants de luxe. Continua existint la necessitat de tenir tractaments fiscals diferenciadors per abaratir costos, però això no és el mateix que un "règim fiscal", més propi d'un estat federal. Així que, en resum pens que la reivindicació del Govern balear hauria de ser més clara i no s'hauria de pensar tan sols a donar doblers a les empreses individuals, encara que, per altra part em pareix positiu que es rebaixan els interessos. Jo no sé si a llarg termini ens podria convenir un règim fiscal diferenciat. Crec que, ara per ara convé que la nostra fiscalitat tenguí en compte que una illa té uns condicionaments i mancances que la fan diferent de la resta del territori. I, és clar, els beneficis no haurien de ser sols per als empresaris. Aquesta és la segona part de la qüestió. Una pregunta molt immediata és, on aniran els doblers de la rebaixa del 15 al 6 per cent de l'IVA?

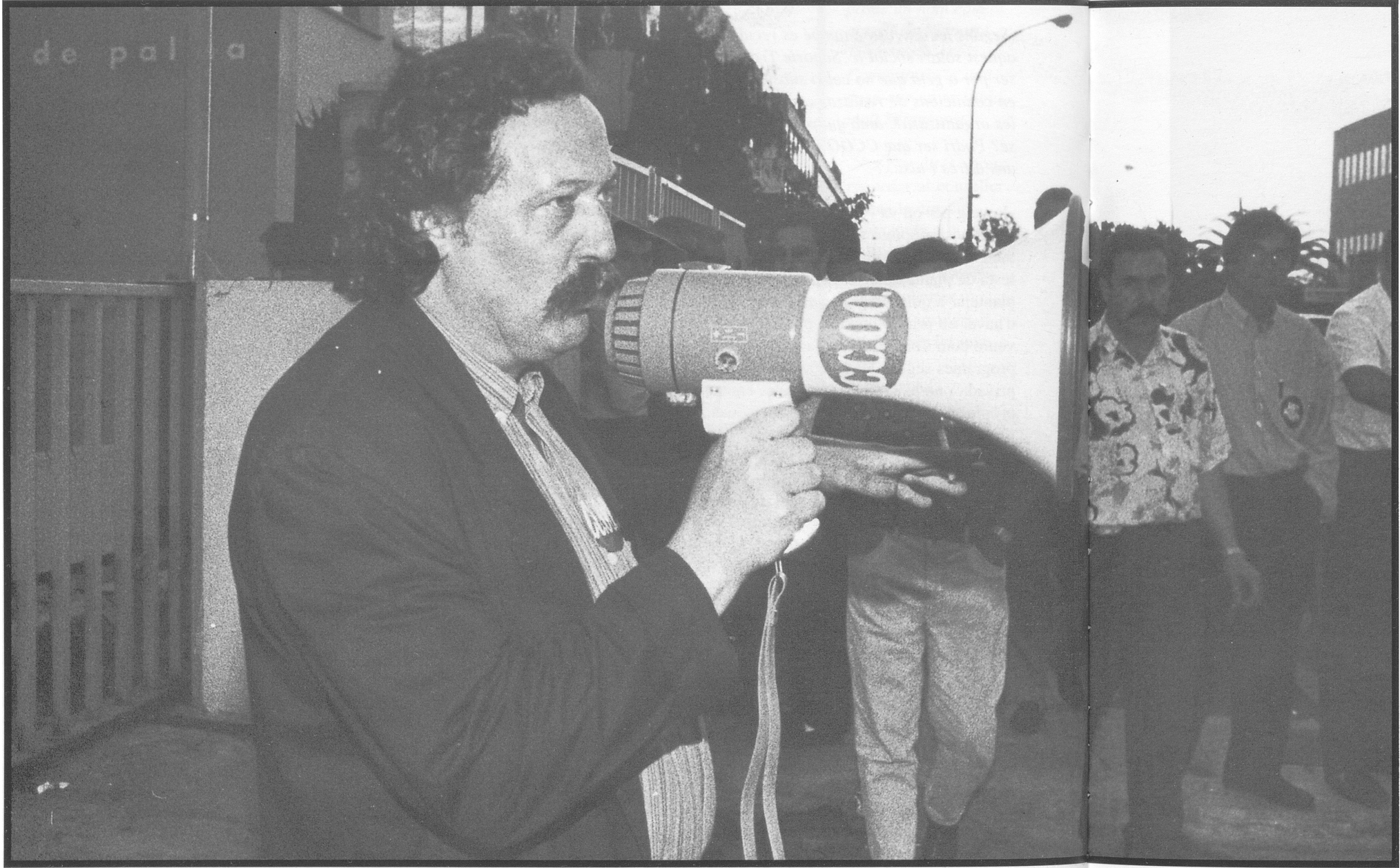
-I on haurien d'anar?

-A un millor repartiment de la riquesa. Es el que dèiem abans. Les mesures o les xifres parcials ens poden fer perdre la perspectiva general de les coses i no hauria de ser així.

TOT S'HAURIA D'ORGANITZAR MILLOR

-Quan s'ha plantejat el tema de la manca d'aigua i l'arribada de vaixells que la transportaran des de Tarragona, hi ha hagut veus que s'han queixat i han dit que les comunitats pobres com Aragó, a sobre, han de transpassar els seus recursos a les Balears que és una comunitat rica. Però a les Illes, quan es parla del fons de compensació interterritorial, el plantejament és a la inversa: que pagam més del que rebem. Vostè com ho veu?

-Pens que no s'hauria d'haver arribat mai a aquesta situació d'haver de dur aigua en vaixells. Aquí hi ha mancat una planificació dels recursos, pous, propietats, canalitzacions. Per exemple les cases no estan preparades per a recollir l'aigua que plou. I, per altra part, em sembla bé que hi hagi una solidaritat entre les comunitats autònomes de manera que el que té més pagui més, però també hauríem de parlar de solidaritat entre col·lectius socials, i CCOO sempre ha lluitat per un repartiment de la riquesa que afavoreixi els més pobres. Mai no hem volgut que els rics siguin cada vegada més rics. S'han de corregir les mancances que hi pugui haver a cada comunitat i després aquesta riquesa no ha de quedar en mans duns pocs.

Els doblers il·lustrats

Entrevista a Isabel Corominas

per Gina Garcías

Algún ex-ministre, un antic conseller, notaris, advocats, i economistes, mesclats amb un bon grapat d'empresaris, acaten la seva autoritat com a presidenta del Círculo de Economía, un club de debat que Isabel Corominas ha promogut a Mallorca a imatge del que ja fa temps funciona a Catalunya. És un club d'èlit i també un gimnàs dialèctic. Corominas sap que la burgesia mallorquina, bona part de la qual s'ha constituït els darrers trenta anys, ha tengut tanta habilitat per engrossar ràpidament el seu capital com debilitat acadèmica. I per això ha rebut amb tan bona disposició la seva iniciativa. El Círculo de Economía és alhora un centre de pedagogia pràctica sobre temes d'actualitat, un lloc d'encontre dels triomfadors, un clan selecte, el brot d'un subtil grup de pressió, tot perfumat amb un alè d'aristocràtica frescor dialèctica. I enmig, ella, que actua de dama de cerimònies, de sàvia amfitriona, de discreta tutora, que posa en contacte els doblers amb la ciència i el saber. Que sap triar el marc adient per a cada encontre: una sòbria taula rodona, una discreta reunió on es pugui parlar més lliurement, un fastuós sopar al Son Vida ... Corominas sap estar en tot sense perdre els trets més personals: un toc d'espontaneïtat i un altre de frescor, animant una base disciplinada, pragmàtica i de pocs prejudicis.

-Qui són els membres del Círculo de Economía i per què han muntat aquesta associació?

-Som un grup d'empresaris, advocats, economistes, assessors, notaris... Som un grup variat i multisectorial. Vàrem seguir la idea del Círculo de Economía de Barcelona amb l'objectiu de tractar temes diferents i des de perspectives variades. Aquí ens trobàvem amb moltes associacions, però eren unisectorials, corporativistes. Necesitàvem un nucli plural per parlar de temes econòmics. Vàrem començar el passat mes de maig. Feim conferències, taules rodones, privades per a la gent del cercle, i això ens permet tractar els temes de tu a tu... Així podem incidir més, exposar les nostres idees als responsables de les diferents qüestions. Hem fet venir un responsable municipal perquè ens explicàs el nou Pla General de Palma, al conseller Matas perquè ens parlàs dels seus projectes econòmics... Volem estar informats de primera mà i poder discutir els temes que ens han d'afectar.

-Encara sembla estrany, veure una dona presidint el Círculo de Economía.

-Jo crec que fa el mateix que un home. Som multiètnics, multisectorials... homes, dones, tots interessats per l'economia. Jo crec que a cert nivell aquest tema ja està superat. Sé que a altres sectors la cosa és molt més difícil, però entre nosaltres ja no...

-Anem al tema que ens ocupa. Per què pensen que ara el Govern que presideix Gabriel Cañellas ha llançat, sembla ser que, a més, amb certa urgència, la proposta d'un règim econòmic i fiscal especial per a les Balears?

-Va venir el conseller Jaume Matas i ens explicà el tema. Jo crec que és una proposta amb més motivació política que econòmica. Ens va explicar que la majoria d'illes europees compten amb un règimen diferenciat i que les Balears l'han de reivindicar. No és cap novetat. Ja l'havien proposat altres vegades, encara que sense tanta ressonància.

UNA QÜESTIO
LLENEGADISSA

-Quines són les raons per les quals vostè creu que l'economia

Isabel Corominas va néixer a Barcelona el 8 de març de l'any 1951. És casada i té dos fills. Estudià la carrera de Tècnic en empreses turístiques. Va fer feina en agències de viatge i en comerç exterior. Fa deu anys va venir a treballar a Mallorca i aquí quedà. Ara dirigeix la secció internacional del Banc de Sabadell a la seva delegació a les Balears. El passat mes de maig va ser la impulsora -i conseqüentment va ser elegida presidenta- del Círculo de Economía de les Balears, del qual també actua com a portaveu. Un nucli de formació plural per al debat econòmic i polític. Un club de discussió i tertúlia que, de moment, refusa ser l'embrió d'un grup de pressió.

balear necessita un règim econòmic i fiscal especial?

-Lainsularitat és la principal raó. Nosaltres no podem gaudir de la mateixa capacitat de competència que si hi fóssim al continent. Les infraestructures són, per a nosaltres, molt més cares. El transport també. Les matèries bàsiques ens surten més cares. En segon lloc, la nostra activitat, el turisme, és molt estacional. Aquests dos punts ens diferencien molt clarament de la resta de les comunitats. De totes formes, amb aquesta proposta s'ha de saber fins on es vol arribar...

-Fins on arribarien vostès?

-És un tema ben difícil, és llenegadís. És cert que la insularitat i l'estacionalitat turística ens creen molts de problemes, que haurien de ser compensats... Però tampoc no podem amagar que som la comunitat més rica d'Espanya i no podem demanar un tractament especial... És un tema molt difícil de fer entendre.

-És clar, es parla del sobrecost de les infraestructures, del transport... però també s'ha de dir que a les Balears les taules salarials són de les més baixes d'Espanya. No es pot dir que els preus alts que aquí hem de pagar estiguin provocats només pels costos de producció. Vostès creuen que el règim especial que ara es demana repercutirà realment en els preus?

-No, no, gens, en absolut. És una proposta dirigida exclusivament a les empreses. S'ha de dir que la proposta està molt verda, molt poc concretada... Pel que sabem no repercutiria tant en els preus finals al consumidor com en els costos a les empreses. Se cerca que venguin a invertir aquí empreses estrangeres de tecnologia puntera. Però aquesta proposta és un arma de dos talls. I això és perillós. Ens convé que venguin inversors estrangers a cobrir alguns buits del nostre sistema productiu, però s'hauria d'evitar que invertissin a sectors on poden desbancar i enfosar les empreses que ja hi ha aquí i que no tendran capacitat per fer-los la competència.

ALERTA AMB ELS INVERSORS ESTRANGERS

-S'hauria de fer, doncs, segons vostès, una proposta selectiva, que atregui inversions estrangeres només a determinats sectors?

- La proposta hauria d'estar molt ben estudiada. Les nostres empreses no haurien de sofrir les conseqüències d'aquesta iniciativa. Tal vegada en lloc d'un règim fiscal especial ens aniria millor que les Administracions central i autonòmica col·laborassin més per proveir-nos de totes les infraestructures que necessitam, per subvencionar els transports marítims i aeris, o fer-los més barats tot reduint l'IVA. S'ha de fer un paquet de propostes i estudiar-lo poc a poc. És el que volem fer, sense aclaparar-nos, al Círculo de Economía. Per ventura no podrem donar una resposta homogènia. Ja t'he dit que el Círculo de Economía és plurisectorial. De moment hi ha membres que estan completament a favor, i d'altres que veuen el tema amb reticències.

-Llavors, per què pensen que tots els partits polítics parlamentaris, des del Popular fins al PSM s'han afegit tot d'una a la proposta? Encara que el PSOE sigui el que l'ha acollida amb més fredor, i de moment, s'ha abstengut al Parlament balear sobre el tema.

-No crec que hagin actuat amb frivolitat. Però el cert és que a primera vista, quan es proposa un règim especial fiscal tothom diu, "fantàstic, pagarem menys impostos!" Però després, si graten un poc més han de veure que sempre haurem de pagar impostos... Cañellas diu que no perdrem ni una mica de la solidaritat amb les altres regions... Llavors, com es menja això? Jo crec que està bé que el proposin, que l'estudiïn molt i que el presentin seriosament. No es pot parlar d'aquest tema amb tanta alegria com hem vist en alguns casos.

EL LÍMIT DE LA SOLIDARITAT

-Quins serien els límits que vostès posarien a la proposta?

-Encara no ho hem estudiat. Però un dels límits ha de ser la solidaritat entre les regions, a la qual a més ens obliga la Constitució. I repetim, hauria de ser un sistema molt selectiu per atreure inversions a les Illes en empreses de tecnologia puntera, avantguardista, que omplin els buits del nostre sistema productiu sense enfonsar-nos, i ser també un sistema que satisfés les nostres necessitats d'infraestructura, que abaratís els nostres serveis de transport i comunicacions.

-Creu que el Govern balear consultarà el Círculo de Economía, abans de redactar la proposta definitiva?

-La veritat és que no ho crec. Ens encantaria que ho fes. Jo crec que seria una bona idea que s'acostàs per aquí, perquè nosaltres intentam arribar a un consens multisectorial, i acostar les diferents perspectives i opinions. Precisament ara un equip d'assessors fiscals i economistes del Círculo preparen un informe sobre aquest tema, de moment, per a ús intern. Per fer aquest estudi segurament no es podran basar en un informe mimètic en relació a les altres illes euopees.

- Pràcticament totes, llevat per ventura de Les Canàries -que en realitat estan a un altre continent-, tenen unes condicions econòmiques molt diferents de les nostres: emigració, descens de la població, poca indústria, poc turisme, baixa renda per càpita...

ALERTA AMB EL CINISME

-Clar. Si el tema es planteja fredament ja ens podem suposar que ens diran, pero tu, què demanes? Si tu ets contribuent net. Realment, nosaltres pensam que el problema d'infraestructures -que és el que realment patim- no es resol amb un règim fiscal especial, sinó purament i simple amb inversions.

-Pensen que aquest serà un tema de campanya a les pròximes eleccions autonòmiques?

-Jo crec que sí. I probablement haurem d'escoltar moltes frivolitats.

-I què pensen que dirà finalment el Congrés dels Diputats, si s'arriba a proposar?

-Depèn del que es proposi. Però segons que es demani, la rialla pot ser gran. Tal volta ens baixin l'IVA aeri, altres impostos que afavoreixin la indústria turística... però un règim especial complet, jo crec que serà una mica complicat.

-Els ha sorprès, la pressa que sembla ara tenir el Govern balear en aquest tema. Sembla que de sobte no podem viure sense una fiscalitat especial?

-Sembla que se'ls ha presentat ara l'ocasió. El president del Govern va tenir l'oportunitat de parlar davant el Senat i aprofità l'ocasió. Però, fixa't, que hem passat, en el discurs davant les altres autonomies, de no voler ser "las islas adjacentes" i voler ser com els altres, a ara, volem tornar ser diferents. Perquè el que demanam és un tracte un altre pic especial, diferenciat, com el que demanen els marginats.

LA PRUDÈNCIA NECESSÀRIA

-L'economia balear no té altres problemes més urgents?

-Jo crec que sí, que hi ha qüestions més urgents a resoldre. Problemes d'infraestructura, sanitaris, de molts de tipus... Però bé, totes les iniciatives poden arribar a ser positives.

-Vostès comparteixen la diagnosi que ha fet el president del Govern balear per als pròxims deu anys, que sembla ser molt, molt, optimista?

-Jo crec que si aconseguim un creixement moderat però permanent, en un cicle molt llarg, podem tenir perspectives optimistes fonamentades... Però hem de ser prudents. Si ara creixem un 7 per cent, i després un 2 per cent... provocarem un recalfament de l'economia i patirem una nova crisi. Hem de fer un esforç sostingut a l'alça, com el dels corredors de fons. Hem de controlar la inflació, ser mesurats.

-Les dades de final de la temporada turística del 94 són certament positives.

-L'any ha estat fantàstic, turísticament. Sembla que la cosa ens ha anat molt bé, tot i que encara no se saben les xifres definitives. Diuen que el Producte Interior Brut ha crescut un 7,7 per cent. Pel que se sap, de moment, els hotelers poden estar ben contents. En són els més beneficiats. Les xifres d'ocupació han estat fantàstiques. Però hi ha hagut altres sectors que diuen que no els ha anat tan bé. Els comerciants, per exemple, no estan gens contents. Varen comentar que els empresaris turístics ho havien fet tan bé que els turistes no havien ni sortit de l'hotel i que per això els comerciants es queixen... És a dir, jo, abans de ser molt eufòrica, voldria veure les xifres globals i sector per sector.

-Què els sembla l'actitud del Govern balear, liberal amb els sectors que funcionen amb beneficis, i proteccionista quan les coses no van bé?

-El proteccionisme és mot perillós en una economia liberal. És cert que s'ha d'ajudar algunes empreses o sectors en crisi perquè no arrosseguin a l'atur a col·lectius importants de treballadors o a la crisi a altres sectors. Però s'ha d'anar molt alerta. Perquè es produeixen greuges comparatius molt delicats. A més hi ha sobreproteccions excessives.

TUTELAR SENSE FAVORITISMES

-Vostè creu que tots els empresaris de les Balears poden tenir el mateix grau de confiança en la tasca tutelar del Govern?

-Això seria desitjable. La realitat és que sempre hi haurà gent

descontenta. Es poden produir molts de greuges comparatius. Ara han anat malament unes quantes empreses, i se'ls ha ajudat. I les següents? Les ajudaran si també van malament? A més hem de pensar que després acabarem pagant-ho tots, perquè en definitiva, som tots els que pagam les males ratxes d'alguns. Jo crec que el Govern ha d'ajudar determinades indústries que són el suport d'altres, o de concrets sectors de l'economia. Per exemple, ha d'afavorir l'exportació... però no pot ajudar empresaris concrets seguint criteris particulars.

-Es refereix a "Bon Sosec", a Antoni Quart, o a altres exemples com aquests?

-Ha, ha... Això ja són preguntes polítiques, i el Círculo de Economía és molt plural i no vol prendre posicions polítiques. Només puc dir que nosaltres defensam sobretot la llibertat de mercat. I no creim que sigui positiu intervenir tant.

S'HA DE SABER PLORAR

-I pensen que l'economia balear està maltractada pel Govern central, tal com -sobretot altre temps- insistia a denunciar Gabriel Cañellas?

-Amb les dades actuals de renda per càpita, els índexs de creixement del PIB, que l'any 94 hauran estat de més del 7 per cent... no ens podem fer les víctimes. I si hem tengut aquests resultats tan bons, és que realment no hem de menester tanta ajuda. El que passa és que tots els governants sembla que creuen que han de plorar... Felipe González plora a Brussel·les, Cañellas plora a Madrid... deu ser que realment és una bona tàctica... Però vaja, és un poc cínic demanar ajudes especials quan tenim una economia tan pròspera.

-Des de la perspectiva del Círculo de Economía, quines pensen que han de ser les relacions del Govern amb els agents de la producció i sobretot amb els empresaris?

-Simplement, d'atendre les necessitats d'infraestructura que precisen les empreses i en definitiva, l'activitat econòmica, per desenvolupar-se. Les necessitats d'infraestructures i també administratives. S'ha de simplificar l'administració. Que la burocràcia no sigui una trava més per a la iniciativa empresarial. Els empresaris han de fer empresa i els governs els han de facilitar la labor. Res més.

-I vostè pensa que amb un govern autonòmic socialista als empresaris en conjunt no els anirien tan bé les coses?

-Jo crec que també se'n sortirien bé. A aquestes altures de segle no es pot explotar el fantasma del socialisme. El Govern central és del PSOE, moltes autonomies estan governades pels socialistes, i en cap cas no han patit els empresaris.

-Però sembla que a les Balears l'antisocialisme encara té arrels profundes.

-Hi ha alguns ajuntaments governats pels socialistes i funcionen molt bé. I altres funcionen malament. Com passa també amb els del PP. Depèn de les persones. De la seva gestió. Després de tants d'anys no es pot enarborar ja el fantasma de l'antisocialisme.

-Els empresaris, fins i tot donarien suport econòmic a un projecte socialista?

-Per què no? O és que no hi ha hagut un Filesa? Sembla que les associacions empresarials han de ser de dretes, però hi ha de tot. Depèn de les propostes que els facin.

LA SERVITUD POLÍTICA

-Vostè no ha tengut mai temptacions polítiques?

-No, mai. A més, jo no suportaria la disciplina d'un partit. La política m'interessa com a ciutadana. Els polítics són un poc capellans, jo no podria ser com ells.

-Tampoc no convertirà el Círculo de Economía en un grup de pressió?

-Tal volta ho arribarem a ser, però no ho crec, no entra en els nostres projectes. A nosaltres ens interessa conèixer els responsables dels diferents temes. Els polítics que han de dur a terme les iniciatives que ens afecten. Conèixer-los. Que ens expliquin què volen fer i que escoltin els nostres suggeriments, també els nostres problemes. No volem fer-los pressió, però sí fer-los pensar.

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

La reconversió turística en marxa

(pàgs. VIII i IX)

Joventut, velocitat, nocturnitat i alcohol: el còctel de la Mort

(pàg. VII)

Botiguers i Ciutat, interessos comuns

(pàg. VI)

Pressupost d'anar per casa

Els pressuposts de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a 1995 pugen 53.893 milions de pessetes. Segons el conseller d'Economia, Jaume Matas, són uns pressuposts amb escàs pes relatiu en el PIB regional, la qual cosa significa que el finançament autonòmic és encara una de les assignatures pendents que dificulten les relacions entre l'Administració central i el Consolat de la Mar. Mentre, l'oposició acusa el Govern balear de malgastar els doblers públics i d'haver-se endeutat més enllà de les possibilitats reals de l'administració autonòmica.

ONA

Un dels objectius polítics que s'ha marcat el Govern balear és la consecució d'un millor finançament autonòmic. 1997 és la fita assenyalada per a la revisió del sistema que ara per ara determina les relacions entre l'Administració central i l'autonòmica. Segons les declaracions que va fer el conseller d'Economia, Jaume Matas, quan presentà a la premsa els pressuposts de la Comunitat Autònoma per a 1995, el pes d'aquests a l'economia balear gairebé no supera el tres per cent del Producte Interior Brut de les Illes, la qual cosa fa que sigui pràcticament impossible contribuir a un millor repartiment de la riquesa que genera el conjunt de la societat balear. Sens dubte aquesta és una afirmació exacta des d'un posicionament tècnic, però és també una

Aquest és, d'acord amb el projecte de pressuposts per a 1995, la destinació de la despesa pública.

Despesa per funcions a les Balears (en milers de pessetes)

FUNCIÓ	ANY 95	% TOTAL	ANY 94	% TOTAL
DEUTE PÚBLIC	4.356.762	8,08	5.158.694	11,24
SERVEIS DE CARÀCTER GENERAL	4.520.155	8,39	4.282.876	9,33
Alta direcció de la CAIB	2.425.933	4,50	2.052.187	4,47
Administració general	2.026.566	3,76	2.163.678	4,71
Relacions exteriors	67.654	0,13	67.010	0,15
DEFENSA PROTECCIÓ CIVIL I SEGURETAT	110.586	0,21	82.359	0,18
Seguretat i protecció social	110.586	0,21	82.359	0,18
SEGURETAT I PROMOCIÓ SOCIAL	4.830.160	8,96	4.638.564	10,10
Seguretat i protecció social	3.360.865	6,24	3.203.165	6,98
Promoció social	1.469.294	2,73	1.435.399	3,13
PRODUCCIÓ DE BÉNS PÚBLICS				
DE CARÀCTER SOCIAL	18.296.722	33,95	13.414.804	29,22
Sanitat	7.119.848	13,21	3.650.688	7,95
Educació	907.556	1,68	736.825	1,60
Habitatge i Urbanisme	955.348	1,77	788.294	1,72
Benestar comunitari	6.699.370	12,43	5.573.354	12,14
Cultura	2.586.817	4,80	2.633.912	5,74
Altres serveis comunitaris de caràcter social	27.780	0,05	31.729	0,07
REGULACIÓ ECONÒMICA				
DE CARÀCTER GENERAL	9.906.431	18,38	9.113.168	19,85
Infraestructura bàsica i transports	8.135.666	15,10	7.193.584	15,67
Infraestructures agràries	1.695.031	3,15	1.850.516	4,03
Informació bàsica i estadística	75.732	0,14	69.069	0,15
REGULACIÓ ECONÒMICA				
DE SECTORS PRODUCTIUS	4.518.922	8,38	2.814.752	6,13
Regulació econòmica	3.118.332	5,79	1.655.736	3,61
Regulació comercial	1.282.789	2,38	1.136.634	2,48
Regulació financera	117.800	0,22	22.381	0,05
REGULACIÓ ECONÒMICA				
DE SECTORS PRODUCTIUS	7.001.013	12,99	6.294.115	13,71
Agricultura, ramaderia i pesca	2.300.931	4,27	1.957.550	4,26
Indústria	1.579.999	2,93	1.038.189	2,26
Turisme	3.120.081	5,79	3.298.375	7,18
TRASFERÈNCIES A				
ALTRES ADMINISTRACIONS	352.293	0,65	110.951	0,24
A Consell insulars	352.293	0,65	110.951	0,24

opinió que els grups polítics de l'oposició rebutgen unànimament perquè creuen que, malgrat les mancances financeres, hi ha una capacitat de maniobra suficient per incidir sobre l'actual model econòmic. Si més, no hi ha competències en àrees tant decisives per a l'economia il·lenca com són ordenació del territori i turisme.

Al marge, però, de la crítica o l'elogi a la gestió política de l'executiu autonòmic, les dades facilitades per la conselleria d'Economia evidencien que les Illes Balears no poden resistir una comparança estadística amb la resta de comunitats autònomes de l'Estat espanyol. Una cosa no lleva l'altra, però ningú no dubta que amb majors recursos també serien exigibles uns resultats més satisfactoris.

GREUGES COMPARATIUS

Els pressuposts per a 1995 pugen 53.893 milions de pessetes, amb un increment del 17'38 per cent respecte a l'exercici que just acabam de passar, un augment afavorit, sobretot, per la incorporació de noves competències (FEVE, Menors...), per la inclusió de la gestió dels hospital del CIM i per l'ampliació de les ajudes europees del 5B i de l'objectiu 2. Això no obstant, a pesar d'aquest increment, la despesa del Govern balear i de les seves empreses en relació a la riquesa produïda a la Comunitat Autònoma es manté en el furgó de coa estatal. Així a Andalusia el sector públic suposà el 1993 un 21'75 per cent del PIB regional mentre que a les Balears no va passar d'un 3'05. La comparació entre una i altra

comunitat no és, de totes maneres, totalment exacta perquè cal tenir en compte el diferent grau d'assumpció de competències i també, ja des d'un punt de vista més social i polític, el grau de desenvolupament econòmic de les dues comunitats. En aquest cas, potser sigui més significativa la situació de les Illes Canàries amb un 11'18 per cent, d'Astúries amb 6'36, d'Aragó amb un 4'68 o d'Extremadura amb un 11'77.

La batalla política per a un millor finançament perdura des de l'inici de l'autonomia i ha passat moltes etapes caracteritzades en la seva major part per una estratègia de victimisme del Govern balear que, segons sembla, no ha donat els resultats que hom podia esperar. A més a més, aquest victimisme anava sempre acompanyat de constants crides a la solidaritat interregional per part del partit que governa a l'Administració central, la qual cosa encara accentuava més una imatge de continus enfrontaments. En els darrers temps, això no obstant, hom ha vist un canvi d'actitud respecte a temes puntuals com és la política hidràulica, la declaració del Raiguer com a Objectiu 2 o els plans d'esponjament de zones turístiques que probablement s'inclouran en conveni bilateral de col·laboració entre l'Administració central i autonòmica en matèria turística. Però el problema de fons continua i el consens no sembla pròxim. L'argument de l'oposició sobre un mal aprofitament dels recursos disponibles per part del Govern balear és un fort entrebanc per arribar a una entesa. El debat sobre els pressuposts de 1995 ens donarà, segurament, noves proves de discrepàncies i també, cal suposar, una aproximació de postures en les qüestions de major transcendència com pot ser, per exemple, l'estatut o règim fiscal especial per a les Balears.

MÉS INVERSIONS QUE DESPESES CORRENTS

A l'hora de fer aquest informe encara no s'havia celebrat el debat dels pressuposts, però sí que s'ha fet conèixer el projecte de llei que va aprovar el Govern balear i que, amb tota probabilitat, no sofrirà alteracions significatives atesa la majoria del Partit Popular al Parlament balear, tot i que amb la fuga d'Unió Mallorquina s'hagi de sustentar amb un trànsfuga del PSOE. En qualsevol cas, segons el conseller d'Economia els pressuposts d'enguany destinen la major part dels recursos, més d'un cinquanta per cent, a la inversió - amb prioritat a les inversions més productives i útils per a la societat, segons Jaume Matas - mentre que la despesa corrent es redueix. Per a 1995 el Govern balear destinarà 13.134 milions de pessetes a nòmines de personal i 26.959 milions a inversions. La resta se'n va entre béns corrents, serveis i despesa en interessos per al deute.

Pel que fa a les conselleries, tal com es pot veure en els gràfics adjunts, destaca una partida de dos mil milions de pessetes destinats als plans de comerç i de reindustrialització. També el sis mil milions assignats a la Junta d'Aigües, que s'incrementa un vint per cent en relació a l'any passat, els tres mil milions procedents de fons comunitaris per als objectius 2 i 5B, la creació del Servei Balear de Salut que administrerà quasi cinc mil milions i, finalment, els mil milions de l'IBATUR, l'Institut Balear de Turisme.

UN FINANÇAMENT FONAMENTAT EN RECURSOS PROPIS

Quant als ingressos, d'acord amb les afirmacions que fa la conselleria d'Economia, el finançament del Govern balear depèn, principalment, dels recursos propis, a diferència de la mitjana de les autonomies que depenen sobretot del finançament que reben del Govern central. Per a 1995, a pesar de les noves competències, que evidentment inclouen la transferència de partides pressupostàries i d'una major participació en els fons europeus, els ingressos propis són encara fonamentals. Per a l'any que ve el Govern no ha previst que cap impost tenguí variació real en els seus tipus, però sí un major creixement de l'economia fa preveure una major recaptació. La reactivació, per tant, obre noves possibilitats encara que això no faci oblidar el recurs al deute que, sens dubte, és un dels temes més polèmics dels pressuposts.

EL DEUTE PÚBLIC ENMIG DE LA POLÈMICA

Si més no, el deute és un cavall de batalla parlamentària en tots els debats sobre l'estat de l'autonomia i dels pressuposts. I enguany, amb tota seguretat, tampoc n'haurà estat cap excepció. Tant PSOE com PSM han acusat el govern conservador d'haver-se endeutat molt per damunt de les seves possibilitats. L'any passat l'oposició denuncià que el Govern devia més doblers que la suma de tots els seus pressuposts, la qual cosa situava la Comunitat en una situació de fallida tècnica. Els diputats Josep Alfonso i Pere Sampol varen ser molts durs, amb acusacions de malgastar els fons públics. Segons socialistes i nacionalistes el deute públic és una greu hipoteca per al futur. Evidentment, el conseller Matas no és de la mateixa opinió, perquè diu que el deute previst per a 1995 és només de 4.394 milions, al qual, en qualsevol cas, se li ha d'afegir el de les empreses públiques que és de vint mil milions més.

Segons Jaume Matas l'autonomia balear és en termes relatius la que té menys deute de tot l'Estat. Endemés, diu, les dades del Govern són avalades per la prestigiosa empresa Standard &

PES RELATIU DELS PRESSUPOSTS AUTONÒMICS SOBRE EL PIB REGIONAL

Autonomia	Any 1993	%
País Basc***	3.638.989	
	619.598	17,02
Catalunya*	12.389.386	
	1.448.684	11,69
Galícia*	3.640.757	
	491.564	13,50
Andalusia*	7.556.860	
	1.643.634	21,75
Astúries**	1.510.914	
	96.187	6,36
Cantàbria**	778.770	
	46.608	5,98
La Rioja**	465.088	
	26.271	5,64
Múrcia**	1.364.927	
	78.571	5,75
València****	6.409.294	
	790.577	12,33
Aragó**	2.026.961	
	94.967	4,68
Cast. La Manxa*	2.111.992	
	188.848	8,94
Canàries**	2.410.417	
	269.501	11,18
Navarra***	962.970	
	239.512	24,87
Extremadura**	1.077.987	
	126.913	11,77
Balears**	1.605.234	
	48.859	3,04
Madrid**	10.361.533	
	389.811	3,76
Castella Lleó**	3.705.996	
	203.831	5,50
Total Espanya	62.160.680	
	6.803.396	10,94

Poor's que considera l'administració autonòmica com una de les més sanejades de tot l'Estat, és a dir, que és bona pagadora, la qual cosa fa que les emissions de deute no hagin de preocupar ningú.

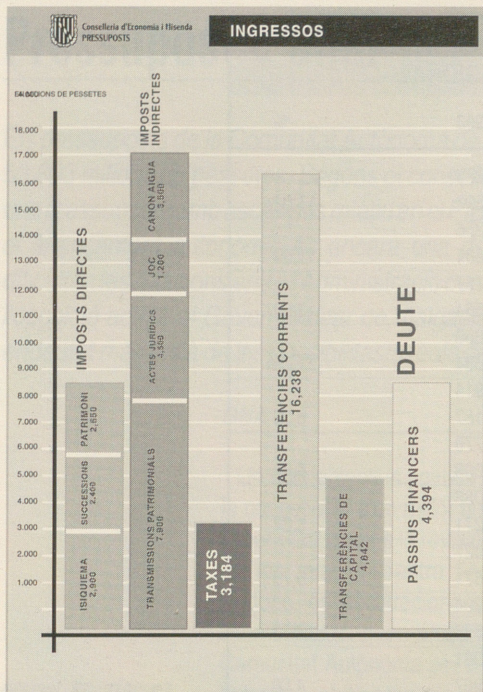
(continua pàg. V)

NEIX L'INSTITUT BALEAR D'INNOVACIÓ I TELEMÀTICA

El consell de govern ha creat l'Institut Balear d'Innovació i Telemàtica (IBIT), un òrgan col·legiat que s'integra dins de la conselleria d'Economia i Hisenda, la missió del qual serà l'estudi i disseny d'actuacions estratègiques relacionades amb la difusió de les noves tecnologies de la comunicació. També la realització d'estudis, de formació i divulgació, així com l'intercanvi d'experiències amb altres instituts, organismes o entitats interessades en el mateix terreny científic.

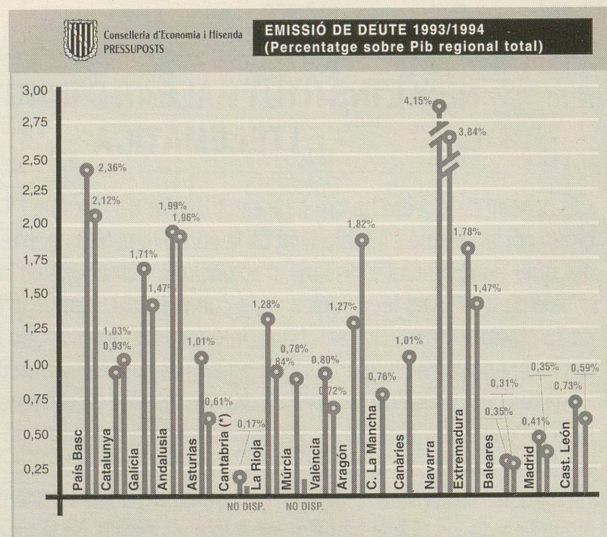
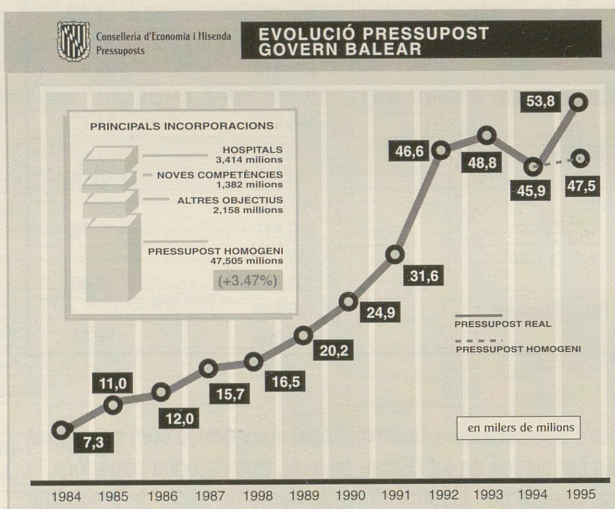
La presidència de l'IBIT correspondrà al conseller d'Economia. L'Institut comptarà amb un comitè de direcció de vint membres com a màxim i un consell assessor de quaranta, també com a màxim.

Es tracta, en definitiva, de crear un senat o parlament científic que vetlli per la integració de les noves tecnologies a tots els nivells de la vida econòmica i social de les Illes Balears. Un peça més de l'entremat organitzatiu pensat per fer realitat el projecte de megaparc telemàtic ■

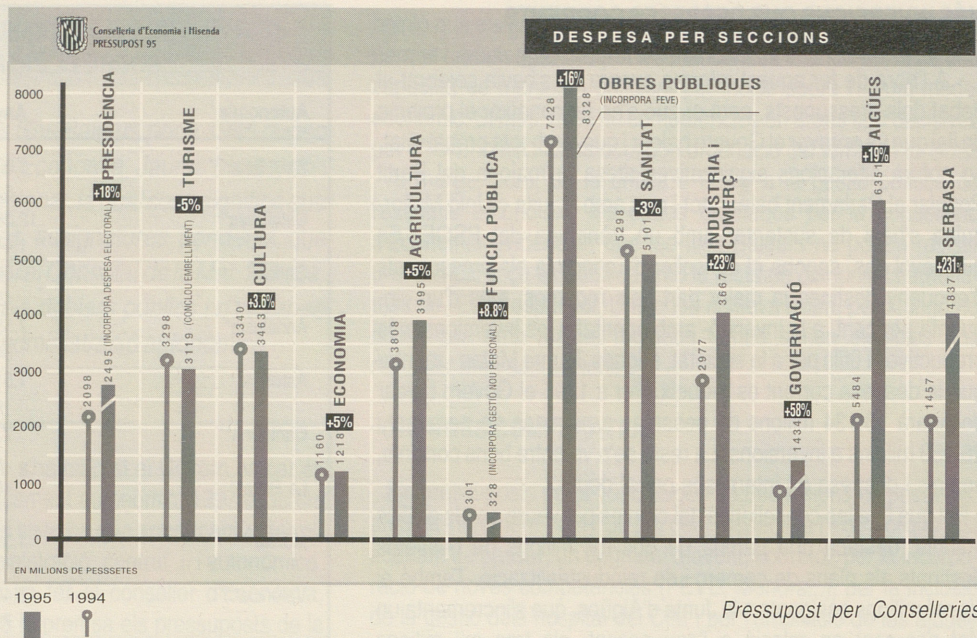

La dependència dels recursos propis caracteritzen els ingressos, segons el conseller d'Economia.

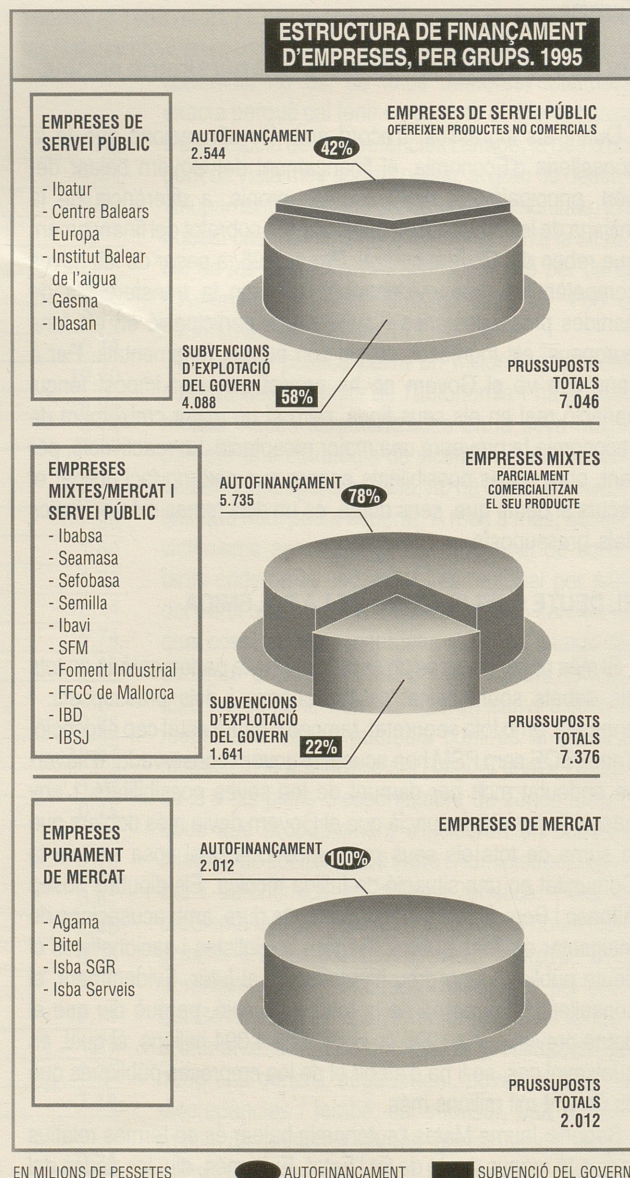
Evolució seguida pels pressuposts del Govern balear des de 1983. Les noves competències i el final de la crisi econòmica possibiliten un nou ascens.

(*) Cantàbria té un deute històric important.
(Les dades de PIB corresponen a 1993)

Pressupost per Conselleries.

EL GOVERN APOSTA PER UN SECTOR PÚBLIC

Quant a les empreses públiques, els pressuposts per a 1995 superen els 16 mil milions, si bé cal considerar l'anunci de privatització d'algunes d'aquestes societats, la qual cosa situarà la despesa global a finals de 1995 en 14.352 milions. En total ara són 20 empreses les que integren el sector públic autonòmic. En termes relatius la situació de les Balears ocupa una posició mitjana en el conjunt de l'Estat, la qual cosa es contradiu, teòricament, amb els postulats conservadors a favor de l'empresa privada. L'oposició acusa el Govern d'utilitzar les empreses públiques per fer clientelisme polític. Això no obstant, segons el conseller, l'opció pública és perfectament legítima i, en qualsevol cas, és una acció de govern que pretén dinamitzar determinats aspectes de l'administració pública, la sanitat per exemple, que es pot beneficiar per un sistema de gestió privat, o intervenir en situacions crítiques, cas d'AGAMA.

El Govern balear ha establert tres nivells diferents d'empresa pública. Així n'hi ha de serveis que, com IBASAN, cobreixen necessitats vitals com la depuració d'aigües que no són rendibles per a la iniciativa privada; també empreses de mercat, tipus BITEL, que només requereixen l'ajuda del Govern per posar-se en marxa i, finalment, societats mixtes, cas de SEFOBASA, on es poden combinar activitats comercials amb altres de prestació de serveis socials.

En conjunt, tal com s'ha dit, el deute de les empreses públiques és de devers vint mil milions de pessetes, però cal tenir en compte que només l'IBASAN (l'Institut Balear de Sanejament, sobre el qual recauen les ires de l'oposició que ha acusat els responsables de la gestió de mala administració) deu 16 mil milions, mentre que els quatre mil restants es reparteixen entre les altres deu empreses. En conjunt, segons les dades facilitades per la Conselleria, el 23 per cent dels pressuposts del sector públic autonòmic es destinen al finançament d'aquest capítol ■

El salari social, bé. I tu?

J.M. Roque

Fa devers tres anys els sindicats majoritaris a les Illes Balears: CCOO i UGT varen plantejar la necessitat que la Comunitat Autònoma instaurés un salari social com el que hi havia a la resta de comunitats autònomes. Varen parlar amb partits polítics. Varen aconseguir que es presentàs la proposta al Parlament i va ser rebutjada unes quantes vegades. Recentment s'ha aprovat.

Per una part, és al projecte de pressuposts del Govern per a l'any 1995 amb el nom de "Soporte Transitorio Comunitario" i per altra, el Consell Insular de Mallorca va aprovar una partida de devers 25 milions de pessetes al darrer trimestre de 1994.

Ho saben els sindicats, ho saben els partits polítics, ho saben les institucions i també ho saben els lectors de diaris, però ningú no sap encara qui seran els que hipotèticament se'n podran beneficiar. Manquen estudis i estadístiques a una de les comunitats autònomes on segurament s'ha pagat més per estudis una mica inservibles i encarregats pels responsables de gabinets instaurats a les institucions polítiques.

El problema és saber quanta gent ha de menester el salari social. Se suposa, en principi que són els que no tenen altre tipus d'ajut, ni assegurança de l'INEM quan s'acaben els seus contractes "precaris" i que, a la vegada, són treballadors sense greus mancances o traumes de drogaaddicció, però, quants? Segons un estudi de FOESA (Fundación Fomento de Estudios Sociales), l'índex de pobresa a les Illes Balears és d'un 16'7 per cent, la qual cosa vol dir que els afectats tenen uns ingressos inferiors a 37.790 pessetes al mes. Els pobres "severs", els que cobren menys de 18.895 pessetes al mes suposen devers un 11 per cent de la població.

MARGINACIÓ SOCIAL

Més enllà hi ha encara greus problemes de marginació social, de persones amb cara i ulls que tan sols no saben on han d'anar per tenir un llit per dormir i alguna cosa per menjar cada dia. Els seus entrepans no estan sempre embolicats amb els fulls de diari als quals s'informa del que poden fer els pobres per aconseguir ajuts. I no saben que a l'article 7 del Projecte de Decret del STC

es diu que "la cuantía del Soporte Transitorio Comunitario será establecida anualmente en la convocatoria del concurso de financiación de los diferentes programas. Para el ejercicio de 1995 se establece una cantidad no superior a treinta y cinco mil pesetas por unidad familiar".

Tampoc no saben que el CIM ha aprovat una cosa diferent -devers 25 milions per al darrer trimestre d'enguany- ni com ho han de fer per poder entrar en els programes de reinserció social. Els sindicats demanen coherència a les institucions i també un repartiment de funcions i de responsabilitats. Tant Manuel Cámara com Lorenzo Bravo varen coincidir en les seves manifestacions a **ONA** sobre el tema. Varen dir que ambdues institucions s'han de posar d'acord per no duplicar funcions o repetir salaris.

Ara per ara hi ha uns doblers aprovats: devers 80 milions per a 1995 per part del Govern balear i 25 del CIM per als tres darrers mesos d'enguany, sols manca aclarir qüestions, ara per ara de segon ordre, però que ben mirat són les més importants: on són aquests pobres i hipotètics beneficiaris del STC?, on han d'anar per beneficiar-se dels ajuts?, qui organitzarà els cursets o activitats?, i, quin percentatge dels ajuts serà per a les entitats organitzadores i quin per als directament afectats? Entre el que els sindicats entenen com a "pobres" i la marginació hi ha un llarg camí encara per conèixer i entendre per a la majoria de la població i, sobretot per als que un dia i un altre també s troben al carrer sense més sortida ■

Una societat plena de diferències.

"Palma oberta": Els interessos dels botiguers i de la ciutat van plegats

Les dues patronals del comerç, AFEDECO i PIMECO, s'han posat d'acord per obrir les botigues el dissabte horabaixa. Per això han cercat la complicitat de l'Ajuntament amb un objectiu: revitalitzar la vida ciutadana i tenir més vendes.

Sebastià Verd

Des què els comerços han començat a obrir el dissabte horabaixa la Ciutat ha recuperat part de la vida que havia perdut els caps de setmana. Palma es convertia en un autèntic desert quan el migdia les botigues baixaven les reixes. Els ciutadans havien perdut el costum d'anar de compres aquest dia amb la qual cosa tothom hi havia perdut. Els carrers deixaren de ser durant molts d'anys un espai de relació ciutadana per limitar-se a ser tiranys del trànsit. Ara, però, des del passat 29 d'octubre, la situació comença a ser diferent.

Botiguers i Ciutat, interessos comuns.

Enric Sanders i Pau Bellinfante, de PIMECO el primer i d'AFEDECO el segon, són els capdavanters de la iniciativa que ha posat d'acord patronals i sindicats per dur endavant la campanya "Palma oberta".

-De veritat pensen que Palma s'ha d'obrir...

-El dissabte horabaixa, sí. Era una pena veure com Ciutat quedava deserta, sense que ningú no es passejés pels seus carrers. Com a ciutadans era una cosa que no podíem tolerar, però és que com a comerciants tampoc. Les grans superfícies tenen uns horaris més flexibles i per això ens guanyen clients. Nosaltres, els petits botiguers també hem d'aconseguir el mateix.

-Aquesta entrevista la feim quan encara no s'ha iniciat la campanya. Creuen, sincerament, que tindrà èxit?

-Sí, i per un motiu ben senzill: la gent vol recuperar el costum d'anar de compres, és a dir, d'anar d'un

mostrador a l'altre, de caminar, de comprar i de prendre alguna cosa. Vol viure la ciutat. Però a poc a poc ha hagut de prescindir d'aquest hàbit, perquè les botigues tancaven, i els cafès també. I Palma, sense comerç, quedava fosca, insegura. A Ciutat, sobretot al centre, no hi havia res a fer el dissabte i per tant tothom se n'anava a fora. Fins i tot hi havia qui s'estimava més anar als hípers, encara que no compràs res, que passejar-se pel centre.

ELS HÍPERS COM A COMPETIDORS

-És aquesta una campanya contra les grans superfícies?

-En contra no. Almanco nosaltres dos no som d'aquells que s'obsessionen contra les grans superfícies. Som partidaris del lliure mercat amb totes les seves conseqüències, encara que, evidentment, no ens sembla gens bé que uns, els grossos, tinguin privilegis, és a dir, que puguin obrir sense llicència municipal o que els hi canviïn la qualificació urbanística, com ha passat aquí. Això és competència deslleial i contra aquestes injustícies lluitarem, però no contra un tipus o altre d'empresa, perquè al cap i a la fi els grans magatzems o els hípers no són els nostres enemics sinó simplement els nostres competidors. Competir sí que ho volem fer i el millor possible. Per això hem decidit obrir Palma el dissabte, perquè creim que és molt més atractiva la ciutat com a recinte comercial que la fredor d'una gran superfície.

RECUPERAR QUOTA DE MERCAT

-Si més no l'interès de Ciutat i dels botiguers va, en aquest cas, de la mateixa mà.

-En efecte. Aquesta és una oportunitat única, o ara o mai...si volem recuperar la quota de mercat que ens han llevat els nostres competidors més grossos, i si també volem recuperar Ciutat, hem d'obrir el dissabte capvespre. No tenim altre remei. Els catalans ho han fet a Barcelona i en poc temps han concentrat el vint per cent de les seves vendes el dissabte. De fet, només en unes hores venen més que durant dos dies sencers i, endemés, dona gust passejar-se pels carrers. Això anima a invertir en la millora de la ciutat i a rehabilitar el centre. Tots hi guanyam. La ciutat, també ■

Enric Sanders, de PIMECO i Pau Bellinfante de d'AFEDECO.

Joventut, velocitat, nocturnitat i alcohol: el còctel de la Mort

A. Llompart

Si la matriculació de vehicles és un bon indicador de l'estat de les comptabilitats domèstiques, la capacitat de consum d'una societat o, simplement, de la bonança econòmica del moment, podríem confirmar (vegeu quadre 1) que la segona meitat dels

(1) MATRICULACIONS DE VEHICLES

Any	
1986	25.646
1987	39.763
1988	45.880
1989	44.182
1991	30.969
1992	32.996
1993	28.092

(2) INCREMENT DE LES MATRICULACIONS DURANT L'ANY 1994

	Matriculacions 1993	Matriculacions 1994
Gener	1.139	1.541
Febrer	1.541	2.668
Març	3.086	5.160
Abril	2.339	3.791
Maig	2.765	6.337
Juny	3.186	5.294
Juliol	3.130	4.021
Agost	1.811	2.922
Setembre	1.803	2.639
Total període	20.800	34.373
Octubre	1.974	
Novembre	2.458	
Desembre	2.860	
Total 1993	28.092	

(5) CAUSES DELS ACCIDENTS (període: del 01/01/93 al 31/09/93)

Illa de Mallorca

Total d'accidents	2.408
Amb víctimes	1383
Distracció	399
STOP - cediú pas	386
Excés velocitat	351
Gir incorrecte	205
Alcohol	186

Illa de Menorca

Total d'accidents	99
Amb víctimes	64
Distracció	20
STOP - cediú pas	12
Excés velocitat	17

Illa d'Eivissa

Total d'accidents	155
Amb víctimes	126
Excés de velocitat	30
Alcohol	22
Distracció	20

Illa de Formentera

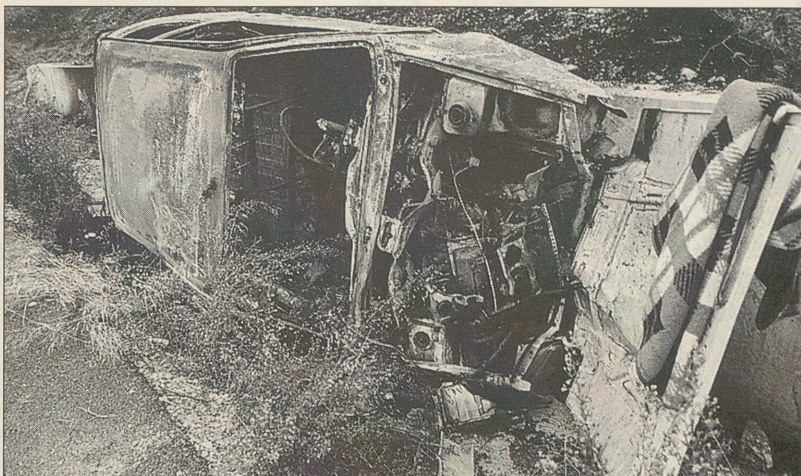
Total d'accidents	10
Amb víctimes	9
Excés de velocitat	3

(3) EVOLUCIÓ DELS ACCIDENTS MORTALS

Any	morts
1989	177
1990	166
1991	157
1992	131
1993	130

(4) MORTALITAT 1993 - 1994 (del 1r de gener al 10 d'octubre)

	1993		1994	
	Total morts	Difunts menors de 25 anys	Total morts	Difunts menors de 25 anys
Mallorca	89	35	68	26
Menorca	7	5	9	7
Pitiüses	16	10	15	4
Total Balears	112	50	92	37

Sense paraules.

anys vuitanta va ser un període d'impressionant expansió, mentre que els noranta han entrat amb alts i baixos, entre la cautela i la recessió. Les perspectives de recuperació d'aquest 1995 tendrien el seu paral·lel en un augment ben notable del nombre de vehicles venuts: les matriculacions registrades fins el mes de setembre haurien superat, de molt, les marques anuals dels primers anys de la dècada.

Tanmateix, a l'hora d'avaluar aquest increment de les matriculacions, s'ha de tenir en compte els plans del govern central que subvencionen la compra d'automòbils amb cent mil pessetes i la pluja d'ofertes amb què les marques del sector han volgut recuperar les seves quotes de mercat. Directius de Renault ja han afirmat que els preus de venda dels automòbils a l'Estat espanyol són excessivament baixos i no podran mantenir-se per molt de temps.

Però fins i tot en els moments més difícils dels 90 a les Balears es matriculaven molts més automòbils que fa deu anys. La crisi del sector és, en opinió del cap provincial de Trànsit, Javier Coromina, ben relativa i totes les xifres confirmen la irreversible vinculació de la nostra societat a l'automòbil.

Una cultura, la del automòbil, que té uns costos socials ben elevats: més enllà del cost econòmic i ambiental de la construcció de noves vies, l'automòbil exigeix, cada any, un tribut ben elevat en vides humanes. L'asfalt va reclamar, l'any passat, el sacrifici de 130 vides humanes (v. quadre 3). Tot i que les exigències de la Mort han cedit una mica en els últims anys, el cotxe és, encara, la primera causa de mort entre els joves: l'any passat, gairebé la meitat dels morts en accident de trànsit tenien menys de 25 anys. La meitat! (v. quadre 4)

Hora i lloc: la tarda i la nit són les hores dels accidents. Les rectes són més perilloses que les corbes, però no tant com les interseccions. El fet absurd de no respectar senyals tan evidents com un stop o un cediú el pas és, absurdament, la segona causa d'accidents.

Les causes dels accidents recollides als atestats de la Guàrdia Civil (quadre 5) defineixen un còctel on velocitat, distracció i alcohol empenyen milenars -sí, milenars- de conductors d'entre 18 i 44 anys cap a un mal final de festa.

Les festes: dissabte, diumenge, festius i dissabte de festa contemplen quasi la meitat dels accidents registrats a Mallorca, més de la meitat dels registrats a Menorca i bona part dels registrats a Eivissa.

És a Eivissa on aquest còctel alcohol-velocitat-nocturnitat-joventut demostra més a les clares la seva letalitat. La major part dels accidents de l'any passat va succeir de nit, i pel que fa a l'edat i les causes podeu repassar els quadres 4 i 5. El diagnòstic dels accidents de trànsit hi coincideix, així, amb els tòpics més arrelats sobre el ritme de vida a l'illa de Ku.

Estat de la via: segons els atestats de la Guàrdia Civil és un factor irrellevant en la immensa majoria de casos. Això demostra la manca de fonament dels comentaris que encolomen a les administracions i als sotracos la responsabilitat de la seguretat viària.

Les xifres dibuixen un panorama ben negre: la realitat és encara més horrorosa. Les estadístiques oficials només informen dels morts durant les vint-i-quatre hores següents a l'accident. Res no diuen dels que moren després d'una agonia més o menys llarga, ni dels que moren a conseqüència de les seqüeles dels accidents, ni de les baixes laborals que sovint supern els cent dies, ni dels éssers humans que arrossequen durant tota la vida les empremtes d'un segon de distracció sobre l'asfalt. Parlem de doblers: Javier Coromina ens informava que cada ciutadà espanyol perd cada any 25.000 pessetes darrera els accidents de trànsit ■

La reconversió turística en marxa

Començada la tardor s'ha tornat a posar a informació pública el Pla d'ordenació de l'oferta turística de Mallorca, el POOT, però, endemés, s'ha anunciat un conveni bilateral entre l'Administració central i el Govern balear per col·laborar en la reconversió turística de les Illes Balears. La declaració de Calvià i ara la de Sant Antoni de Portmany com a municipis d'Excel·lència Turística pot ser el principi de l'esperada reconversió turística.

S.V.

Tot coincidint amb l'inici de la tardor el conseller de Turisme, Joan Flaquer i el d'Obres Públiques, Bartomeu Reus, varen fer conèixer el nou POOT, el Pla d'ordenació de l'oferta turística, un POOT convenientment sargit un cop que el text original ha passat pel sedàs de les patronals d'hoteleria i de construcció. És, el POOT, un planejament que delimita un horitzó d'actuació, unes regles del joc per començar la necessària reconversió turística de Mallorca (i tot d'una seguiran, segons s'ha anunciat des del Govern, els poots de Menorca i d'Eivissa-Formentera) però que deixa a l'aire la seva gestió. Al capdavant, seran les zones per si mateixes, sota la coordinació de la conselleria, les que hauran de tensar les regnes del seu propi futur. D'alguna manera s'obre un període de competitivitat entre les zones, a pesar que el Pla en delimita tretze a les quals qualifica de "de reconversió preferent" i que, per tant, seran objecte d'un tractament específic i prioritari.

Amb caràcter general i tractant-se d'un pla director sectorial, el POOT és vinculant per a tots els planejaments urbanístics municipals, que s'hauran de modificar per atendre els seus requeriments, però en el cas de les esmentades zones de reconversió preferent obliga els ajuntaments a "elaborar plans especials de reforma interior per dur a terme operacions de descongestió i esponjament del sòl urbà".

EL POOT CONGELA EL CREIXEMENT URBÀ

Segons el conseller de Turisme, Joan Flaquer, "el POOT ha arribat tan enfora com ha pogut". De fet, va dir, congela el creixement urbanístic de les zones turístiques, però manté les expectatives existents en sòl urbà i dona un termini d'execució dels plans parcials ja aprovats durant el qual els promotors podran continuar beneficiant-se dels drets adquirits, la qual cosa pot significar un darrer episodi de desenvolupisme a pesar que ja existeix una dura legislació autonòmica que regula la nova oferta turística, tal com ja ha quedat demostrat amb les trenta mil noves places que es contrueixen en aquests moments. "En realitat -va manifestar el conseller- el Pla no pretén arribar al creixement zero, sinó que vol reconvertir el

creixement quantitatiu que hem patit fins ara en un creixement qualitatiu". En aquest sentit sembla ser que el Govern balear s'ha sentit impactat per la impossibilitat de reunir a Mallorca una cimera de caps d'Estats de la Unió Europea per manca de places hoteleres de cinc estrelles.

UN PLA DE PARTS I QUARTS

El que sí fa el POOT és respectar la franja de cinc-cents metres entorn de les zones turístiques amb la doble finalitat d'establir un cinturó verd que millori la qualitat de l'entorn i, simultàniament, d'aconseguir un "banc de sòl" que permeti esponjar l'interior de les zones turístiques mitjançant operacions d'intercanvi entre la iniciativa privada i la pública. Això no obstant, com ja hem esmentat, el POOT fa parts i quarts, de manera que els criteris d'ordenació puntuals seran determinats zona per zona. Aquest fet, que pot significar el retard de la reconversió dels nuclis turístics més reaccis al canvi, ha obligat a determinats municipis a prendre posicions de partida. És el cas dels ajuntaments de Calvià i Sant Antoni de Portmany que han estat declarats municipis d'Excel·lència Turística per part de l'Administració central, o d'Alcúdia, que aspira a l'etiqueta de municipi ecològic i, en general, de Menorca que amb la declaració de "reserva de la biosfera" demana ajudes europees que li permetin un desenvolupament turístic sostenible.

ELS FONS DE COHESIÓ, IMPRESCINDIBLES

En realitat aquest és l'objectiu que pretenen totes les administracions: fer-se amb part dels fons de cohesió que, com se sap, s'han de destinar a medi ambient. El Govern balear desitjava que aquests fons poguessin finançar les carreteres, però no ha estat possible. En canvi, sí sembla adequat que la reconversió de les zones turístiques entri en el capítol de millora mediambiental. Al cap i a la fi la contaminació visual causada per la massificació urbana de la costa és equiparable a la contaminació atmosfèrica, a la de la mar o a la depuració de les aigües residuals, polucions contra les quals la Unió Europea té els seus propis programes d'actuació. En aquest sentit cal dir que hi ha el consens suficient entre les forces polítiques de les Illes (si més no el conseller d'Economia i la batlessa de Calvià han coincidit a fer unes declaracions semblants) per reivindicar que el turisme tenguí un tractament preferencial en les decisions de la Unió Europea. I també la patronal ZONTUR, que inclou tots els hotelers de l'Estat, ha demanat recentment al Govern central que lideri aquesta exigència que, d'altra banda, ja recull la declaració del Parlament Europeu des de fa dos anys sobre "el turisme a la perspectiva de l'any dos mil".

DIFÍCIL FINANÇAMENT DE LA RECONVERSIÓ TURÍSTICA

La reconversió turística de les Illes Balears que d'alguna manera s'inicià amb el Pla d'embelliment de zones turístiques i el Pla de modernització hotelera exigeix fortíssimes inversions que, avui per avui, semblen enfora de les possibilitats de les administracions públiques. El POOT quantifica en trenta-cinc mil milions de pessetes les inversions en infraestructures, però reconvertir la planta hotelera requerirà d'una inversió privada deu vegades superior. El Pla d'esponjament de Calvià que només inclou catorze edificis en la seva primera fase ja s'ha quantificat ell tot sol en 9.500 milions. Per a Sant Antoni d'Eivissa s'ha de parlar, necessàriament, de quantitats molt semblants. Alcúdia, que promou no només la millora del port i de la platja sinó també la restauració del patrimoni arquitectònic del centre històric, va presentar al ministeri d'Obres Públiques un programa de recuperació integral de 17.000 mil milions. Les xifres sempre són espectaculars. Tant és així que els calaixos de la conselleria de Turisme tenen estojats projectes susceptibles de rebre ajudes comunitàries per

El POOT, una eina de reconversió?

valor de més de 80.000 milions, projectes que els ajuntaments han presentat per acollir-se a un possible repartiment de fons de cohesió, si, finalment, arriben.

RECUPERAR EL TEMPS PERDUT

De moment, però, la realitat és ben diferent. Després d'haver-se executat el gruix del Pla d'embelliment, la conselleria només disposarà de mil tres-cents milions durant 1995 per a inversions directes en zones turístiques. Calvià, com a municipi pilot d'Excel·lència Turística, ha pressupostat 250 milions per esbucar el primer hotel del Pla d'esponjament, una operació a la qual de moment cal qualificar de simbòlica, encara que també s'han de sumar els quasi mil milions que costarà fer els nous passeigs marítims de Santa Poça i de Peguera. Amb aquestes quantitats la reconversió turística no passarà de ser una qüestió testimonial o, en qualsevol cas, una qüestió de temps: hauran de passar molts d'anys abans de poder ordenar el territori turístic, molts més que no els trenta i busques que han passat des de l'inici del "boom", mentre que els canvis de la demanda semblen fer més via i, per tant, amenacen de deixar obsoleta una gran part de l'oferta turística actual.

Afortunadament, almanco en les seves declaracions públiques, tant el sector turístic com els polítics, gairebé sense excepció, qualifiquen de prioritàries les operacions de reconversió a gran escala. El Govern balear i la banca han signat un conveni per subvencionar les obres de modernització dels establiments hotelers, de manera que no només s'aconsegueixi la millora de qualitat del producte propi sinó un efecte reactivador de la construcció. En un sentit molt semblant cal subratllar l'aparent consens entre hotelers i constructors per delimitar l'abast del POOT, conscients que si per una banda s'estableixen limitacions al desenvolupament urbanístic per l'altra s'obliga a una gran activitat constructora en obres de reconversió tant pel que fa a la iniciativa privada com a la pública. En el passat número, ONA es va fer ressò d'una intervenció de l'ex-conseller de Turisme, Jaume Cladera, preocupat pel destí que els empresaris de les Illes donaran als seus excedents quan hagin passat dos o tres anys de reactivació econòmica. Cladera, que creia que la crisi era una bona garantia per poder planificar sense presses el futur de l'oferta turística, veu ara perill en els excedents si no s'assoleix reconduir-los cap a la millora de la qualitat del producte turístic sense augmentar la quantitat.

LA RECONVERSIÓ S'HA DE GESTIONAR

El nou POOT, que serà a informació pública fins a finals d'any, pot ser aprovat d'aquí a dos mesos. Els hotelers creuen que no és el millor pla, però sí que és millor que res, conscients de la necessitat d'unes regles de joc que permetin una millora substancial del producte turístic, entenent com a tal tot el complex entremat de negocis i serveis públics existents entorn d'una zona turística. Però el POOT

ÀREES DE RECONVERSIÓ PREFERENT

El POOT de Mallorca inclou la declaració de tretze àrees amb el qualificatiu de reconversió preferent, per a les quals es preveu l'elaboració d'un PERI (Pla Especial de Reforma Interior), que tendran la consideració de prioritàries a efectes de finançament de les actuacions previstes en el Pla.

Aquestes són: *Cala Major, Palmanova-Magaluf, Santa Ponça, Peguera, Port de Sóller, Cala de Sant Vicenç, Ca'n Picafort, Cala Ratjada, Cala Bona, S'Illot, Cala d'Or, S'Arenal i Ca'n Pastilla.*

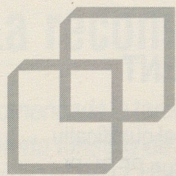
serà paper banyat si no s'assoleix un sistema de finançació suficient per complir els seus objectius. Una part d'aquest sistema, el de la reconversió hotelera pròpiament dita, correspondrà a la iniciativa privada, tal com va dir el ministre de Comerç i Turisme, Javier Gómez Navarro, quan la passada primavera visità la zona nord de Mallorca, però l'Administració central podrà intervenir en assumptes d'interès general, cas del intercanvi o de les compensacions previstes en el Pla d'ordenació de l'oferta.

De fet, el recent estrenat secretari general de Turisme, Miguel Góngora, ha manifestat que el nou Pla de competitivitat del turisme espanyol que s'aplicarà el 1996 "incidirà més en la gestió que en la subvenció". També va dir que la política del ministeri es fonamentarà en el consens entre totes les parts implicades i prova d'això és l'anunci del conveni de col·laboració en matèria turística que se signarà entre el Govern central i el balear, un conveni que s'ha de definir prèviament a la comissió interministerial per coordinar inversions provinents d'altres departaments i que tenen una decidida incidència sobre el turisme. Això a pesar que des del Consolat de la Mar no es renuncii al dret de rebre i d'administrar directament la part que correspongui dels fons de cohesió europeus atès que la seva finalitat, el medi ambient, és una competència de la Comunitat Autònoma.

En definitiva, cal suposar que ja s'han donat les primeres passes cap a la reconversió turística, una empresa a la qual s'ha d'implicar tota la societat, però que encara està sotmesa a l'estira i amolla del guany immediat, com ho demostra la construcció, tot i que sigui d'un hotel de gran luxe i qualitat, a Muro, a una zona geogràficament inclosa dins del Parc de s'Albufrà, encara que administrativament sigui fora. O com ho demostren la resta de projectes, inclosa la ciutat de golf de Calvià, que desdibuixen la creença general que l'actual model econòmic ha tocat sostre. El POOT, tot i les seves deficiències, és un punt de partida, però la credibilitat final dependrà de la gestió que se'n faci ■

El turisme cerca la tranquil·litat de cada vegada més.

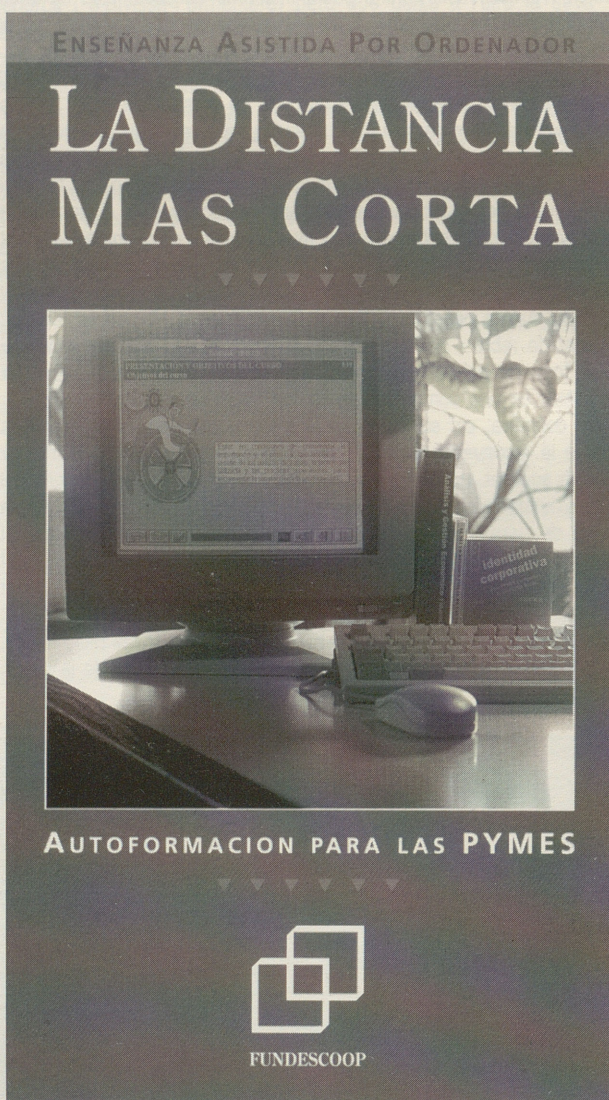

FUNDESCOOP

FUNDACIÓN
PARA
EL DESARROLLO
DEL COOPERATIVISMO
Y LA
ECONOMÍA SOCIAL

Ensenyament assistit per ordinador, la distància més curta

Des de 1990 FUNDESCOOP treballa en l'elaboració de la seva pròpia estratègia de desenvolupament i resposta a les necessitats de formació de les petites i mitjanes empreses, la qual cosa s'ha materialitzat en una línia d'ensenyament amb suport informàtic. La formació i el reciclatge continu són essencials per a mantenir la competitivitat a qualsevol empresa i més a les pimes, però no sempre era possible seguir les ensenyances adequades per falta de temps o per no poder traslladar-se a un centre d'ensenyament. La rapidesa dels canvis tecnològics i un entorn socio-econòmic cada vegada més dinàmic obligava a trobar solucions per facilitar l'aprenentatge dels futurs directius i l'ordinador ha obert les portes.

ELS CURSOS JA SÓN A LA VENDA

Els resultats són els cursos d'autoformació per a la gestió que FUNDESCOOP ja ha posat a la venda. Els programes

són autosuficients: els usuaris poden formar-se de manera absolutament privada, fins i tot en el seu mateix lloc de feina i preparar-se així per ser capaços de prendre decisions encertades davant qualsevol problema de gestió empresarial. Però FUNDESCOOP també posa a disposició, com a opció dels seus alumnes, una tutoria telefònica, materials complementaris i avaluació final per obtenir el certificat. Els cursos consisteixen en quatre mòduls, els cost dels quals és de 57.000 pessetes els tres primers (47.000 si no inclou la tutoria) i 14.000 el quart.

APRENENTATGE SENZILL

Els mòduls u i dos corresponen al programa d'anàlisi i gestió econòmic -financera. El primer es concreta amb els estats i les anàlisis financers i el segon en la gestió. El mòdul tercer és d'organització i recursos humans i, finalment, el quart - d'identitat corporativa - es dirigeix molt especialment a les pimes i empreses d'economia social.

En tots els casos queda clar l'avantatge de disposar d'un sistema interactiu capaç perquè el propi alumne determini el seu nivell d'aprenentatge i la seqüència formativa adequada a les seves necessitats. D'altra banda els cursos són aprofitables més enllà del seu seguiment inicial perquè suposen un material de consulta que roman a disposició dels alumnes. I, a més a més, aquests comprovaran tot d'una la senzillesa del maneig, atès que només són necessaris uns coneixements mínims d'informàtica.

L'equip mínim necessari per a emprar aquests programes és el següent:

- Un processador 386 sx o superior amb pantalla de color.
- dos megas lliures o més de memòria RAM.
- 13 megas lliures en el disc dur, encara que després de la instal·lació no se'n requereixen més d'onze (en el programa més extens: mòduls I i II).
- Disquetera de 2 1/2.
- Windows 3.1.

DUES ALTERNATIVES

L'usuari d'aquests programes pot optar per dues alternatives amb la finalitat de seguir el procés formatiu:

- L'estudi individualitzat suportat en el programa.
- Un curs de formació a distància, que compta amb el suport de materials complementaris i tutories telefòniques. Si s'adopta aquest sistema durant el curs es faran proves de control i, al final, s'atorgarà un diploma a tots els que les hagin superat satisfactòriament ■

Per a més informació podeu dirigir-vos a qualsevol de les delegacions de FUNDESCOOP a Espanya. Recordem que la de les Illes Balears és a Palma (07002) carrer de Sant Miquel, 68A 5è. Tel. 727258. Fax 714021.

**Nº 1.- "Les Balears:
El passat ha d'acabar"**
Alexandre Forcades, Miquel Alenyar, Jaume Carbonero, Joan Huguet, Francesc Obrador, Miquel Pastor, Antoni Fleixes, Joan Palou, Catalina Juan.

**Nº 2.- "Aigua i energia:
Recursos escassos"**
Felicià Fuster, Antoni Font, Arturo Cadenas, Xavier Pastor, Alfredo Barón, Miquel Pocoví, Rafel Miquel, Lluís Morano.

**Nº 3.- "Les Balears i
Europa, més enllà dels
tòpics"**
Félix Pons, Abel Matutes, Santiago Rodríguez Miranda, Llorenç Fluxà, Pere Costa, Teresa Riera, Joan Gual, Antoni García.

**Nº 4.- "Universitat,
un territori inexplorat"**
Nadal Batle, Carles Blanes, Miquel Angel Ballester, Vicenç Roperó, Carme Feliu, Margalida Cantallops, Miquel Capellà, Andreu Crespí, Maria Antònia Munar.

**Nº 5.- "Naturalesa en
llibertat condicional"**
Gabriel Cañellas, Jeroni Albertí, Francesc Triay, Joan Mayol, Mateu Castelló, Antoni Martínez, Miquel Angel Borràs, Josep Forteza-Rey.

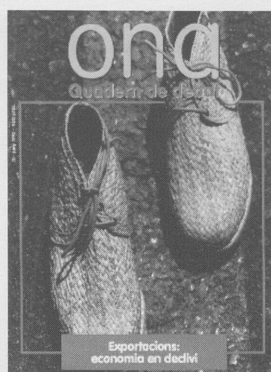
**Nº 6.- "En un pou sense
fons"**
Pere Mascaró, Xisca Fiol, Maria Salleras, Bàrbara Picornell, Felicitat Martínez, Rosario Guedeà, Enrique Amaya, Toni, Lluís i Joan, Jaume Santandreu.

**Nº 7.- "La Mar, objecte
de disseny"**
Miquel Oliver Massutí, Miquel Massutí Oliver, Margarita Nájera, Joan Miquel, Manuel Martínez, Assumpta Gual, Rafel Soler, Miquel Barceló Perelló.

**Nº 8.- "Transports i
comunicacions per
no perdre el tren"**
Andreu Font, Josep Blat, Tomàs Cano, Pere Nicolau, Tomàs Morell, Rafel Sierra, Miquel Angel Llauger, Maria Antònia Vadell, Pere Vicens.

**Nº 9.- "Turisme:
Un canvi d'època"**
Jaume Cladera, Antoni Costa, Ferran Porto, Ferran Perelló, Antoni García, Antoni Gil, Pere Vidal, Antoni Alemany, Eugeni Aguiló.

**Nº 10.- "La ciutat ideal,
però desencantada"**
Joan Fageda, Ramon Aguiló, Francesc Mengod, Mercè Truyols, Genoveva Mari, Ignasi Ribas, Carlos Ripoll, Miquel Dolç, Sebastià Serra.

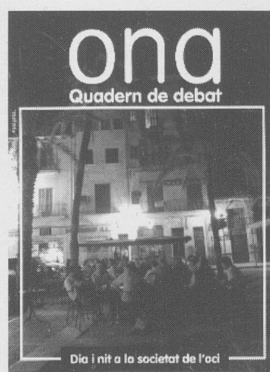
**Nº 11.- "Exportacions:
economia en declivi"**
Carles Manera, Antoni Barceló, Rafel Timoner, Pere Vidal, Jaume Peribáñez, Cristòfol Triay, Valentí Valenciano, Manuel Pelarda, Vicenç Tur.

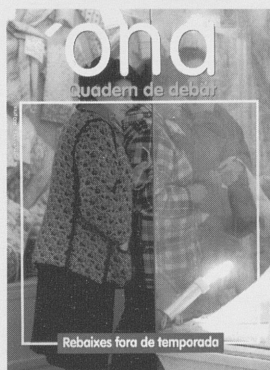
**Nº 15.- "Un projecte Leader
per a la Serra de Tramuntana"**
Francesc Rosselló, Francesc Blasco, Antoni Bennassar, Pere Ripoll, Pere Fullana, Joan Torrens, Antoni Colomar, Lluís Montero, Joan Rosselló, Miquel Capó.

**Nº 19.- "Generació X:
el futur cara a cara"**
Rosa Estaràs, Miquel Angel Nadal, Ketty Isern, Maria de la Pau Janer, Carme Feliu, Aina Llauger, Magí Moranta, José Ramón Ortá, Antoni Salas.

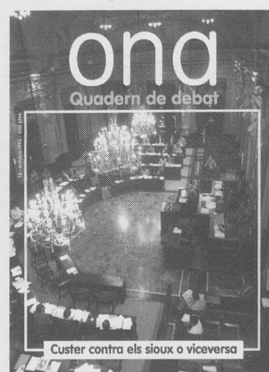
**Nº 12.- "Dia i nit a la societat
de l'oci"**
Andreu Ferret, Rafael Estaràs, Aina Bosch, Juan Birlanga, Amador Calafat, "Osifar", Joaquín Ranero, Rafel Oliver, Miquel Dalmau.

**Nº 16.- "Rebaixes fora de
temporada"**
Miquel Alenyar, Ana Maria Moreno, Miquel Rosselló, Prudencio Vallejo, Francisco Caro, Bartomeu Miralles, Alberto Colchero, Joan Font.

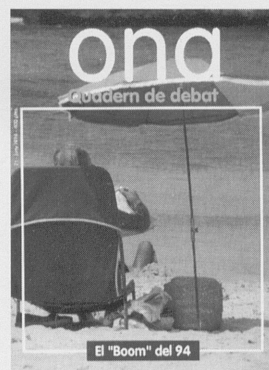
Nº 20.- "Ocupació i atur"
Jaume Matas, Fernando Villalobos, Lorenzo Bravo, Manuel Cámara, Josep Oliver, Lluís Ramis d'Ayreflor, Gabriel Barceló, Antoni Montserrat, Bartomeu Bennassar.

**Nº 13.- "Custer contra els
sioux o viceversa"**
Joan Huguet, Francesc Obrador, Pere Sampil, Miquel Pascual, Cosme Vidal, Eberhard Grosske.

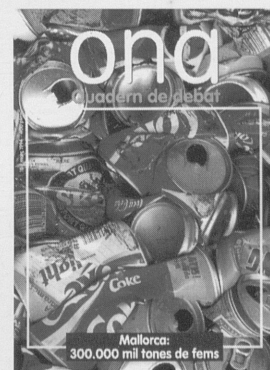
**Nº 17.- "Sanitat, a punt
d'infart"**
Manuel del Castillo, Bartomeu Cabrer, Miquel Triola, Manuela Marín, Àngela Tumbarel-lo, Amador Calafat, Serafin Carvallo, Jordi Forteza-Rey, Nicolau Llaneras.

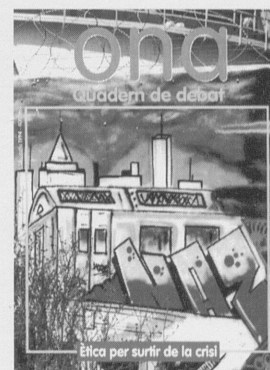
Nº 21.- "El Boom del 94"
Gabriel Escarrer, Margarita Nájera, Miquel Oliver, Miquel Galmés, Joan Flaquer, Pedro Calvo, Wolfgang Graf Pilati, Miquel Cortada.

**Nº 14.- "Foravila: empatx
d'Europa"**
Pere J. Morey, Antoni García, Ramon Orfila, Margalida Estelrich, Jaume Galmés, Antoni García, Margarita Buades, Joana Oliver, Ignasi Moragues, Juan Dueñas.

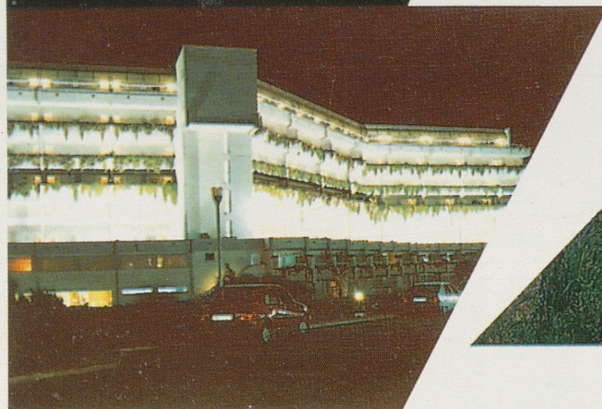
**Nº 18.- "Mallorca:
300.000 tones de fems"**
Joan Verger, Francesc Triay, Àngel Fernández, Mateu Picornell, Magdalena Mayol, Ignaci Rotger, Miquel Àngel March, Antoni Ginard, Antoni Pons, Joan Alba Vidal.

**Nº 22.- "Ètica per sortir de la
crisi"**
Àngel Reigosa, Albert Saoner, Jeroni Albertí, Antoni Alemany, Antoni Serra, Ladislao Roig, Miquel Nigorra, Antoni Miralles Bauçà, Miquel Prats.

Si vos manca qualque número endarrerit d'ONA o si voleu disposar de tota la col·lecció completa adreçau-vos a:

FUNDESCOOP C. Sant Miquel., 68, A-5. Tel. 72 72 58. Fax 71 40 21

L'energia que mou el progrés de les Balears